

**ŞİDDET MAĞDURU KADINLARIN TOPLUMSAL
CİNSİYET ALGISI, SOSYAL DESTEK SİSTEMLERİ
VE ŞİDDETLE BAŞ ETME STRATEJİLERİ**

**2023
YÜKSEK LİSANS TEZİ
SOSYAL HİZMET ANABİLİM DALI**

Şebnem ÇÖKELEZ

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Huriye İrem KALAYCI KIRLIOĞLU**

**ŞİDDET MAĞDURU KADINLARIN TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI,
SOSYAL DESTEK SİSTEMLERİ VE ŞİDDETLE BAŞ ETME STRATEJİLERİ**

Şebnem ÇÖKELEZ

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Huriye İrem KALAYCI KIRLIOĞLU

T.C.

Karabük Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Sosyal Hizmet Anabilim Dalında

Yüksek Lisans Tezi

Olarak Hazırlanmıştır.

KARABÜK

Ocak 2023

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	1
TEZ ONAY SAYFASI.....	4
DOĞRULUK BEYANI	5
ÖNSÖZ	6
ÖZ.....	7
ABSTRACT.....	8
ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ.....	9
ARCHIVE RECORD INFORMATION	10
KISALTMALAR	11
ARAŞTIRMANIN KONUSU	12
ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ.....	12
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	13
ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ / PROBLEM	15
EVREN VE ÖRNEKLEM /ÇALIŞMA GRUBU.....	17
KAPSAM VE SINIRLILIKLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER	17
1. BÖLÜM.....	18
1.1. Şiddet ve Tanımı	18
1.2. Şiddetin Tarihçesi	20
1.3. Dünyada Şiddetle İlgili Yaşanan Gelişmeler.....	21
1.4. Türkiyede Şiddetle İlgili Yaşanan Gelişmeler	22
1.5. Şiddetin Epidemiyolojisi	23
1.6. Şiddeti Açıklayan Hipotez ve Kuramlar	24
1.6.1.Feminist Kuram	24
1.6.2.Sosyal Öğrenme Kuramı	26
1.6.3.Psikanalitik Kuram.....	27

1.6.4. Etiyolojik Kuram	29
1.6.5. Ekolojik Sistem Kuramı	29
1.6.6. Kültürel Kuram	30
1.6.7. Engellenme-Saldırganlık Hipotezi.....	31
1.7. Şiddetin Türleri.....	31
1.7.1. Fiziksel Şiddet.....	32
1.7.2. Cinsel Şiddet	32
1.7.3. Psikolojik Şiddet.....	33
1.7.4. Ekonomik Şiddet.....	33
1.8. Şiddetin Döngüsü.....	34
2. BÖLÜM.....	36
2.1. Kadına Yönelik Şiddet	36
2.2. Aile İçinde Kadına Karşı Gösterilen Şiddet.....	36
2.3. Şiddet Açısından Risk Altında Olan Gruplar	37
2.4. Şiddetin Kadınlar Üzerindeki Etkisi.....	37
3. BÖLÜM.....	39
3.1. Toplumsal Cinsiyet Algısı	39
3.2. Sosyal Desteğin Tanımı	40
3.3. Sosyal Desteğin İşlevleri.....	41
3.4. Kadınların Şiddetle Baş Etme Stratejileri.....	42
4. BÖLÜM.....	44
4.1. Bulgular	44
4.2. Tartışma	84
SONUÇ	96
ÖNERİLER.....	101
KAYNAKÇA.....	103
TABLolar LİSTESİ	113
EKLER	115
Ek 1: Demografik Bilgiler Formu	115
Ek 2: Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği	117
Ek 3: Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği Kullanım İzni	119
Ek 4: Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği.....	119
Ek 5: Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği.....	121

Ek 6: Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Kullanım İzni.....	123
ÖZGEÇMİŞ	124

TEZ ONAY SAYFASI

Şebnem ÇÖKELEZ tarafından hazırlanan “ŞİDDET MAĞDURU KADINLARIN TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI, SOSYAL DESTEK SİSTEMLERİ VE ŞİDDETLE BAŞ ETME STRATEJİLERİ ” başlıklı bu tezin Yüksek Lisans Tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Doç. Dr. Huriye İrem KALAYCI KIRLIOĞLU

Tez Danışmanı, Sosyal Hizmet Ana Bilim Dalı

Bu çalışma, jürimiz tarafından Oy Birliği ile Sosyal Hizmet Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir. 20/01/2023

Ünvanı, Adı SOYADI (Kurumu)

İmzası

Başkan : Doç. Dr. Demet AKARÇAY ULUTAŞ (KTO)

Üye : Doç. Dr. Mehmet KIRLIOĞLU (KBÜ)

Üye : Doç. Dr. Huriye İrem KALAYCI KIRLIOĞLU (KBÜ)

KBÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu, bu tez ile, Yüksek Lisans Tezi derecesini onamıştır.

Prof. Dr. Müslüm KUZU

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans/Doktora tezi olarak sunduğum bu çalışmayı bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı herhangi bir yola tevessül etmeden yazdığımı, araştırmamı yaparken hangi tür alıntılarım intihal kusuru sayılacağını bildiğimi, intihal kusuru sayılabilecek herhangi bir bölüme araştırmamda yer vermediğimi, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserlere metin içerisinde uygun şekilde atıf yapıldığını beyan ederim.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak ahlaki ve hukuki tüm sonuçlara katlanmayı kabul ederim.

Adı Soyadı: Şebnem ÇÖKELEZ

İmza :

ÖNSÖZ

Bu tez çalışmasında Şiddet Mağduru Kadınların Toplumsal Cinsiyet Algıları, Sosyal Destek Sistemleri ve Şiddetle Baş Etme Stratejileri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Yüksek Lisans Eğitimim boyunca yanımda olan ve her zaman beni destekleyen eşim Engin ÇÖKELEZ, annem Emine ÖZCAN, babam Kemalettin ÖZCAN, desteklerini esirgemeyen arkadaşlarım Gamze YARDIM, Cantekin ELMAS, Yasemin VERİMLİ MİYANYEDİ'ye teşekkür ederim.

Tez çalışmamda her zaman yardımcı olan, rehberlik eden, motive edici desteğini hissettiğim, bilgi ve deneyimlerini benimle paylaşan değerli tez danışmanı hocam Doç. Dr. Huriye İrem KALAYCI KIRLIOĞLU'na, ayrıca çalışmama destek veren, bilgilerini esirgemeyen değerli hocam Doç. Dr. Mehmet KIRLIOĞLU'na teşekkürü bir borç bilirim. Kadınlara ve diğer tüm canlılara gösterilen şiddetin son bulması dileğiyle.

ÖZ

Şiddet geçmişten günümüze varlığını sürdüren bir olgu olmuştur. Bu olgu dünya üzerindeki tüm canlıları olumsuz etkilemekle birlikte günümüzde şiddet denilince akla ilk gelen canlı kadın olmuştur. Kadınlara uygulanan şiddet davranışının yıkılması zor tabulardan biri olduğu kabul edilmektedir. Şiddet davranışının neden ve sonuçlarına açıklama getirebilmek adına kadınların destek sistemleri, toplumsal cinsiyet algıları ve baş etme faktörlerinin incelenmesi önem arz etmektedir.

Bu çalışmada şiddet davranışının ortaya çıkmasına neden olan etkenlerin yanı sıra kadınların şiddetle nasıl baş ettikleri, destek sistemleri ve toplumsal cinsiyet algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda medeni durum, eğitim durumu, gelir durumu, şiddet sıklığı gibi sosyodemografik değişkenler ile incelemeler yapılmıştır. Çalışmamızda gelir durumu iyi, şiddete uğrama sıklığı daha az, eğitim seviyesi yüksek bireylerin toplumsal cinsiyet algısının, sosyal destek sistemlerinin ve şiddetle baş etme durumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmamız alanda var olan çalışmalara katkı sağlamakla birlikte, şiddet mağduru kadınlar ile gerçekleştirilecek sosyal hizmet müdahalelerine ışık tutacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şiddet; Kadına yönelik şiddet; Toplumsal cinsiyet algısı; Sosyal destek; Şiddetle baş etme

ABSTRACT

Violence has been a phenomenon that has existed from the past to the present. Although this phenomenon negatively affects all living things in the world, today, when violence is mentioned, the first living creature that comes to mind is women. It is accepted that violence against women is one of the taboos that is difficult to break. In order to explain the causes and consequences of violent behavior, it is important to examine women's support systems, gender perceptions and coping factors.

In this study, it is aimed to examine the relationship between women's coping with violence, support systems and gender perceptions, as well as the factors that cause the emergence of violent behavior. For this purpose, sociodemographic variables such as marital status, educational status, income status, and frequency of violence were examined. In our study, it was concluded that the gender perception, social support systems and coping with violence are higher in individuals with good income, less frequency of violence, and higher education level.

While our research contributes to the existing studies in the field, it is thought that it will shed light on the social service interventions to be carried out for women who are victims of violence.

Keywords: Violence; Violence against women; Gender perception; Social support; Deal with violence

ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ

Tezin Adı	Şiddet Mağduru Kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı, Sosyal Destek Sistemleri ve Şiddetle Baş Etme Stratejileri
Tezin Yazarı	Şebnem ÇÖKELEZ
Tezin Danışmanı	Doç. Dr. Huriye İrem KALAYCI KIRLIOĞLU
Tezin Derecesi	Yüksek Lisans
Tezin Tarihi	20.01.2023
Tezin Alanı	Sosyal Hizmet
Tezin Yeri	KBÜ/LEE
Tezin Sayfa Sayısı	124
Anahtar Kelimeler	Şiddet; Kadına yönelik şiddet; Toplumsal cinsiyet algısı; Sosyal destek; Şiddetle başetme

ARCHIVE RECORD INFORMATION

Name of the Thesis	Gender Perception of Women Victims of Violence, Social Support Systems and Strategies for Coping with Violence
Author of the Thesis	Şebnem ÇÖKELEZ
Advisor of the Thesis	Assoc. Prof. Dr. Huriye İrem KALAYCI KIRLIOĞLU
Status of the Thesis	Master's Degree
Date of the Thesis	20.01.2023
Field of the Thesis	Social Service
Place of the Thesis	UNIKA/IGP
Total Page Number	124
Keywords	Violence; violence against women; gender perception; social support; deal with violence

KISALTMALAR

Ark	:	Arkadaşları
BM	:	Birleşmiş Milletler
Cope	:	Brief-Cope Başa ıkma Tutumlarını Değerlendendirme leği
ev	:	Çeviren
MSPSS	:	Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek leği
No	:	Numara
OECD	:	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma rgütü
TCAÖ	:	Toplumsal Cinsiyet Algısı leği
TÜİK	:	Türkiye İstatistik Kurumu
Vb	:	Ve Benzeri
Vd	:	Ve Diğerleri

ARAŞTIRMANIN KONUSU

Biyolojik cinsiyetlere toplum tarafından atfedilen roller ve kurallar toplumsal cinsiyet kavramını meydana getirmektedir. Kadın olmak ve erkek olmak üzerine kurulmuş toplumsal ve kültürel kalıplar toplumsal cinsiyetin özelliklerini belirlemektedir (Demir, 2020: 2). Toplumsal cinsiyetin özelliklerinin biyolojik cinsiyetler arası farklılık göstermesi bireyler arasında eşitsizliklere neden olabilmekte beraber bazen pozitif ayrımcılığı da içerebilmektedir. Toplumsal cinsiyet kavramı eğitim, istihdam, iktidar, aile yaşamı gibi konularda bireylere birçok kurallar koymaktadır. Kadınlar için ev işini yapmak, bakım vermek, eşinin ya da aile üyelerinin izin verdiği ölçüde iş yaşamına katılmak, sosyal alanda tanıtılırken erkek ile tanımlanmak; erkek için evin geçimini sağlamak, namusunu korumak, gücü otoriteyi elinde bulundurmak gibi baskılara yol açmaktadır. Toplumsal cinsiyet düzeni içerisinde hayatlarını devam ettiren kadın ve erkekler doğdukları andan itibaren gözlem yolu ile kendi rollerini öğrenmekte, bu öğrenme sürecinde belki de en ağır bedelleri ödemektedirler (Çelik, 2015: 23). Kadın ve erkeklerin rollerini öğrenme ve benimsemesi sonrasında kadın ve erkek rollerine uygun davranmaya başlamaktadır. Erkek toplumsal düzene uyum sağlamak üzere benimsediği rolleri yerine getirirken kadına şiddet uygulamak zorunda kalmaktadır. Kadınların şiddet olgusuna maruz kalması ve var olan baskıcı tutum nedeni ile ataerkil düşünce yapısını benimsedikleri, kendilerine atfedilen toplumsal cinsiyet kavramına uygun davranmaya başladıkları düşünülmektedir. Şiddetle baş etme noktasında kadınların sosyal destek sistemlerinin güçlü olması sorunun çözümüne bizleri bir adım daha yaklaştırmaktadır. Bu hali ile şiddeti en derin şekli ile deneyimleyen kadınların toplumsal cinsiyete yönelik algılarının ne yönde olduğu, sosyal destek sistemlerinin bulunup bulunmadığı, şiddetle baş etme tutumlarının araştırılması araştırmanın konusu açısından önem taşımaktadır.

ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bu çalışmada temel olarak şiddeti deneyimlemiş kadınların toplumsal cinsiyete yönelik algıları, çevreden alınan sosyal desteklerinin ve şiddetle nasıl başa çıktıklarının incelenmesi ve araştırılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda şiddet mağduru kadınların eğitim, ekonomik durum, medeni durum, çocuk sayısı, maruz

kalınan şiddet türü, şiddet uygulayan kişi, şiddet karşısında verdikleri tepki gibi demografik değişkenlerin toplumsal cinsiyet algılarına, algılanan sosyal desteğe, başa çıkma tutumlarına etkisinin araştırılması alt hedef olarak amaçlanmıştır.

Ailesi, partneri, işvereni ya da diğer kişiler tarafından hayatlarının bir bölümünde şiddete maruz kalmış kadınların toplumsal cinsiyet kavramına yönelik tutumlarının ve sosyal destek sistemlerinin şiddetle baş etme konusunda nasıl bir etkide bulunduğu yönünde sorulara cevaplar aranmıştır. Literatürde kadına yönelik şiddet alanındaki araştırmaların tek bir değişkene odaklandığı görülmektedir. Şiddet olgusunun birçok yönden incelenmesi gereken bir sorundur. Araştırmamızda kadınların toplumsal cinsiyet algıları ve şiddet karşısındaki tutumları birçok demografik değişken açısından incelenerek genel bir çerçeve oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu araştırmanın literatürde bu konuda yapılmış olan araştırmaları desteklemek ve yapılacak olan çalışmalara örnek olması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmamızda pozitivist metodolojiye dayanan nicel araştırma modeli kullanılmıştır. Nicel araştırmalar miktar ile ilgilenmekte, değişkenlerin sayısal olarak ölçülebilirliğini ve arasındaki ilişkiyi incelemektedir (Aslan, 2018: 105). Nicel araştırma diğer bir deyişle gerçekliği araştırmadan bağımsız görerek, kendi dışında var olan gerçekliği de objektif olarak gözlenip, ölçülüp incelenebileceğini benimseyen pozitivist görüş olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk ve ark.,2014: 12). Bu araştırma Zonguldak İlinde yaşayan şiddeti deneyimlemiş kadınların toplumsal cinsiyet algılarını, sosyal desteklerinin var olup olmadığını ve şiddetle nasıl başa çıktıklarını belirlemek üzere nicel araştırma yöntemi kullanılarak hazırlanmıştır. Şiddet davranışına yakınlarından ve çevresinden maruz kalan kadınların toplumsal cinsiyet algılarının, sosyal destek sistemlerinin ve şiddetle baş etme stratejilerinin en açık ve net şekilde ortaya çıkarılması hedeflenmiştir.

Zonguldak İlinde yaşayan kadınlar araştırma evrenini oluşturmaktadır. Kartopu örneklem sıklıkla karşımıza çıkmayan durumlarda bir bireyle görüşüldükten sonra bu bireyin yardımı ile diğer başka bir birey ile görüşüp zincirleme örneklem oluşturmadır

(Kılıç, 2013: 44). Araştırmamızda anket formlarını uygulamadan önce kadınlar ile ön görüşme yapılarak şiddette maruz kalıp kalmama durumu tespit edilmeye çalışılmıştır. Yaşamında ekonomik, duygusal, fiziksel, cinsel şiddeti bir kez bile yaşamış olan 400 kadın ile çalışılmıştır. Ölçüm aracı olarak anket formları araştırmamızda kullanılmıştır. Anket Formu iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde sosyodemografik değişken formu bulunmakta ve 14 sorudan oluşmaktadır. İkinci bölüm ise araştırma konusuna ilişkin ölçeklerin yer aldığı bölümdür. Bu ölçekler Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAÖ), Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği (COPE) ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (MSPSS)'dir. TCAÖ'nün Altınova ve Duyan (2013) tarafından geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmış, 25 sorudan oluşmakla beraber maddelerin 10 tanesi olumlu, 15 tanesi olumsuz olarak yazılmıştır. Ölçek Beşli Likert şeklinde oluşturulmakla birlikte ankete katılanlardan düşüncelerini "tamamen katılıyorum (5), katılıyorum (4), kararsızım (3), katılmıyorum (2), tamamen katılmıyorum (1)" olmak üzere ifade etmeleri istenmiştir. Hesaplama yapılırken olumsuz maddeler tersten hesaplanmıştır. 25-125 aralığı ölçekten alınabilecek puanları belirtmekte, puanların yüksek olması toplumsal cinsiyet algısının olumlu yönde olduğunu ifade etmektedir. TCAÖ'nün güvenilirlik katsayısının Cronbach Alpha ,872 olduğu görülmektedir. Ölçeğin bu çalışmadaki Cronbach alpha değeri. 94 olarak bulunmuştur.

Başta çıkma stilleri ölçeği Carver ve arkadaşları (1989) tarafından geliştirilmekle birlikte ilk hali 53 madde ve 14 faktörden oluşmaktadır. Başta Çıkma Stilleri Ölçeğinin uzun halinden esinlenilerek Carver (1997) tarafından az maddeli bir araç geliştirilmiştir. Bacanlı vd. (2013) tarafından geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Ölçek 28 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin uzun halinde olduğu gibi maddeler 4'lü likert tipi olarak hazırlanmıştır. 1. Asla böyle bir şey yapmam, 2.Çok az böyle yaparım, 3. Orta derecede böyle yaparım, 4. Çoğunlukla böyle yaparım şeklinde puanlama yapılmaktadır. Ölçekte Araçsal Sosyal Destek Kullanma, Mizah, Duygulara Odaklanma ve Ortaya Koyma, Madde Kullanımı, Kabullenme, Diğer Etkinlikleri Bırakma, Dine Yönelme, Yadsıma, Davranışsal Olarak İlgiyi Kesme, Zihinsel olarak İlgiyi Kesme, Kendini Sınırlandırma, Olumlu Yeniden Yorumlama, Duygusal Sosyal Destek Kullanma, Planlama alt boyutları bulunmaktadır. Cronbach'ın Alfa katsayıları .50 (duygulara odaklanma) ile .90 (madde kullanımı) arasında farklılaşmaktadır. Bu çalışmada Cronbach alpha değeri. 94 olarak bulunmuştur.

Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Zimet ve ark. (1988) tarafından 1988 yılında geliştirilmiş, Arkar ve ark. (2001) tarafından yılında geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Ölçekte her madde 7 aralıklı bir ölçek kullanılarak derecelendirilmiş ve 12 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte Aile, Arkadaş ve Özel İnsan Alt boyutu bulunmaktadır. Bu çalışmada Cronbach alpha değeri. 94 olarak bulunmuştur. SPSS paket programında anket formlarının analizi yapılmıştır.

Ölçeklerin analizi SPSS paket programında analizi yapılmıştır. Grup ortalamalarını karşılaştırmaya yönelik T Testi, Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAÖ), Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği (COPE), Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (MSPSS) ve sosyodemografik değişkenler arasındaki farkın manidarlığını bulmak üzere Tek Yönlü Varyans Analizi (ANAVO) yapılmıştır. Anova Analizinde varyanslar arası homojenlik olması durumunda daha güçlü bir test olan Tukey Testi, varyans homojenliğinin olmadığı durumlarda Games-Howell Testi tercih edilmiştir. TCAÖ, COPE ve MSPSS arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere Korelasyon Analizi, Çoklu Regresyon Analizi yapılmıştır.

ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ / PROBLEM

Geleneksel düşünceler ile beslenmiş toplumsal cinsiyet algısı kadınlar ve erkekler arasında eşit olmayan güç ilişkilerini oluşturmakta, ayrıca kadınların şiddet görmelerine neden olan etkenlerden birini oluşturmaktadır. Ataerkil ve geleneksel aile yapısı içinde yaşayan kadınlar bu eşit olmayan güç ilişkilerini ve toplumun kendilerine atfettikleri rolleri benimsemektedirler. Şiddete maruz kalan kadınların toplumsal cinsiyet algılarını ne olduğunun bilinmesinin var olan yanlış davranış kalıplarını düzeltmede etkili olacaktır.

Şiddet davranışı kadın üzerinde psikolojik ve fiziksel birçok sonucu doğurmaktadır. Şiddet davranışı ve ardından meydana gelen yıkıcı sonuçlar ile kadınların nasıl baş ettiği konusunda çeşitli araştırmalar bulunmaktadır. Sosyoekonomik faktörlerinin yeterliliği, sosyal destek sistemlerinin fazlalığı, refah sistemlerindeki gelişmeler ve anayasal haklar kadınların şiddetle baş etmesindeki önemli faktörleri oluşturmaktadır. Bu çalışma ile şiddet sonucu meydana gelen stresör

ve diğ er etkenlerle kadınların nasıl baş ettiğ i, sosyal destek sistemlerinin yeterliliğ i ve etkililiğ i incelenecektir.

Hipotezler;

Ş iddete mağ duru kadınların ç alış ma durumuna g re toplumsal cinsiyet algısı, sosyal destek ve ř iddet ile baş a ç ıkma toplam puanları farklılaş maktadır.

Ş iddet mağ duru kadınların toplumsal cinsiyet kavramı hakkında bilgi sahip olup olmama durumuna g re toplumsal cinsiyet algısı, sosyal destek ve ř iddet ile baş a ç ıkma toplam puanları farklılaş maktadır.

Ş iddet mağ duru kadınların medeni duruma g re toplumsal cinsiyet algısı, sosyal destek ve ř iddet ile baş a ç ıkma toplam puanları farklılaş maktadır.

Ş iddet mağ duru kadınların eđ itim durumuna g re toplumsal cinsiyet algısı, sosyal destek ve ř iddet ile baş a ç ıkma toplam puanları farklılaş maktadır.

Ş iddet mağ duru kadınların gelir durumuna g re toplumsal cinsiyet algısı, sosyal destek ř iddet ile baş a ç ıkma toplam puanları farklılaş maktadır.

Ş iddet mağ duru kadınların aile yapısı durumuna g re toplumsal cinsiyet algısı, sosyal destek ve ř iddet ile baş a ç ıkma toplam puanları farklılaş maktadır.

Ş iddet mağ duru kadınların ç ocuk sayısına g re durumuna g re toplumsal cinsiyet algısı, sosyal destek ve ř iddet ile baş a ç ıkma toplam puanları farklılaş maktadır.

Ş iddet mağ duru kadınların maruz kalınan ř iddet durumuna g re toplumsal cinsiyet algısı, sosyal destek ve ř iddet ile baş a ç ıkma toplam puanları farklılaş maktadır.

Ş iddet mağ duru kadınların ř iddet sıklığ ına toplumsal cinsiyet algısı, sosyal destek ve ř iddet ile baş a ç ıkma toplam puanları farklılaş maktadır.

Ş iddet mağ duru kadınların ř iddete maruz kalındığ ında verilen tepkiye g re toplumsal cinsiyet algısı, sosyal destek ve ř iddet ile baş a ç ıkma toplam puanları farklılaş maktadır.

Ş iddet mağ duru kadınların ř iddet uygulayan kişi ye g re toplumsal cinsiyet algısı, sosyal destek ve ř iddet ile baş a ç ıkma toplam puanları farklılaş maktadır.

Şiddet mağduru kadınların boş vakit değerlendirme durumuna göre toplumsal cinsiyet algısı, sosyal destek ve şiddet ile başa çıkma toplam puanları farklılaşmaktadır.

Şiddet mağduru kadınların sorun paylaşma durumuna göre toplumsal cinsiyet algısı, sosyal destek ve şiddet ile başa çıkma toplam puanları farklılaşmaktadır.

EVREN VE ÖRNEKLEM /ÇALIŞMA GRUBU

Araştırma evreni Zonguldak İlinde yaşayan kadınlardan oluşmaktadır. Kartopu örneklem sıklıkla karşımıza çıkmayan durumlarda bir bireyle görüşüldükten sonra bu bireyin yardımı ile diğer başka bir birey ile görüşüp zincirleme örneklem oluşturmaktır (Kılıç, 2013: 44). 18-70 yaş aralığındaki 400 kadın ile çalışılmıştır. Kadınların şiddet görme durumları belirlendikten sonra formun uzun olması ve Covid19 pandemisi nedeni ile Google Form üzerinden oluşturulmuş anket formu katılımcılara sosyal medya ağı(wp) üzerinden ulaştırılmış, veriler toplanmıştır. Kadınlar gönüllük esasına dayalı olarak anketi cevaplandırmıştır.

KAPSAM VE SINIRLILIKLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER

Bu araştırma Zonguldak İlinde yaşayan şiddet görmüş 400 kadınla sınırlıdır. Veriler 2021 yılı Mart ve Aralık ayı içerisinde toplanmıştır.

Karşılaşılan Güçlükler;

Kadınların soru formundaki soruları fazla bulmaları, bazı soruları anlamakta zorluk yaşamaları, yaşı büyük olan bireylerin teknolojik gelişmeleri takip edememeleri, anketin sosyal ağ üzerinden doldurma noktasında sıkıntı yaşamaları güçlüklereden olmuştur.

Sayıtlılar;

Araştırmamızda kullanılan veri toplama yöntemlerinin ölçülmesi beklenen özellikleri geçerli ve güvenilir şekilde ölçtüğü varsayılmaktadır.

Ölçekteki soruları araştırmaya katılan bireylerin doğru, eksik olmayacak şekilde ve taraf olmadan cevapladığı varsayılmaktadır.

1. BÖLÜM

1.1. Şiddet ve Tanımı

Şiddet kültürler arası aktarımla geçmişten günümüze varlığını sürdüren bir olgu olmuş ve varlığını sürdürmeye devam etmektedir. Diğer bir deyişle şiddet olgusunun nesiller boyunca sürdürülmesini sağlayan kültürel aktarımdır (Bükecik ve Özkan, 2018: 36). Şiddet kelimesinin “şedd” kelimesinden geldiği, Arapça kökenli bir kelime olduğu, anlam olarak bir eylemin kuvvetinin ve gücünün derecesine karşılık geldiği belirtilmektedir (Aydemir, 2005: 1).

Literatürü incelediğimizde farklı kaynaklarda şiddetin birçok tanımı yapılmaktadır. Alkan (2019: 244) şiddetti, insana kuvvet veya baskı kullanarak bireye istemediği bir şeyi zorla yapmak ya da yaptırmak, saldırı, şiddet davranışını uygulama, zorlama, kaba kuvvet, bedensel ya da psikolojik acı çektirme ya da işkence, vurma ve yaralama olarak ifade ederken; yabancı dil olan Fransızca’da Violentia; şiddet, katı ya da acımasız kişilik, kuvvet anlamında kullanıldığı belirtilmektedir. 2016 yılını kapsayan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planında ve 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanununun Madde 2/d bendinde şiddetin tanımında ortak noktalar olduğu görülmektedir. Ulusal düzenlemelerdeki tanımlara baktığımızda kişinin bedensel, cinsel, psikolojik veya ekonomik olarak zarara uğratılması ya da bireyin canının acımasıyla biten veya sona eren olası eylemleri, bunlara yönelik tehdit etme ve baskı kurma ya da özgürlüğü keyfi olarak engelleme gibi hareketleri de içine alan, toplum, kamu veya özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü hareket ve tutum olarak tanımlandığı görülmektedir.

Farklı kaynaklarda şiddetin birçok tanımı yapılmasına karşın tanımlarda ortak noktalar olduğu dikkat çekmektedir. Genel bir inceleme yapıldığında, insanlık tarihi ile birlikte meydana çıkan şiddet olgusuyla ilişkili zaman içinde birçok tanımlama yapılmış, kasıt içeren ya da içermeyen, birey ya da grup olarak bedensel ya da sembolik zarar vermek bu tanımlamaların ortak paydasıdır (Açıkgöz, 2014: 7). Bu tanımdan yola çıkarak şiddetle ilgili tanımlarda bireye zarar vermek ortak nokta olarak dikkat çekmektedir. Bu ortak noktaya değinen diğer bir tanıma baktığımızda bireyin

canını yakmak, hayatını sonlandırmak, yara açmak, malına zarar vermek amacıyla kuvvet kullanmak; kanunu ihlal eden fiziki kuvvet kullanmak; kanuna uygun olmayan bir sonuca ulaşmak için şiddet kullanmak ya da şiddet kullanmak ile tehdit etmek, çoğunlukla varsayılan ahlaki ve kanuni ilkeleri ihlal edecek şekilde fiziksel yok etme, lüzumsuz yere kırma, yok etme hareketleri; toplum içindeki ilişkilerin kabul düzeyini aşan zorlayıcı hareketler şiddet olarak tanımlanmaktadır (Özerkmen, 2012: 3).

Şiddeti ortaya çıkaran bireysel ve toplumsal etmenlerin olmasının yanı sıra şiddetin çok karmaşık bir yapısı bulunmaktadır. Diğer taraftan şiddetin karmaşık bir yapı olması onun tarihsel ve toplumsal olarak meydana gelerek yapılanması, insanın hem yaratılış olarak farklı ve yunik bir biyopikososyal varlık olması ile ilgilidir bu sebeple tek bir duruma bağlı olarak açıklanamamaktadır (Özerkmen, 2012: 16).

Şiddeti meydana getiren bireysel nedenler incelendiğinde güç, otorite, psikolojik durum, ekonomik faktör ve bireyin geçmiş yaşantıları etkili olabilmektedir. Kadına yönelik şiddete sebep olan kişisel faktörler kişinin geçmişi, biyolojik ve demografik etkenler, psikolojik bozukluklar veya kişinin geçmişte şiddete maruz kalması veya şahit olması olarak tanımlanmaktadır (Delice ve Teymur, 2013: 231). Şiddetin psikolojik etmenlerine bakıldığında; Şiddete yatkın olan insanların bazı kişisel özelliklerinin bulunduğu iddia edilmekte, bu özellikler hızlı heyecanlanma ve kızma, düşük benlik saygısı, depresyon olarak belirtilmektedir (Özden, 2011: 20).

Biyolojik olarak farklı olan iki cins arasındaki eşitsiz güç ilişkileri kadının şiddete maruz kalmasına neden olabilmektedir. Erkek, otoritesinin sarsıldığını düşündüğünde ve istekleri yerine getirilmediğinde, konumunu yitirmemek, kuvvetini ispat etmek amacı ile şiddete başvurmaktadır (Aytaç ve ark., 2016: 278).

Günümüz teknolojik değişimler, kırsal alandan kentsel alana göçler, bireylerin iş yaşamında aktif çalışmalarını birtakım sorunları beraberinde getirmektedir. Bu sorunlar şiddet davranışına neden olmaktadır. Şiddet modernleşme ile birlikte bireylerde, kimlik ve kişilik bunalımı sonucunda ortaya çıkan problemler nedeni ile çözüm yolu olarak meydana çıkmaktadır (Yüksel, 2016: 20).

Şiddet ortaya çıkaran bir diğer nedenler toplumsal nedenlerdir. Toplumsal değerler, örgütler, kültür ve aile yaşamı gibi toplumsal etkenler nedeni ile şiddetin meydana ortaya çıktığı, bu etkenlerin şiddet davranışında önemli rol oynadığını savunan görüş bulunmaktadır (Özden, 2011: 20).

Ataerkil aile düzeninde erkekler, kadına ve çocuğa şiddet göstererek toplumun kendisine verdiği erkeklik iktidarının sorgulanmamasını ve kaybedilmemesini sağlayarak, ezilen iktidarını tamir etme yoluna gidebilmektedir (Akkuş ve Yıldırım, 2018: 1374). Şiddetin gösterilmesindeki toplumsal nedenler içerisinde güç ve otorite kavramı karşımıza çıkmaktadır. Kadını erkeğin altında ve egemenliğinde yer aldığı algısı toplumsal yapının erkeğin elinde olmasının bir nedeni iken bu durum toplumların geleneksel yapısını değiştirmeyerek kadınların ezilmelerine devam etmesine müsaade etmektedir (Özden, 2011: 21).

Bu sebeple şiddetin genel ve kabul edilebilir bir tanımının yapılması ve şiddet olarak hangi davranışların belirtileceği bulunduğumuz zaman diliminde son derece tartışmalı bir konudur (Akkaş ve Uyanık, 2016: 33). Yukarıda bahsedilen tanımlardan anlaşılacağı üzere şiddet; kaba kuvvet kullanarak bireye fiziksel, psikolojik, duygusal anlamda zarar vermek, onun vücut bütünlüğü zedelemek olarak açıklanabilmekle birlikte şiddeti meydana getiren tek bir olgu bulunmamaktadır.

1.2. Şiddetin Tarihçesi

Şiddet insanlık tarihi kadar eski ve yüzyıllardır var olan bir olgudur. Bu anlamda şiddetin tarihi incelenecek olursa eski dönem yazınlarda ve inanışlarda şiddet olgusuna ve özellikle kadına yönelik şiddet olgusuna rastlanılmaktadır. Şiddet antik dönem Yunan söylence ve yazınlarda anahtar kelimelerin en önemlilerindedir ve Batı uygarlığının başlangıcında hem kamusal yaşama hem de ataerkil sisteme yön veren ilklerin başında gelmektedir (Alkan, 2019: 251).

Eski çağlarda şiddet olgusu insanların hayatlarına kastedildiği bir dönemi de beraberinde getirmektedir. İnsanlık tarihi incelendiğinde toplu öldürmelerin gerçekleştirildiği katliamlar şiddetin öncüllerinden olmuştur. Tarihsel zaman içinde özellikle Ortaçağın karanlık zamanlarına ithaf edilen “cadı avcılığı yapmak” ya da “cadıları yok etmeye” yönelik olaylar, aslında Yeniçağa (1450-1750) geçişte meydana gelmektedir (Aksan, 2013: 355).

Eski çağlardan günümüze gelindiğinde şiddet olgusu var olmakla beraber 21.yy kitle iletişim araçlarında meydana gelen gelişmeler ile birlikte şiddetin yansıtılmasında yeni bir dönem başlamaktadır. İletişim teknolojilerinde ortaya çıkan gelişmeler, şiddeti

konu alan gerçek veya kurgulanmış çok sayıda medya ürünlerinin kalabalık gruplara ulaşmasını sağlamaktadır (Erdem, 2020: 1199). Şiddetin yansıtılmasının yanı sıra toplum tarafından kabul edilen cinsiyet rolleri bireylere dayatılmaktadır. Toplumsal cinsiyete dayalı düşüncelerin pekiştirilmesi ve onaylanmasında masallardan dizilere kadar bütün popüler anlatıların rol oynadığı görülmektedir (Ünlü ve ark., 2009: 96). Bu anlamda şiddet hem gerçek hayatta hem de anlatılarda çelişkileri çözmenin bir yolu olarak varlık göstermektedir (Ünlü ve ark., 2009: 96).

1.3. Dünyada Şiddetle İlgili Yaşanan Gelişmeler

Şiddetin varlığını devam ettirerek toplumları sosyolojik, psikolojik ve kültürel açıdan olumsuz etkilemesi uluslararası örgütleri birtakım önlemler almaya sevk etmektedir. Bu kapsamda; “Uluslararası Kadın Yılı” 1975 yılında BM tarafından belirlenmiş, “Kadın On Yılı”nın ilan edilişi 1976-1985 yılları arasındadır (Çelik, 2012: 152). 1975 yılından itibaren dört adet Dünya Kadınlar Günü Konferansı düzenlenmiştir. Bu konferanslardan ilk konferans Mexico City’de 1975 yılında, ikincisi Kopenhag’da 1980 yılında yapılmıştır. Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW) 1979 yılında 34/180 sayılı kararı ile Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından onaylanmıştır (Arslan, 2004: 4). Kadına yönelik şiddet konusu en geniş şekilde Dünya Kadın Konferanslarının üçüncüsünde ele alınmış, bu Nairobi’de 1985 yılında gerçekleşmiştir. Dördüncü Dünya Kadın Konferansı 1995 senesinde Pekin’de tertip edilerek Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformunda, kadına yönelik gösterilen şiddetin kadınların insan haklarının ihlali anlamına geldiği kabul edilmiştir (Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2012-2015: 11). New York’taki Birleşmiş Milletler (BM) merkezi 2000 yılının Haziran ayında 180 hükümetin heyeti ile bağımsız iki binden fazla kadın örgütünü davet etmiş, bu “Pekin+5” isimli özel oturum olarak anılmıştır (Anıl ve ark., 2001: 3). Bu oturum ile meydana çıkan ve resmi delegelerin imzalarını taşıyan sonuç belgesinde alınan kararlar dünya üzerindeki tüm kadınların günlük yaşamında önemli gelişmeler sağlayacak niteliktedir (Anıl ve ark., 2001: 3).

Milletlerarası alanda konuyla ilgili en son meydana gelen gelişme ise 7 Nisan 2011 tarihinde Strazburg’da Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından kabul edilen “Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla

Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin, İstanbul'da 11 Mayıs 2011 tarihinde imzaya açılmış olmasıdır (Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2012-2015: 12-13).

1.4. Türkiyede Şiddetle İlgili Yaşanan Gelişmeler

Dünyada şiddet ve kadın hareketleri konusunda yaşanan değişmelere ülkemiz kayıtsız kalmamıştır. Dünya Konferansının ikincisinden sonra Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) 1 Mart 1979 tarihinde üye ülkelerin imzasına sunulmuş, Türkiye 1985 yılında sözleşmeyi kabul ederek 19 Ocak 1986 tarihinde yürürlüğe koymuştur. Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi göz önünde bulundurularak İhtiyari Protokolü 30 Temmuz 2002 tarihinde hazırlanmış, Türkiye tarafından kabul edilerek, 29 Ocak 2003 tarihinde yürürlüğe girmiştir (Türkiye'de Kadının Durumu, 2011: 1).

Dünyada etkisini gösteren kadın hareketleri ülkemizde de aktif olmaya başlamıştır. 1980'li yılların sonunda Türkiye'de aile içinde kadına karşı şiddet konusu kadın hareketinin etkin olmaya başlamasının bir sonucu olarak ülkemizin gündeminde yer almıştır (Güngörmüş ve ark., 2014: 54). Kadın hareketleri sonucunda kitlesel yürüyüşler gerçekleştirilmiştir. Dayağa Karşı Dayanışma Yürüyüşü 17 Mayıs 1987'de yapılarak Türkiye'de ilk kez kitlesel bir yürüyüş gerçekleştirilmiştir (Tahaoğlu, 2017).

Şiddete maruz kalan kadınlara yönelik vakıflar kurulmaya başlanmıştır. Şiddetle karşı karşıya kalan kadınlarla olan dayanışmanın devamı etmesi, aile içinde var olan şiddet ile mücadele etmeyi yaygın hale getirmek için Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı 1990 yılında kurulmuştur (Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı, 2013). Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı toplumda yer alan farklı gruplara karşı aynı bakış açısı ile yaklaşmaktadır (Yılmaz, 2020: 161). Farklı inanış, ideolojilere sahip kadınlara yönelik hizmet sunmaktadır.

Ülkemizde ulusal mevzuatta şiddet ve kadına karşı şiddet konularında düzenlemeler yapılmıştır. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde 1990 senesinde 422 sayılı KHK ile Başbakanlığa bağlı olarak kurulan Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, 2004 yılında 5251 sayılı Kanunla yeniden

yapılandırılmıştır. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün koordinasyonunda “Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı” 2007-2010 döneminde, “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı” 2012-2015 ve 2016-2020 döneminde yürütülmüştür. 4320 sayılı “Ailenin Korunmasına Dair Kanun” 14/1/1998 tarihinde kabul edilmiş ancak 6284 sayılı “Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun” 8/3/2012 tarihinde kabul edilmesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede ulusal eylem planlarının sonuncusu olan ve 2022-2025 yıllarını kapsayan Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı ülkemizdeki tüm kamu kurum ve kuruluşlarınca yürütülmektedir.

1.5. Şiddetin Epidemiyolojisi

Şiddetten en çok etkilenen gruplar içinde kadınlar bulunmaktadır. Ülkemizde kadına yönelik şiddetin durumuna istatistiksel olarak baktığımızda; TÜİK sonuçlarına göre; 2009-2019 yılları arasında 35-39 yaş grubundan 280 kadın, 0-4 yaş grubundan 35, 5-9 grubundan 36, 10-14 yaş grubundan 43, 65 yaş üstü 190 kadın öldürüldüğü belirtilmektedir (Evrensel, 2021). Habertürk gazetesinin 2019 tarihli haberinde; Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) sonuçlarına göre kadına karşı var olan şiddette birinci sırada olduğu, OECD'nin 2019 Tek Bakışta Toplum 2019 araştırması sonucuna göre, örgüte üye olan 36 grup arasında yapılan araştırmada; hayatlarında, en az bir kere bile olsa eşinden fiziksel veya duygusal yönden şiddette uğrayan kadın oranının yüzde 38 ile en yüksek olduğu ülke Türkiye olduğu belirtilmektedir.

2021 yılında 280 kadının erkekler tarafından öldürüldüğü, 217 kadının ise şaibeli şekilde ölü bulunduğu Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformunun 2021 Yılı Yıllık Veri Raporunda belirtilmektedir (Milliyet, 2022). Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonunun verilerine göre 2021 yılında 348 olan belirtilen kadın cinayeti sayısının 2022 yılında 381'e çıktığı belirtilmektedir (Birgün, 2023).

1.6. Şiddeti Açıklayan Hipotez ve Kuramlar

Literatüre bakıldığında şiddeti ve kadına yönelik şiddeti inceleyen birçok kuram bulunmaktadır. Araştırmamızın literatür kısmında feminist kuram, sosyal öğrenme, psikanalitik, etiyolojik, ekolojik sistem kuramı, kültürel kuram ve engellenme- saldırganlık hipotezine yer verilmiştir. Araştırmamız kadınların toplumsal cinsiyet algılarının ne derece yüksek olduğu, şiddetle ne derece baş edebildikleri ve destek sistemlerinin ne derece iyi olduğu konularında kullanılan ölçeklerin analizi neticesinde çeşitli bilgiler sunmaktadır. Kadının toplumsal bir varlık olması, bilgi birikimini, deneyimini toplum içerisinde gerçekleştirmesi ve toplumsal normlardan öğrenmesi, kolektif yapıya uyum sağlamaya çalışması nedeni ile kadınların toplumsal cinsiyet algısının, şiddetle baş edebilme yöntemlerinin ve destek sistemlerinin çevresi içerisinde şekillendiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle araştırmamızın Bilişsel-Davranışçı kuram olan Sosyal Öğrenme Kuramı ve Ekolojik Sistem Kuramı ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

1.6.1. Feminist Kuram

18 ve 19. Yüzyıllarda meydana gelen gelişimlerle feminizmin tarihsel süreci başlamaktadır (Özüdoğru, 2018: 307). Kadınların baskı altında tutulmalarının önüne geçilmesi, özgürleşmesi, haklarının yasal hale getirilmesi, kamusal ya da özel alandaki hareketlerinde ve faaliyetlerinde sahip olunan hakların eşit olması durumu feminizmin temel yaklaşımıdır (Taş, 2016: 165). Mary Wollstonecraft'ın "A Vindication of the Rights of Women" (Kadın Haklarının Bir Savunusu) isimli kitabı İngiltere'de 1792 yılında literatüre giren, sanayileşme ile birlikte meydana gelen yenedünyada kadınların kamusal alana çıkma isteklerini belirten önemli bir eserdir (Özüdoğru, 2018: 307). Birinci dalga feminizmin amacı kadınlar için eşit yasal haklar elde etmek olup, modern feminist hareketin ikinci dalgası, 1949'da Fransa'da Simone de Beauvoir'ın The Second Sex isimli kitabının yayımlanmasıyla başlamaktadır (Lorber, 2010: 3). İkinci dalga feminist hareket olarak adlandırılan dönemin başlamasıyla kadınlar 'kişisel olan politiktir' söylemi ile özel alan içinde kadın ve erkek cinsiyetlerine dayalı iş paylaşımında da bazı değişme ve dönüşmelerin olmasını belirtmektedirler (Atan, 2015: 3). Benzer olmanın yerine farklı olmaya ve kimliklerin farklılığına, evrensel olmaktan ziyade yerel olana vurgu yapan ise üçüncü dalga feminizm hareketidir

(Özudoğru, 2018: 309). 19 yy. ikinci yarısından itibaren kadınların erkek mesleklerini yaptığı, politikada aktif oldukları ve komitelerde görev aldıkları gözlenmekte, kadının bilinçdışı ve pasifliğin dışıl cinsel kalıpları kırmakta olduğu ve kendisini toplumun görünür bir üyesi yapmaya çalışarak eril psikoloji ile anlaştığı görölmektedir (Jung, 2015: 41).

Şiddet açısından bakıldığında feminizm liberal, radikal, marksist ve sosyalist feminizm başlıkları altında incelenmektedir. Liberalizm insana ve bireye önem vermekte olup, feminist liberalizm de görüş olarak kadının da erkek gibi bir “insan” olmasından yola çıkmaktadır (Altınbaş, 2006: 24). Temel vatandaşlık hakkı olan eğitim, seçme seçilme, iş hayatında çalışma erkeklerin himayesinde olduğu, kadınların bu temel haklara ve fırsat eşitliğine sahip olamadığı için eşit olmayan bir konumda olduğu liberal feminizmin söylemidir. Kadınların evin içine, özel alana ya da yeniden üretim alanına hapsedilmesi fırsat eşitsizliğinin bir sonucu olarak karşımıza çıkmakta bu durumun dar, sıradan hale getiren, engelleyici, baskıcı pratikleri altında kadınlar eşit olmayan ve ikinci konumdaki yaşam tecrübelerine mahkûm hale gelmektedir (Güneş, 2017: 246).

Liberalizmin “ontolojik eşitlik” görüşü Radikal Feminizmde tamamen zıt olan bir iddia ile konu ele alınmaktadır (Özsöz, 2008: 52). Yeniden üretim alanında değerlendirilen aile ve özel alan Radikal feminizmde feminist politikanın temel konusu olarak görölmektedir. Erkek egemen sistem olarak adlandırılan ataerkillik toplumsal bir sınıf olarak kadınların ezilmelerinin asıl sorumlusu olmaktadır (Güneş, 2017: 246). Radikal feminizm çözüm olarak kadının kadın ile ilişkisi, erkek olmadan üreme yöntemlerinin araştırılması ve erkeklerde var olan hormonlara müdahale yapılarak çocuk emzirebilecek duruma gelmeleri gibi iddialar sunmakta ve iki cins arasındaki eşitliği sağlamaya çalışan bütün toplum bilimsel yöntemlerin eril önyargılara sahip olduğunu düşünmektedir (Özsöz, 2008: 52).

Engels’in “Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni” adlı eseri Marx’ın fikirleri çerçevesinde şekillendirilmekle birlikte eserde Marksist feminizmin önemli görüşü olan aile kavramından bahsedilmektedir (Özsöz, 2008: 53). Marksist feminizmde alt sınıfta yer alan ve ekonomik düzeyi iyi olmayan kadınların çeşitli baskı ve ezilme biçimleri ile karşı karşıya kalabileceklerini, üst sınıfa mensup kadınların birçok baskı türünden bir şekilde kendilerini koruyabileceklerini belirtmektedir (Atan,

2015: 7). Marksist feministler diğer feminist gruplardan daha fazla kadınların ekonomik olarak iyileştirilmesini ve bağımsız hale getirilmesini birinci ilgi alanı haline getirerek ve kadınların iş hayatında bir işçi olarak tecrübeleri ile aile içerisindeki konumlarının kesiştiği nokta üzerine değinmektedir (Tong, 2006: 101).

Radikal Feminizmin ortaya çıkışı Simone de Beauvoir “The Second Sex” adlı kitabı ile olmaktadır (Atan, 2015: 8). Marksist ve radikal feminist yaklaşımı bir araya getirme amacı Sosyalist feminizmin görüşüdür. Cinsiyete dayalı eşit olmayan iş paylaşımı nedeni ile kadınlar işyerlerinden çıkıp eve geldiklerinde de çocuğa bakım verme ve evdeki diğer işleri de sırtlanarak sürekli çalışmak zorunda kalırlar. Yani, sosyalist feministler kadınların ezilmelerinin temel sebebini ataerkil kapitalizm olarak görmekte çünkü kadının emeğinden hem sermaye hem de erkekler çıkar sağlamaktadır (Güneş, 2017: 247).

1.6.2. Sosyal Öğrenme Kuramı

John Dewey insanların birbirinden öğrenmesi kavramına ilk dikkat çeken kişi olmakla beraber sosyal öğrenme kuramı, ilk önce 1950 yılının yarısında Rotter tarafından geliştirilmiş, Bandura ve Mischel tarafından kurama asıl büyük katkılar yapılmıştır (Bayrakçı, 2007: 200). Bandura saldırgan davranışların doğrudan ya da dolaylı olarak çevreden edinilen tecrübelerle ortaya çıktığını savunur. Sosyal Öğrenme kuramının temelinde etkileşim, gözlem ve taklit üçlüsü ile sosyal öğrenmenin meydana geldiği belirtilmektedir (Tatlıoğlu, 2021: 16). Taklit etme sosyal öğrenme kuramının temelini oluşturmaktadır (Altıparmak, 2017: 236).

Sosyal öğrenme kuramı şiddetin taklit etme yolu ile öğrenilerek uygulandığını göstermektedir. Şiddet uygulayanların kendi aileleri ise şiddet birinci dereceden öğretenler olabilmektedir (Gök, 2016: 455). Ailesinde kötü davranışlara maruz kalan ya da ailesinden özellikle anne ilgisinden ve sevgisinden mahrum kalan çocuklar şiddete daha fazla eğilimli olmaktadır (Karşlı, 2016: 76). Çocukların şiddeti sadece babalarından görerek öğrendikleri görüşü yanlış olmakla birlikte çocuklar anneleri tarafından da şiddeti öğrenmektedirler. Kadının ataerkil toplum içinde alt kademe yer alması, aile üyeleri tarafından değer görmemesi kadını şiddete yöneltmektedir. Kendisini değersiz görenlere karşı kadın karşıt tepki vermekten korktuğu için sorunu çocuklarına aksettirerek onlara şiddet gösterebilmektedir (Gök, 2016: 465).

Şiddeti ortaya çıkaran bir diğer grup da arkadaş ve çevredir. Birey içinde bulunduğu gruba boyun eğerek uyum sağlama davranışı gösterir ve grubunun beklentisini ve değerlerini kendi kişisel çıkar ve değerlerinin önünde tutar (Karlı, 2016: 76). Bireyin gruba ait olma çabası içinde gerçekleştirdiği davranışlar ödüllendirildiğinde birey bu davranışları göstermekten çekinmez.

Sonuç olarak sosyal öğrenme kuramında saldırganlık model alma, pekiştirme ve cezaya bağlanmakta olup, özellikle sık olmayan şekilde pekiştirme programları uygulanırsa bu tür davranışların ortaya çıkma sıklığı arttığı belirtilmektedir (Efilti, 2016: 33). Sosyal öğrenme kuramı kadınlara karşı erkek tarafından uygulanan şiddet davranışlarının sebeplerini açıklamakta aynı zamanda sosyalizasyon sürecine değinmekte ve ailelerinde daha önce şiddeti tecrübe eden erkek ve kadınlara (bu durum ailenin otoriter ve demokratik yapısına değişiklik göstermektedir) odaklanmaktadır (Ghanbarlou, 2020: 61).

1.6.3. Psikanalitik Kuram

Bu kuram 19. yy sonlarına doğru Sigmund Freud tarafından ortaya atılmıştır. Freud'un öncülüğünü yaptığı bu kuram bireyin doğumundan itibaren var olan davranışlarını anlamlandırmaya ve bunların bilinçaltı ipuçlarını bulmaya yöneliktir (Gökçe, 2002: 119). Psikanalitik kuram özellikle 'Kişilik aygıtı' görüşünü meydana getirmektedir. Bilinç, bilinçaltı veya ön bilinç ve bilinçdışı gibi 3 kişilik bölümü topografik kişilik kavramı ile adlandırılan bu kavramsal yapıda yer almaktadır (Tuzcuoğlu, 1995: 275). Buzdağı modeli olarak da adlandırılmaktadır. Freud tarafından oluşturulan topografik modelde buzdağının üst kısmı, içinde bulunan zamanın ve hareketlerin bireylerin farkında olduğu bilinç düzeyi, buzdağının görünen kısmı bireylerin hatıralarını ve tecrübelerini içeren bilinçöncesi düzeyi, buzdağının en alt kısmı bilincin içinde olmayan ve özel yöntemler (hipnotize etmek, serbest çağrışımlar, rüya analizleri) kullanılarak bilinç düzeyine getirilebilen tecrübelerin bulunduğu bilinçdışı olarak ifade edilmektedir (Sağlık, 2021: 437).

Freud'un benliği "id", "ego" ve "superego" yu içeren bir yapı olarak ele alması Topografik kişilik teorisini daha sonra farklı bir düzeye getirmesi olmaktadır (Tuzcuoğlu, 1995: 275). İd engellenemeyen ve dışavuruma yönelen, insanın kişiliğini meydana getiren doğal yapı ve bir tür ilk enerjidir (Crapps, 1975/2004: 174). İd

bilinçsizce çalışır, bireyi zevk olarak deneyimlenen, ihtiyaçlarını tatmin eden, gerilimi azaltan davranışlarda bulunmaya sevk eder (Lapsley ve Stey, 2011: 5). Ego dış dünya ile var olan bütün ilişkilerimizi şekillendiren, kimlik duyumumuz için çatı teşkil eden temel yapıdır(Anlı, 2016: 288). Süper ego kişiliğin vicdanıdır ve hatalara karşı egoda suçluluk uyandırmak için karşılık verebilir(Lapsley ve Stey, 2011: 6).

Freud'a göre çocukluk döneminin id, ego ve süper-egonun oluşumunda çok önemli bir yeri bulunmaktadır (Crapps, 1975/2004: 174). Bireyin yaşamında çocuk olarak karşılaştığı ilk psikososyal sorun Oedipus Kompleksidir. Freud'a göre, anne çocuğun ilk sevgisi nesnesi olmakla birlikte erkek çocuk için bir sevgilinin yerini tutmaktadır (Tunç, 2021:18). Elektra kompleksi Oedipus kompleksinin kız çocuklarında görülen şeklidir. Kastrasyon Kompleksi erkek çocukların hadım edileceği korkusudur. Bu anlamda, kişilik, bebeklik ve çocukluk dönemi kişilik yapısını belirleyen oedipus ve elektra kompleks deneyimleri ile kökleşir (Crapps, 1975/2004: 175). Psikanalitik kuram id, ego ve süper ego arasındaki dengeye odaklanmakla birlikte dengenin bozulması durumunda kişide meydana gelen savunma mekanizmaları üzerinde durmaktadır.

Freud kuramında psikoseksüel gelişim dönemlerinden bahsetmektedir. Psikoseksüel aşamalar 5 dönemdir; 0-1 yaş arasında kalan dönem oral, 1-3 yaş arasında kalan dönem anal, 3-6 yaş yaş arasında kalan dönem fallik, 6-12 yaş arasında kalan dönem latens ve 12 yaş ve sonrası dönem genital dönem olarak tanımlanmaktadır (Dayıoğlu, 2017: 19).

Doğumdan 1 yaşına kadar geçen süre oral dönemdir bu dönemde bebek temel kaynağı olan ağız yolu ile etkileşime girmektedir (Hamamcı ve Hamamcı, 2015: 129). Anal dönem 1 ve 3 yaş arasındadır. İdrar ve dışkı kontrolünün keşfedilmesi gerçekleşmektedir (Dayıoğlu, 2017: 19). Fallik Dönem: 3 ve 6 yıl arasını kapsamakta, libido enerjisi genital bölgede olduğu belirtilmektedir (Deutsch ve Krauss, 1972/2019: 230). 6 ve 12 yaş arası dönemdir latent dönemdir Geride kalan dönemler pekiştirilmekle birlikte cinsel kimlik rolü latens dönemde edinilir (Dayıoğlu, 2017: 19). Ergenlik dönemini kapsayan genital dönemde önceki dönemlerde gizli kalan cinsel yönelim ve çatışmaların tekrar yaşandığı dönemdir (Dayıoğlu, 2017: 20).

Frued saplantının gelişim dönemlerinde temel ihtiyaçların doyulanmadığı ya da aşırı doyulduğunda gerçekleşeceğini, kişilik yapısının

bunun sonucu olarak olumsuz etkilendiğini savunur (Dayıoğlu, 2017: 20). Ayrıca insanın gerçek doğası ile toplumsal istek ve ihtiyaçları arasında var olan sürekli çatışmanın meydana getirdiği endişe ve korku insanın mutsuzluğunu attıran ve insanın ruh sağlığını bozan bir durum olarak belirtilmektedir (Özgün, 2007: 21).

Psikanalitik kurama şiddet kavramı açısından bakacak olursak öncelikle, Freud kuramında erkeği tamam hale gelmiş, egemen ve aktif olarak tanımlarken kadını isterik, tam olmayan, mutlak cinsel güç ya da varlık olarak tanımlamaktadır (Gök, 2016: 465). Bu tanımda yer alan erkeğin egemen ve aktif olması toplumsal cinsiyet rolleri açısından belirtilen eril güce işaret ettiği düşünülmektedir. Mutlak cinsel güç olarak tanımlanan kadının toplumsal cinsiyet rollerinin tarafından eril güce dayatılan baskılar sonucunda şiddeti deneyimlemesi kaçınılmaz olmaktadır.

1.6.4. Etiyolojik Kuram

Etiyoloji bir bilim dalı olarak hayvan davranışlarını doğal ortamında incelemektedir. Bu kuram K.Lorenz ve Eibl-Eibesfeldt tarafından insan davranışları açıklamak üzere geliştirmiştir. Etiyolojik kuram insan ve hayvan davranışlarını karşılaştırarak incelerken saldırganlığın içgüdüsel yapısı hakkında bilgiler sunmaktadır (Karşlı, 2016: 70). Psikoanalitik kuramda saldırganlığın öğrenilmeyen, doğuştan gelen içgüdüsel(dürtüsel) bir eylem olduğu görüşü Etiyolojik kuramda da savunulmaktadır (Gümüş, 2011: 14). Lorenz görüşünde Darwin'i destekleyecek şekilde, birçok hayvanın kendi türüne karşı sergilediği saldırganlığın, türü olumsuz yönde etkilemediğini tam tersine, türün korunmasını içerdiğini belirtmektedir (Efiltili, 2016: 25).

1.6.5. Ekolojik Sistem Kuramı

Genel sistemler kuramının bir formu olan ekolojik sistem kuramı; yaşayan varlıkların birbirleri ile olan ilişkilerine ve varlıklar ile çevrelerinin diğer görünümleri arasındaki ilişkilere değinmektedir (Duyan, 2012: 174). Bu tanımdan yola çıkarak ekolojik modelin bir vurgusu da “çevresi içinde insan” konusunda olmaktadır (Zastrow, 2013: 17). Bireyin içinde yer aldığı çevrede birden fazla sistem olduğu belirtilmektedir. Bu noktada davranışı etkileyen birden fazla çevre sisteminin olduğunu

söylemek mümkündür (Duyan, 2012: 171). Bireyin içinde bulunduğu çevre ile sürekli etkileşim içerisindedir. Çevre özellikleri ile insan organizmasının karşılıklı uyum içinde olması ekolojik yaklaşımda belirtilmektedir (Duyan, 2012: 171).

Ekolojik sistem kuramına göre; “Kadında yaş küçüklüğü kadının karşı cins tarafından güçlü olmayan şekilde görünmesine sebep olurken, sosyal hizmetlerden kadının faydalanamaması, medya tarafından erkek egemenliğinin meşru hale getirilmesi, kadın şiddet ile yüz yüze geldiğinde birincil ilişki ve ikincil ilişkilerinden destek görememesi veya şiddete maruz kalması, aile içinde ve okul içinde rol model örneği olan bireylerin şiddet içerikli davranışlarda bulunması şiddetin en önemli sebepleri arasında olduğu belirtilmektedir (Gök, 2016: 467).

1.6.6. Kültürel Kuram

Şiddet davranışı geçmişten günümüze kültürel aktarım ile varlığını devam ettirmektedir. Saldırgan davranış her ne kadar gözlemlense de saldırganlığın oranı, ortaya çıkış biçimi kültürden kültüre farklılık göstermektedir. Bazı toplumlarda sosyo-kültürel normlar tarafından kabul gören suç ve şiddet toplumsal yaşamın yaygın bir parçası olup toplum tarafından ona cesaretlendirilir (Karlı, 2016: 78). Kültürel aktarım kuramı kuşaklararası geçiş kuramı olarak da bilinmekte, şiddetin öğrenildiğini ve gerekli önlemler alınmadığında ve çok hızlı müdahale gerçekleştirilmediğinde sorunların kuşaktan kuşağa aktarılacağını varsaymaktadır (Gök, 2016: 459).

Kültürel kuramı Türk kültürü açısından ele aldığımızda şiddet kavramı otorite ve güç kavramı ile iç içedir. “Kızını dövmeven dizini döver, dayak Cennet’ten çıkmıştır, öğretmenin vurduğu yerde gül biter, kadının karnından sıpayı, sırtından sopayı eksik etmeyeceksin” gibi özdeyişlerimiz şiddet kültürümüzü gözler önüne sermektedir (Karlı, 2017: 79). Atasözleri ve günlük dilde kullanılan cümlelerde kadının dövülmeyi hak ettiği, şiddet uygulayanın yüceleştirildiği görülmektedir.

Şiddetin tanımlanmasında ortak noktaların olması üzerine aynı zamanda şiddeti ele alan kuramlarda da ortak paydaların olduğunu söylemek mümkündür. Sosyal öğrenme kuramı, ekolojik kuram, psikanalitik kuram ve kültürel kuram sosyalleştirme kuramları içerisinde yer almakta, bireyin kendisi ve iletişimini

sürdüğü çevrelerin şiddet davranışının meydana gelmesi ile ilgili ilişkisini belirlemeye yönelik bir görüş sunmaktadır (Gök, 2016: 468).

1.6.7. Engellenme-Saldırganlık Hipotezi

1939 yılında Yale Üniversitesinde Dolard ve arkadaşları tarafından geliştirilmiş bir hipotezdir ve saldırganlığın engellenme nedeni ile ortaya çıktığı görüşü ortaya atılmıştır. Saldırganlık bir öfke duygusu sonrasında ortaya çıkan kişiye zarar verme düşüncesi içeren bir eylem olup, kişinin hedefine ulaşmasında engel ile karşılaşması onu saldırgan hale getirebilmektedir (Çepelioğullar, 2018: 383). Engellenmenin kasıt içermesi ve keyfi olması algılandığı takdirde daha fazla öfke ve saldırganlığa neden olmaktadır (Karlı, 2016: 75). Berkowitz bu teoriyi tekrardan ele almakta engellenmenin, saldırganlığın doğrudan sebebi olmadığını bununla beraber bireyde düşmanlık ya da öfke duygusunu ortaya çıkarabileceğini belirtmektedir (Leblebici, 2020: 35).

1.7. Şiddetin Türleri

Şiddet fiziksel, psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddet olarak sınıflandırılmaktadır. Şiddetin biçimlerine göre ele alınmasında, fiziksel, duygusal-psikolojik, sözel, cinsel, ekonomik ve daha birçok davranışı içeren şiddet türleri olarak karşımıza çıkmaktadır (Ataman, 2003: 333). Ancak en bilindik olanı fiziksel şiddettir. Şiddetin tanımının dar anlamda sınırlandırılması, fiziksel şiddetin üstünde durulması hem aksaklıklar olmasına hem de toplumda yaşanan bazı gelişmelerin ve sistemlerin sebep olduğu zararların göz arkası edilmesine yol açmaktadır (Özerkmen, 2012: 7).

Şiddet türleri birbirleri ile bağlantı olup, birinin bulunduğu yerde bir diğeri de vardır. Yapılan araştırmalar göz önüne alındığında, bir şiddet türünün hiçbir zaman tek etkeni yoktur, farklı şiddet türleri muhakkak bir aradadır. Örneğin çoğunlukla ekonomik ve fiziksel şiddetle birlikte olan baskı ve engellenmedir veya cinsel şiddetin var olduğu yerde psikolojik ve duygusal şiddet de yer almaktadır (Bora, 2011-2012: 11-12).

1.7.1. Fiziksel Şiddet

Şiddet türleri içerisinde en çok bilinen, aynı zamanda tespit edilme açısından en kolay olan fiziksel şiddetin tanımına bakıldığında; Fiziksel şiddet, zarar gören bireyin vücut bütünlüğünün ihlali anlamına gelmektedir (Polat, 2016: 18-19). Fiziksel şiddet bireye fiziksel zarar verme amacını taşıyan, bireyin vücut bütünlüğünü bozan bir davranış olarak karşımıza çıkmaktadır.

Fiziksel şiddet kadına yöneldiğinde kadına yönelik fiziksel şiddet kavramı karşımıza çıkmaktadır. Kadına karşı fiziksel şiddet; güç kullanarak kadına bir şey yaptırma ya da bir şey yapmasını engelleme amacı ile kadının isteği olmadan gerçekleşen fiziki olarak zarar verici davranışları içermektedir (Akkaş ve Uyanık, 2016). Kadına yönelik fiziksel şiddet eylemlerin düzeyi incelendiğinde karşımıza orta ve ağır düzeyde olmak üzere iki tür çıkmaktadır.

Orta düzeyde fiziksel şiddet; tokatlamak veya bir nesne atmak, itmek, tartaklamak veya saç çekmek

Ağır düzeyde fiziksel şiddet; bir cisimle vurma veya yumruklama, tekmeleme, bir yerini yakma veya boğazını sıkma, sürüklenme veya dövme, bıçak, silah benzeri aletleri kullanmak ya da bu aletler ile tehdit etmek olarak tanımlanmaktadır (Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması, 2009: 6).

1.7.2. Cinsel Şiddet

Şiddet türleri içinde yoğun olarak karşılaşılan ama ifade edilmesinde çekinilen diğer şiddet türü cinsel şiddettir. Cinsel şiddet, zorla ilişkiye girmek, diğer cinsel durumlara zorlamak olarak tanımlanır (WHO, 2012: 1). Ulusal kaynaklarda yer alan cinsel şiddet tanımı; birini istemediği yer ve zamanda ya da biçimde cinsel ilişkiye zorlamak; kişinin kabul etmediği cinsel niteliği olan davranışları gerçekleştirmek; cinselliği bir sindirme, tehdit ve kontrol etme yöntemi olarak kullanmak olarak karşımıza çıkmaktadır (Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı, 2016: 5). Cinsel şiddetin geniş bir yelpazesi bulunmaktadır (Ganley, 1995: 19). Cinsel şiddet türleri; cinsel ilişki için zorlamak, kadının cinsel ilişkiyi istemediği halde korkudan dolayı ilişkiye girmesi, cinsel açıdan aşağılayıcı veya küçük düşürücü davranışlara

zorlamak olarak tanımlanmaktadır (Türkiyede Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması, 2009: 6).

Cinsel şiddet olgusu kadını hedef almakla birlikte namus, haysiyet gibi tanımların kadın cinselliği üstünden belirtildiği, özellikle kadın cinselliğinin tabu olarak görüldüğü toplumlarda gün yüzüne çıkarılması zor olan bir şiddet türü olarak varlığını devam ettirmektedir (Akkaş ve Uyanık, 2016: 39). Yine bu noktada toplum tarafından kadın ve erkeğe dayatılan normlar ve kuralların cinsel şiddetin meydana çıkışında aktif rol aldığı söylenebilmektedir.

1.7.3. Psikolojik Şiddet

Psikolojik şiddet fiziksel şiddet gibi en çok uygulanan ama şiddet mağduru tarafından önemsenmeyen ya da anlaşılamayan şiddet türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Aşağılayıcı kelimeler kullanmak, zaafı ve ilgisi olduğu şeyler ile dalga geçmek, suçlamak, küçük duruma düşürmek, küfür etmek, hakaret etmek, korkmasına neden olmak, bağırarak, çocukları tehdit aracı olarak kullanmak, sosyal yaşamını bozmak ile tehdit etmek, kadının kendine olan saygı ve beğenisini yok etmek, kadının sosyal yaşamını ve aile, arkadaş vb. yakınlarıyla görüşmesini kısıtlayıcı yönde engeller koymak, kadını ısrarla takip etmek ve kadından şüphe duymak, gibi davranışlarla kadının korkması ve kontrol altına alınması nedeniyle ortaya koyulan davranışlar psikolojik şiddet olarak tanımlanmaktadır (Şahin, 2018: 10-11).

Ülkemiz tarafından şiddetle mücadele eylem planları oluşturulmuştur. 2016 yılını kapsayan eylem planında; sesini yükseltmek, korku vermek, tehdit ve hakaret etmek, küfretmek, evden dışarı çıkmasına izin vermemek, küçük düşürmek, lakap takmak, kadının giyeceği kıyafet, gideceği yerler, görüşeceği kişiler konusunda kadına baskı yaparak öfkesini çocuklar üzerinde uygulamak, çocuklarını göstermemeyi tehdit olarak kullanmak, silah göstermek gibi faaliyetler psikolojik şiddet olarak tanımlanmaktadır (Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı, 2016: 5).

1.7.4. Ekonomik Şiddet

Ekonomik şiddet; kadının para harcamasının engellenmesi, çalışmasına müsaade edilmemesi ya da çalışmak istemediği halde çalıştırılması, erkek tarafından

ekonomik konuları içeren kararların alınması, kadının parasını el konulması, iş yerinde olay çıkarmak suretiyle kadının işten çıkarılmasına neden olunması, kadının iş bulmasını kolay hale getiren becerilerinin geliştirilmesinin engellenmesi, ev ihtiyaçlarını karşılayacak maddi kaynaktan yoksun bırakılması, engeli bulunan kadını istemediği halde dilendirme gibi birini kontrol etmek ya da ceza vermek amacıyla ekonomik olarak sınırlamak için yapılan her türlü eylemdir (Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı, 2016: 5).

Aile içinde kadına gösterilen ekonomik şiddet türleri farklılaşmaktadır; kadının parasını kontrol etme, denetleme, kadının çalışmaması durumunda evin ihtiyaçları için yeterli para vermemek, kredi kartını elinden almak, kadını çalışmaya zorlama, mülkiyet hakkını kadın ile paylaşmama mülkiyeti sadece kendi üzerine yapma, kadının eğitim almasının önüne geçilmesi, kadının çalışmasına izin vermemek olarak tanımlanmaktadır (Akkaş ve Uyanık, 2016: 39 - 40).

Ekonomik şiddet diğer bir deyişle kadınların karşısına çıkan diğer şiddet türlerini (diğer şiddet türlerinden kendisi de etkilenmekte) etkilemekte, hatta onların önemli bir nedenini de meydana getirmektedir (Gökkaya, 2011: 133). Diğer bir anlamda gelir düşüklüğü, yoksulluk, ekonomik bağımsızlığın olmayışı diğer şiddet türlerini meydana getirebilmektedir.

1.8. Şiddetin Döngüsü

Şiddete maruz kalmak veya tanık olmak şiddet uygulamaya neden olabilmektedir. Aile içindeki şiddet ortamını deneyimleyerek büyüyen çocukların, erişkin olduklarında partnerlerine şiddet gösterme ya da onlardan şiddet görme olasılıkları artmakta, en kötüsü de şiddet gündelik hale gelerek, sıradanlaşmaktadır (Karal ve Aydemir, 2012: 37).

Şiddetin bir devinim içinde tekrar tekrar vukuu bulması şiddetin döngüsü olarak ifade edilmektedir. Aile içinde şiddetin yaşandığı ailelerde şiddet döngüsü şu şekilde yinelenmektedir. Şiddetin uygulanması/af dilenmesi/yeniden şiddet yaşanması döngüsü bu şekilde tekrar tekrar yinelenmektedir (Zastrow, 2013: 273).

Lenore Walker'e göre şiddet döngüsü; ilk faz tehlike duygusuyla artan gerilim, ikinci faz akut şiddet, üçüncü faz sevgi dolu pişmanlık (Walker, 2009: 91). Bu döngü

eğer bir 6nlem alınmazsa kronikleşerek daha kötüye gitmektedir (İncecik ve ark., 2009: 2).

2. BÖLÜM

2.1. Kadına Yönelik Şiddet

Şiddeti en çok yaşayan gruplar: çocuklar, kadınlar ve yaşlılardır (Polat, 2016: 16). Bu gruplar sosyal hizmet müdahalelerin yoğun gerçekleştirildiği dezavantajlı guruplar olarak tanımlanmaktadır. Kadının dezavantajlı grup içinde yer alması şiddete sık maruz kalmasının bir sonucudur. Kadına yönelik şiddet, bireyin sadece kadın olduğu için maruz kaldığı cinsiyet temelli şiddet olarak tanımlanmaktadır (Abay ve Akın, 2021: 12). Ulusal düzenlemelerde de kadına yönelik şiddet kavramında bahsedilmektedir. Kamu ya da özel hayatta ortaya çıkan baskı ya da özgürlüğünü rastgele engellemeyi de kapsayan, sonucu kadınların fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik zararı veya ıstırap çekmesi olan ya da bu şekilde sonuçlanması muhtemel olan eylemlerin bütünüdür (Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı, 2016).

Kadına yönelik şiddetin evrensel bir tanımının olmadığı belirtilmektedir. Bazı insan hakları aktivistleri yoksulluk, sağlık ve eğitime eşit olmayan erişim gibi “yapısal şiddeti” içeren geniş tabanlı bir tanımları tercih etmektedirler (Yaw, Mohammed, 2013: 3).

2.2. Aile İçinde Kadına Karşı Gösterilen Şiddet

Kadına karşı gösterilen şiddet birden fazla içeriği ele alınması gereken bir sorundur (Kandemirci ve Kağnıcı, 2014: 2). Aile içinde ve dışında olmak üzere her iki durumda da kadına karşı şiddet gösterilmektedir (Güler ve ark., 2005: 54).

Aile içinde kadına karşı gösterilen şiddet ‘aile bireylerinden biri tarafından, ailedeki bir diğer bireyin hayatını, fiziksel ve/veya psikolojik bütünlük halini ya da bağımsız olmasını tehlikeye düşüren, kişilik gelişimine ya da kişiliğine ciddi derecede zarar veren davranış ya da ihmal’ şeklinde açıklanmaktadır (Akın, 2013: 29). Bu eylemlerin aile içinde kadına yöneltilmesi aile içinde kadına karşı gösterilen şiddet olarak ifade edilmektedir.

Aile içinde kadına yöneltilen şiddet ataerkil toplum yapısı nedeni ile ortaya çıkmaktadır. Aile içinde kadına karşı gösterilen şiddet, toplumun erkek himayesindeki yapısından kaynaklanmakta ve toplumsal cinsiyet rollerine göre şekillenmekte, yıkılması zor bir tabu olarak varlığını sürdürmektedir (Uçar, 2016: 327).

2.3. Şiddet Açısından Risk Altında Olan Gruplar

Şiddet gören ya da görme tehlikesi en fazla olan gruplar; kadınlar, yaşlılar, engelliler, göçmenler ve çocuklar olmaktadır. Eğitimsizlik, ekonomik durum, geçmişteki şiddet öyküsü, ruhsal sorunlar kadınların şiddete uğrama riski üzerinde rol oynayan faktörlerdir. Almış ve ark. (2018) yaptığı bir araştırmada; fiziksel şiddeti deneyimlemiş kadınların şiddeti deneyimlememiş kadınlara oranla yaş ortalamasının anlamlı düzeyde daha düşük olduğu, kendisine ait geliri bulunmayan ev hanımı olduğu, düşük eğitim düzeyine sahip olduğu, şiddet konusunda daha sık ‘kocalar bazen dövülebilir’ şeklinde kabul edici bir düşünceye sahip oldukları, psikiyatrik bir rahatsızlıklarının yüksek oranda bulunduğu ve çocukluk dönemlerinde ebeveynleri tarafından fiziksel şiddeti deneyimledikleri bulunmuştur.

2.4. Şiddetin Kadınlar Üzerindeki Etkisi

Kadına karşı gösterilen şiddet kadının yaşamının her döneminde farklı şekilde kadınların yaşamlarını, sağlıklarını etkilemektedir (Salaçin ve ark., 2009: 194). Şiddetin fiziksel, psikolojik, duygusal, ekonomik ve sosyal sonuçları olabilmektedir. Bu sonuçlar kadınların çocuklarının ve çevresindeki bireylerin sağlığını etkilemekte ve hatta ölüme bile sebep olabilmektedir (Sellés ve ark., 2022: 2).

Şiddetin kadınlar üzerindeki psikolojik etkilerinin varlığı azımsanmayacak derecede çoktur. Utanma, suçluluk, değersizlik, yalnızlık, başarısızlık ve yetersizlik gibi duygular şiddeti deneyimlemiş kadınların şiddet karşısında hissettiği duygulardır (Sargın, 2010-2012: 14).

Şiddet kadının fiziksel sağlığını da etkilemektedir. Fiziksel şiddete maruz kalan kadınların vücutlarında morluklar, yaralar, kırıklar gözlenmekle birlikte ölüm ile sonuçlanan vakalarda meydana gelmektedir (Öztürk ve ark., 2016: 140). Bazen daha

az ciddi görülen itme gibi fiziksel istismar en ciddi yaralanmaya neden olabilmektedir (Ganley, 1995: 18).

Şiddetin kadınlar üzerindeki sosyal etkileri de çok fazladır. Şiddeti deneyimlemiş kadınlar toplumdan uzak hale getirilmiş olmaları nedeniyle de yasal hakları başta olmak üzere birçok ekonomik ve siyasal haklarından yoksun hale gelmektedirler (Öztürk ve ark., 2016: 141).

3. BÖLÜM

3.1. Toplumsal Cinsiyet Algısı

Bireyin cinsiyetinin kökten farklı değerlendirilmesi biyolojik cinsiyet (sex) ve toplumsal cinsiyet (gender) kavramları ile olmaktadır (Bingöl, 2014: 108). Belli bir toplumun iki cins için uygun gördüğü toplumsal açıdan kurulan roller, davranışlar, etkinlikler ve yaklaşımlar toplumsal cinsiyet olarak tanımlanmaktadır (Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı, 2016: 5). Erkeklerin erkek, kadınların kadın olduğu şeklinde algılanan, kökleri biyolojiye dayanan, karşılığında psikolojik, davranışsal ve sosyal sonuçlar üreten ayırım olarak da tanımlanmaktadır (West ve Zimmerman, 1987: 128). Süreç içinde toplumsal cinsiyet; toplumsal cinsiyete dair rollerin öğrenilmesi, sosyalleşme ve içselleştirme üçlüsüyle gerçekleşmektedir (Kına, 2020: 151).

Toplumsal cinsiyet toplumsal cinsiyet rollerini beraberinde getirmektedir. Toplumun üyesi olan her birey kendisine atfedilen ve içselleştirmek zorunda olduğu bir takım toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının içine doğar ve bu roller ile paralel davrandığı ölçüde toplumsal olarak başarılıdır ve kabul görür, ödüllendirilir (Demez ve Seval, 2018: 93). Bireye sadece “insan” gözüyle bakılmasına engel olarak insanlara birer “cinsiyet elbisesi” dikilmesine ve elbiseyi bireyler üzerine tam olarak oturtma çabasına toplumsal cinsiyet algısı neden olmaktadır (Gülbahar, 2011). Bu durum ataerkil yapıyı desteklemekle beraber zamanla kadınları kontrol eden bir mekanizma olmaktadır. Ataerkil gelenek, erkeğin kadın üzerinde hükümdarlık gösterdiği bir toplumsal düzen oluşturmakta ve kadınlara gösterilen baskı, kontrol ve şiddet ilişkilerini meşru bir zemine oturtmaktadır (Törer, 2020: 37).

Toplumsal cinsiyet algıları kadınların aleyhine olacak farklı sonuçlar doğurmaktadır. Dünyada ve ülkemizdeki bütün dizi ve reklamlarda kadınlar şehvet ya da arzu gibi duygular uyandıran ve kusuru olmayan vücudu ile cinselliği ön plana getiren ve erkeğin motivasyonunu artıran seks için bir obje ya da eşi ve çocukları için her şeyin en mükemmelini yapan “evinin hanımı”, eşinin ve çocuklarının “bakıcısı” olarak bahsedilmektedir (Bal, 2014: 18). Kadınların ev ortamı ile kısıtlanmalarının ve meslek sahibi olsalar da asıl işlerinin ev ile ilgilenmek olarak kabul görmesi, onların

çalışma hayatlarını sınırlandırmaktadır (Bora, 2011: 6). Toplumsal cinsiyet algısının oluşmasında, kadınların çalışma yaşamına yeterli olmayan katılımları, eğitim fırsatından yoksun olma, toplumsal tutumlar ve kadınlara karşı inşa edilmiş olan kalıp yargılar önemli bir etkiye sahip olmaktadır (Demir, 2020: 4).

Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eşit olmayan tutucu görüşler, bir yandan kadını hedef alan şiddet uygulamalarını kolay hale getiren bir zemin oluşturmaktadır. Öte yandan, ailede kadına karşı şiddet içeren tutumları kuvvetlendiren, besleyen, zemini sağlam hale getiren ve bu şekilde dolaylı olarak ailede kadına gösterilen şiddetin artmasına neden olabilmektedir (Akçıl ve Gedik, 2020: 243).

3.2. Sosyal Desteğin Tanımı

Duygusal, fiziksel ve ekonomik açıdan bağlı şekilde bulunan sosyal ilişkiler yolu ile elde edilen destek sosyal desteği ifade etmektedir (Şahin ve Altınel, 2010: 865). Sosyal destek sistemi geniş hali ile kişinin yaşadığı çevrenin nasıl olduğunu, aile çevresi, aile dışında yer alan diğer çevre, arkadaş, akraba, komşu, öğretmen ve kişinin yaşamında önem taşıyan diğer kişiler ile ilişkilerinin niteliğini ve bu kişilerden görülen desteğin derecesini ifade etmektedir (Oktan, 2005: 185).

Sosyal destek yaşanan bir toplumsal sorunda ve kişilerin hayatlarında kendini iyi hissetme durumunun devam ettirilmesinin sosyal çevrelerinden (sosyal kaynaklarından) aldıkları duygusal destek, maddi ve araçsal yardımlar ve bilgi desteği olarak tanımlanabilmektedir (Alyüz, 2020: 115). Duygusal destek, güven, sevgi ve empati gibi duygusal desteklerden oluşur. Araçsal destek, para ve zaman gibi kaynakları içerir. Bilgi desteği, belirli bir alanda sağlanan bilgi veya tavsiyedir ve değerlendirme desteği, bireylere yönelik değerlendirici geri bildirimdir (Malecki ve Demaray, 2002: 2).

Sosyal desteği betimleme, analiz etme amaçlı birçok araştırma yapılmıştır. Literatürde çocuklardan yaşlılara kadar olan nüfus aralığında yapılmış olan birden fazla çalışmada sosyal destek; fiziksel, zihinsel ve kişilerarası ilişkilerdeki genel iyi olma durumu, sağlık gibi alanlarda pozitif bir tanımlayıcı olarak belirtilmektedir (Oktan, 2005: 185). Araştırmaların ulaştığı ortak sonuç sosyal desteğin bireye kendini iyi hissettiren pozitif bir olgu olduğu yönündedir.

Genel hatları ile sosyal destek algılanan ve alınan sosyal destek olarak tanımlanmaktadır. Algılanan sosyal destek bireyin çevresi ile güvenli bağlar kurarak ihtiyacı olduğu anda desteğin kendisine sağlanacağını bilişsel olarak hissetmesi durumudur. Algılanan sosyal destek, bir anlamda, bireyin kendine biçtiği değerdir (Ardahan, 2006: 70). Algılanan sosyal destek bireye arkadaş ve aile çevresinden algılanan sosyal destek tüm yönü ile stresle baş etme konusunda önemli bir rol oynamaktadır (Güneş ve ark., 2014: 459). Alınan sosyal destek ise ihtiyaç duyulan anda alınan destek türüdür. Alınan sosyal destek algılanan sosyal desteğe göre daha handikaplı bir süreçtir. Alınan sosyal destek ile bireyin bilişsel mekanizmasında var olan desteğin uyuşmaması durumunda desteğin işlevselliği zora düşebilmektedir. Psikolojik sağlık durumu üzerinde algılanan sosyal desteğin alınan sosyal desteğe oranla daha belirleyici olduğu ifade edilmektedir (Bayraktar, 2011).

3.3. Sosyal Desteğin İşlevleri

Sosyal desteğin bireyin sağlığı üzerinde pozitif yönde bir etkisi bulunmaktadır. Bireyin problemle başa çıkmasında sosyal destek, psikolojik, bilişsel, araçsal yardım boyutuyla birçok olumlu etkiye sahiptir (Alyüz, 2020: 126). Sosyal desteğin birçok işlevinden bahsedilmekle birlikte, en çok psikolojik anlamda olumlu etkisinden bahsedilmektedir. Kişinin duygularını anlamlandırabilmesi, duygularını açıklayabilme fırsatı bulması, anlamlılık duygusunu edinmesi, kendisi ile ilgili çevresindekilerden geri bildirim, faydalı bilgiler ve pratik yardımlar alması sosyal desteğin psikolojik etkilerindedir (Çetinkaya ve Korkmaz, 2019: 93).

Sosyal destek ve sağlık arasındaki ilişkiyi açıklamak üzere Temel etki ve Tampon Kuramından bahsedilmektedir. Tampon Kuramının (Buffer Theory) sosyal destek alanındaki araştırmalara yön veren başlıca kuramlardan biri olduğuna işaret etmektedirler. Sosyal desteğin insanları hayattaki stres kaynaklarından koruyan bir tampon işlevi gördüğü bu kuramda ileri sürülmektedir (Gökler, 2007: 91). Tampon etki modeline göre ise, bireyin yaşamında stresli bir durum olmadıkça, sosyal desteğin bulunmayışı, fiziksel açıdan iyi olmaya ve kişinin kendini iyi hissetmesine olumsuz bir etkide bulunmamaktadır (Çetinkaya ve Korkmaz, 2019: 93).

3.4. Kadınların Şiddetle Baş Etme Stratejileri

Şiddete maruz kalan kadınlar içgüdüsel olarak kendilerine has baş etme yöntemlerini geliştirmektedirler. Kadınlar şiddet karşısında daha çok susarak sessiz olmamayı içeren pasif tepkileri şiddetin ilk zamanlarında göstermekteyken sonradan aile, arkadaş ve çevreden yardım isteme eylemi içine girmektedirler (Okutan, 2007: 130). Aile içinde kendisine şiddet gösterilen kadınlar, özellikle kendi toplumsal cinsiyet rolleri eşitlikçi bir yapıda ise, aile içinde yaşanan ilişkilerinde ikileme düşmektedirler ve bu ilişkilerdeki güçlü olmayan konumlarından kurtulabilmeyi istemektedirler (Akçınar, 2017: 45).

Kadınlar şiddet gördüğünde çoğu zaman bu durumu anlatmaktan kaçınmaktadır. Kadınların şiddeti duyulmasının istememesi, evi terk edebilecek maddi ve manevi kaynakların eksikliği, çocukların varlığı, utanç ve diğer olumsuz duygular nedeni ile şiddeti çoğu zaman saklamaktadırlar. Türkiye’de fiziksel ve/veya cinsel şiddete deneyimlemiş kadınların yarısından fazlası içinde oldukları durumu yakın sosyal çevrelerine bahsederken, kadınların sadece yüzde 11’i yardım almak için resmi olan bir kuruma ya da bir sivil toplum kuruluşuna başvuru yapmaktadır (Birleşmiş Milletler Türkiye, 2021).

Bazense kadın sadece evliliğini devam ettirmek amaçlı şiddet karşısında susmaktadır. Kadınların bazıları evliliklerini sürdürebilmek için bu duruma katlanmak ve sabretmek zorunda olduklarına inanmaktadırlar (Okutan, 2007: 132). Bazı kadınlar, evliliği ahlaki bir görev olarak görmekte ve ne yaşarlarsa yaşasınlar, evliliklerini devam ettirmektedirler (Zastrow, 2013: 273).

Sosyal çevresi ile ilişkisi engellenen kadın sosyal desteği yeterince alamadığında başına gelen şiddetin yarattığı olumsuz psikolojiyi alt etmek için etkin stratejiyi belirleyemeyebilir veya çaba göstermek istemeyerek mevcut durumu kabul edebilmektedir (Sabit, 2019: 27). Sosyal desteğin mağdur kadınlara sağlanması halinde kadın şiddetten kurtulmasını sağlayacak yön haritasını oluşturabilmektedir.

Kadınların şiddetle baş etme durumunda gösterdikleri diğer bir tepki şiddete şiddet ile karşılık vermek olabilmektedir. Kadınlar bazı durumlarda bağırarak ya da sözel şiddet göstererek eşlerine karşılık verdiklerini ancak bu davranışlarının şiddeti sonlandırmadığını bazen tekrar şiddet yaşadıklarını aktarmaktadırlar (Okutan, 2007:

133). Şiddeti Şiddet ile alt etmeye çalışmanın daha zararlı hatta lml sonuçları olabilmektedir.

4. BÖLÜM

4.1. Bulgular

Tablo 1: Örneklem grubun demografik değişkenlere göre dağılımı

		F	%
Medeni durumunuz nedir	Evli	239	59,8
	Bekar	107	26,8
	Boşanmış	39	9,8
	Eşi Vefat	15	3,8
	Toplam	400	100,0
Eğitim Durumunuz Nedir?	okuryazar olmayan	3	,8
	Okur yazar olan	11	2,8
	İlkokul mezunu	37	9,3
	Ortaokul Mezunu olan	52	13,0
	Lise Mezunu olan	101	25,3
	Üniversite Mezunu olan	153	38,3
	Üniversite üstü olan	30	7,5
	Diğer	13	3,3
	Toplam	400	100,0
	Çalışma Durumunuz Nedir?	Evet	208
Hayır		192	48,0
Toplam		400	100,0
Gelir Durumunuz Nedir?	İyi	64	16,0
	Orta	247	61,8
	Kötü	89	22,3
	Toplam	400	100,0
Aile Yapınız Nasıldır?	Çekirdek	262	65,5
	Geniş	87	21,8
	Tek ebeveynli	16	4,0

	Yalnız Yaşıyorlar	35	8,8
	Toplam	400	100,0
Kaç Çocuğunuz Var?	0	148	37,0
	1	99	24,8
	2	127	31,8
	3 ve üstü	26	6,5
	Toplam	400	100,0

Tabloda görüldüğü üzere katılımcıların %59,8'i evli, %26,8'i bekar, %9,8'i boşanmış, %3,8'i eşi vefat etmiştir, %0,8'i okuryazar değil, %2,8'i okuryazar, %9,3'ü ilkokul mezunu, %13'ü ortaokul mezunu, %25,3'ü lise mezunu, %38,3'ü üniversite mezunu, %7,5'i üniversite üstü, %3,3'ü diğer(eğitim durumu devam ediyor vs.), çalışma durumu %52'si evet, %48'i hayır, gelir durumu %16'sı iyi, %61,8'i orta, %22,3'ü kötü, aile yapısı %65,5'i çekirdek aile, %21,8'i geniş aile, %4'ü tek ebeveynli aile, %8,8', yalnız yaşıyor, çocuk sayısı %37'si çocuk sahibi değil, %24,8'i 1 çocuk sahibi, %6,5'i 3 ve üzeri çocuk sahibidir.

Tablo 2: Örneklem grubun tanımlayıcı sorulara göre betimsel analizi

		F	%
Hangi şiddet türüne maruz kaldınız?	Fiziksel	78	19,5
	Sözel	145	36,3
	Duygusal	131	32,8
	Ekonomik	39	9,8
	Cinsel	7	1,8
	Toplam	400	100,0
Hangi sıklıkla şiddete maruz kalırsınız?	Hergün	12	3,0
	Haftada 1-2	52	13,0
	Ayda 1-2	148	37,0

	Yılda 1-2	188	47,0
	Toplam	400	100,0
	Karşılık		
	verme(şiddet göstermek)	140	35,0
	karşılık vermemek	79	19,8
Şiddete maruz kaldığınızda nasıl tepki verirsiniz ?	yardım almak	56	14,0
	nasil davranacağını bilmemek	93	23,3
	Boşanmak	20	5,0
	Diğer	12	3,0
	Toplam	400	100,0
	Eşim	173	43,3
	Aile (anne, baba, kardeş)	67	16,8
Şiddete kim tarafından maruz kaldınız?	Eşimin Ailesi	40	10,0
	Arkadaşım	66	16,5
	Diğer(Müdür, komşu, iş arkadaşı vs.)	54	13,5
	Toplam	400	100,0
Toplumsal cinsiyet kavramı hakkında bilgiye sahip misiniz?	Evet	287	71,8
	Hayır	113	28,3
	Toplam	400	100,0

	Eşim ve Çocuğumla	147	36,8
Boş vaktinizi en çok kiminle geçirirsiniz ?	Ailemle (anne, baba, kardeş)	76	19,0
	Arkadaşlarımla	43	10,8
	Sosyal Medya Araçları	134	33,5
	Toplam	400	100,0
	Eşim ve Çocuğumla	133	33,3
Bir sorununuz olduğunda kiminle paylaşırsınız?	Ailemle(Anne, baba, kardeş)	141	35,3
	Arkadaşlarımla	109	27,3
	Akrabalarımla	17	4,3
	Toplam	400	100,0

Tabloda görüldüğü üzere katılımcıların %19,5'i fiziksel şiddet, %36,3'ü sözel şiddet, %32,8'i duygusal şiddet, %9,8'i ekonomik, %1,8'i cinsel şiddete maruz kalmıştır, katılımcılara şiddet türleri açıklanmıştır. Katılımcıların %3'ü her gün şiddete maruz kalmış, %13'ü haftada 1-2 kez, %37'si Ayda 1-2 kez, %47'si yılda 1-2 kez şiddete maruz kalmış, şiddete maruz kaldığında %35'i karşılık verme(şiddet göstermek), %19,8'i karşılık vermeme, %14'ü yardım almama, %23,3'ü nasıl davranacağını bilememe, %5'i boşanma, %3'ü diğer seçeneğini işaretlemiştir, %43,3'ü eşi tarafından şiddete maruz kalmış, %16,8'i Aile(anne, baba, kardeş), %10'u eşinin ailesi, %16,5'i arkadaşı, %13,5'i diğer(müdür, komşu, iş arkadaşı v.) kişiler tarafından şiddete maruz kalmış, %71,8'i toplumsal cinsiyet kavramı hakkında bilgiye sahip, %28,3'ünün bilgisi yoktur, %36,8'i boş vaktini eşi ve çocuğu ile geçirmekte, %19'u ailesi(anne, baba, kardeş), %10,8'i arkadaşları, %33,5'i sosyal medya araçları ile boş vaktini geçirmektedir, %33,3'ü bir sorunu olduğunda eşi ve çocuğu ile paylaşır, %35,3'ü ailesi(anne, baba, kardeş), %27,3'ü arkadaşları, %4,3'ü akrabaları ile paylaşır.

Tablo 3: Toplumsal cinsiyet algısı ölçeği betimsel istatistikleri

	N	\bar{X}	Ss.
TCAÖ	400	4,0097	0,56775
T1	400	4,1800	0,91361
T2	400	4,2950	0,68859
T3	400	3,9750	0,86675
T4	400	1,8650	0,79898
T5	400	4,2575	0,70884
T6	400	1,7075	0,69869
T7	400	3,7925	0,93361
T8	400	4,1975	0,69621
T9	400	2,3050	1,18765
T10	400	1,8050	0,79281
T11	400	4,2575	0,73317
T12	400	1,8175	0,77827
T13	400	3,9025	0,83950
T14	400	4,2350	0,76238
T15	400	1,9675	1,04603
T16	400	2,0350	1,05668
T17	400	1,7450	0,75259
T18	400	1,8125	0,82099
T19	400	1,9200	0,98541
T20	400	1,7850	0,78442

T21	400	1,7000	0,69369
T22	400	4,1925	0,77908
T23	400	4,1600	0,77841
T24	400	2,4375	1,26693
T25	400	1,7100	0,73297

Tabloda görüldüğü üzere Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğini ortalaması 4,00(ss=0,56)dür. Ölçeği maddeleri incelendiğinde; T1 ile ifade edilen "Evlilik kadının çalışmasına engel olamaz" ortalaması 4,18(ss=0,91)dir. T2 ile ifade edilen "Kadınlar sadece ailesinin ekonomik sıkıntısı varsa çalışmalıdır" ortalaması 4,29(ss=0,68)dur. T3 ile ifade edilen "Çalışan kadın da çocuklarına yeterince zaman ayırabilir" ortalaması 3,97(ss=0,86)dir. T4 ile ifade edilen "Kadınlar anne olduktan sonra çalışmamalıdır" ortalaması 1,86(ss=0,79)dir. T5 ile ifade edilen "Kadın siyasetçiler de başarılı olabilir" ortalaması 4,25(ss=0,70)dir. T6 ile ifade edilen "Kadınlar evlendikten sonra çalışmamalıdır" ortalaması 1,70(ss=0,69)dir. T7 ile ifade edilen "Çalışma hayatı kadının ev işlerini aksatmasına neden olmaz" ortalaması 3,79(ss=0,93)dur. T8 ile ifade edilen "Çalışan bir kadın hayattan daha çok zevk alır" ortalaması 4,19(ss=0,69)dur. T9 ile ifade edilen "Kadınlar erkekler tarafından her zaman korunmalıdır" ortalaması 2,30(ss=1,18)dur. T10 ile ifade edilen "Kocasını izin vermiyorsa kadın çalışmamalıdır" ortalaması 1,80(ss=0,79)dir. T11 ile ifade edilen "Kadınlar yönetici olabilir" ortalaması 4,25(ss=0,73)dir. T12 ile ifade edilen "Çalışan bir kadın kazandığı geliri eşine vermelidir" ortalaması 1,81(ss=0,77)dir. T13 ile ifade edilen "Çalışan bir kadın çocuklarına daha iyi anne olur" ortalaması 3,90(ss=0,83)dır. T14 ile ifade edilen "Erkekler de çamaşır bulaşık gibi ev işlerini yapmalıdır" ortalaması 4,23(ss=0,76)dür. T15 ile ifade edilen "Kocasız kadın sahipsiz eve benzer" ortalaması 1,96(ss=1,04)dır. T16 ile ifade edilen "Bir ailenin gelirini erkekler sağlamalıdır" ortalaması 2,03(ss=1,05)dür. T17 ile ifade edilen "Kadınlar kendi başına ticarethane gibi yerler (kafe, market, emlakçı gibi) açmamalıdır" ortalaması 1,74(ss=0,75)dür. T18 ile ifade edilen "Kadınların birinci görevi ev işlerini üstlenmektir" ortalaması 1,81(ss=0,82)dir. T19 ile ifade edilen "Bir kadın kocasından fazla para kazanmamalıdır" ortalaması 1,92(ss=0,98)dir. T20 ile ifade edilen "Erkek her zaman evin reisi olmalıdır" ortalaması 1,78(ss=0,78)dir. T21 ile ifade edilen "Toplumun liderliği genellikle

erkeklerin elinde olmalıdır” ortalaması 1,70(ss=0,69)dir. T22 ile ifade edilen "Kız çocuklarına da erkek çocuklar kadar özgürlük verilmelidir" ortalaması 4,19(ss=0,77)dur. T23 ile ifade edilen "Bir kadın kendi haklarına sahip olabilmesi için gerekirse kocasına karşı çıkabilmelidir" ortalaması 4,16(ss=0,77)dir. T24 T10 ile ifade edilen "Kadın kocasından yaş olarak daha küçük olmalıdır" 2,43(ss=1,26)dür. T25 T10 ile ifade edilen “Ailedeki önemli kararları erkekler vermelidir” ortalaması 1,71(ss=1,73)dir.

Tablo 4: Brief-cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği betimsel istatistikleri

	N	\bar{X}	S
M1	400	3,117	,7211
M2	400	2,895	,8158
M3	400	3,082	,7294
M4	400	2,927	,7372
M5	400	3,105	,7072
M6	400	3,042	,7224
M7	400	3,122	,7167
M8	400	2,322	,7906
M9	400	2,410	,8115
M10	400	1,437	,7122
M11	400	2,210	,8618
M12	400	2,797	,8174
M13	400	2,810	,7518
M14	400	2,040	,8337

M15	400	1,280	,5894
M16	400	2,965	,6964
M17	400	3,047	,7152
M18	400	3,050	,6882
M19	400	2,995	,7115
M20	400	3,047	,6974
M21	400	2,325	,8191
M22	400	2,810	,7650
M23	400	2,457	,7998
M24	400	1,385	,7021
M25	400	2,107	,8442
M26	400	2,022	,8268
M27	400	2,375	,8313
M28	400	2,842	,7341

Tabloda görüldüğü üzere Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği ortalaması 72,0300(ss=11,237)dir. Madde 1- “Sorunlarım hakkında bir şeyler yapmak için çabalarımı yoğunlaştırıyorum” ortalaması 3,117(ss=,721)tir. Madde 2- “Dinimde ya da manevi inanışlarımda huzur bulmaya çalışıyorum” ortalaması 2,895(ss=,8158)dir. Madde 3- “Sorunlarımla ilgili ne yapacağım konusunda bir strateji geliştirmeye çalışıyorum” ortalaması 3,082(ss=,7294)tir. Madde 4- “Sorunlarımla ilgili başka insanlardan tavsiye ya da yardım almaya çalışıyorum” ortalaması 2,927(ss=,7372)tir. Madde 5- “Zihnimi dağıtmak için çalışmaya ya da başka uğraşlara yöneliyorum” ortalaması 3,105(ss=,7072)dir. Madde 6- “Daha olumlu görünmesi için sorunlarımı başka bir açıdan görmeye çalışıyorum” ortalaması 3,042(ss=,7224)tir. Madde 7- “Sorunlarımın gerçekliğini kabul ediyorum” ortalaması 3,122(ss=,7167)tir. Madde 8- “Sorunlarımla dalga geçiyorum” ortalaması 2,322(ss=,7906)tir. Madde 9- “Olumsuz duygularımı açığa çıkartan şeyler söylüyorum” ortalaması 2,410(ss=,8115)dir. Madde 10- “Sorunlarımla ilgilenmeye çalışmaktan

vazgeçiyorum” ortalaması 1,437(ss=,7122)tir. Madde 11- “Yaşadığım şeyler hakkında kendimi suçluyorum” ortalaması 2,210(ss=,8618)dır. Madde 12- “Dua ediyorum, ibadet vb. şeyler yapıyorum” ortalaması 2,797(ss=,8174)tir. Madde 13- “Başka birisinden anlayış ve teselli görüyorum” ortalaması 2,810(ss=,7518)dır. Madde 14- “Yaşadıklarımı aşmaya yardımı olsun diye alkol ya da ilaç alıyorum” ortalaması 2,040(ss=,8337)dır. Madde 15- “Sorunlarım olduğuna inanmayı reddediyorum” ortalaması 1,280(ss=,5894)dır. Madde 16- “Yaşananlar içinde olumlu olanlarına bakıyorum” ortalaması 2,965(ss=,6964)dır. Madde 17- “Mevcut durumumu daha iyi hale getirebilmek için harekete geçiyorum” 3,047(ss=,7152)tir. Madde 18- “Sorunlarımla birlikte yaşamayı öğreniyorum” ortalaması 3,050(ss=,6882)dır. Madde 19- “Sorunlarım hakkında daha az düşünebilmek için bir şeyler yapıyorum. *Sinemaya gitmek, televizyon izlemek, okumak, hayal kurmak, uyumak ya da alışveriş yapmak gibi*” ortalaması 2,995(ss=,7115)dır. Madde 20- “Sorunlarımla ilgili hangi adımları atmam gerektiği konusunda ciddi bir şekilde düşünüyorum” ortalaması 3,047(ss=,6974)tir. Madde 21- “Sorunlarımla ilgili şakalar yapıyorum” ortalaması 2,325(ss=,8191)dır. Madde 22- “Başkalarından duygusal destek alıyorum” ortalaması 2,810(ss=,7650)dır. Madde 23- “Olumsuz hislerimi ifade ediyorum” ortalaması 2,457(ss=,7998)tir. Madde 24- “Sorunlarımla baş etme çabasından vazgeçiyorum” ortalaması 1,385(ss=,7021)dır. Madde 25- “Kendi kendime “bu gerçek değil” diyorum” ortalaması 2,107(ss=,8442)tir. Madde 26- “Kendimi daha iyi hissetmek için alkol, ilaç vb. alıyorum” ortalaması 2,022(ss=,8268)tir. Madde 27- “Kendimi eleştiriyorum.” Ortalaması 2,375(ss=,8313)dır. Madde 28- “Başkalarından yardım ve tavsiye alıyorum” ortalaması 2,842(ss=,7341)tir.

Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği Alt Boyutları

	N	\bar{X}	Ss.
ASDK	400	3,3025	1,011
MİZ	400	6,1700	1,34373
DOK	400	5,9275	1,29283
MK	400	5,7925	1,23013

KAB	400	5,2125	1,10924
DEB	400	5,2575	1,04830
DİN	400	5,4175	1,14738
YAD	400	5,5400	1,19246
DİK	400	4,3650	1,05097
ZİK	400	4,2800	1,07680
KS	400	5,1650	1,14938
OYY	400	4,3650	1,36801
DSDK	400	5,4600	1,09609
PL	400	5,7750	1,28198

Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeğinin Kısa Formu 14 Alt Boyuttan oluşmaktadır. Araçsal Sosyal Destek Kullanma(ASDK) alt boyutu madde 26 ve 15'i içermekte, Mizah(MİZ) alt boyutu madde 7 ve 20'yi içermekte, Duygulara Odaklanma ve Ortaya Koyma(DOK) alt boyutu madde 1 ve 13'i içermekte, Madde Kullanımı(MK) alt boyutu madde 12 ve 19'u içermekte, Kabullenme(KAB) alt boyutu madde 5 ve 25'i içermekte, Diğer Etkinlikleri Bırakma(DEB) alt boyutu madde 11 ve 17'yi içermekte, Dine Yönelme(DİN) alt boyutu madde 6 ve 27'yi içermekte, Yadsıma(YAD) alt boyutu madde 3 ve 23'ü içermekte, Davranışsal Olarak İlgiyi Kesme(DİK) alt boyutu madde 4 ve 10'u içermekte, Zihinsel Olarak İlgiyi Kesme(ZİK) alt boyutu madde 2 ve 24'ü içermekte, Kendini Sınırlandırma(KS) alt boyutu madde 8 ve 28'i içermekte, Olumlu Yeniden Yorumlama(OYY) alt boyutu madde 14 ve 21'i içermekte, Duygusal Sosyal Destek Kullanma(DSDK) alt boyutu madde 9 ve 18'i içermekte, Planlama(PL) alt boyutu madde 16 ve 22'yi içermektedir. Araçsal Sosyal Destek Kullanma alt boyut ortalaması 3,30(ss=1,10)dir. Mizah alt boyut ortalaması 6,17(ss=1,34)dir. Duygulara Odaklanma ve Ortaya Koyma alt boyut ortalaması 5,92(ss=1,29)dir. Madde Kullanımı alt boyut ortalaması 5,79(ss=1,23)dur. Kabullenme alt boyut ortalaması 5,21(ss=1,10)dir. Diğer Etkinlikleri Bırakma alt boyut ortalaması 5,25(ss=1,04)dir. Dine Yönelme alt boyut ortalaması

5,41(ss=1,14)dir. Yadsıma alt boyut ortalaması 5,54(ss=1,19)tür. Davranışsal Olarak İlgiyi Kesme alt boyut ortalaması 4,36(ss=1,05)dir. Zihinsel Olarak İlgiyi Kesme alt boyut ortalaması 4,28(ss=1,07)dir. Kendini Sınırlama alt boyut ortalaması 5,16(ss=1,14)dir. Olumlu Yeniden Yorumlama alt boyut ortalaması 4,36(ss=1,36)dir. Duygusal Sosyal Destek Kullanma alt boyut ortalaması 5,46(ss=1,09)dir. Planlama alt boyut ortalaması 5,77(ss=1,28)dir.

Tablo 5: Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği betimsel istatistikleri

	N	\bar{X}	Ss.
Ç1	400	4,4600	1,52946
Ç2	400	4,4650	1,54101
Ç3	400	4,9850	1,39090
Ç4	400	4,8925	1,40209
Ç5	400	4,4350	1,54977
Ç6	400	4,7550	1,34144
Ç7	400	4,6600	1,37991
Ç8	400	4,8125	1,40080
Ç9	400	4,8000	1,38376
Ç10	400	4,4625	1,56195
Ç11	400	4,8375	1,38958
Ç12	400	4,7875	1,37735
Aile Alt Boyutu	400	19,5275	5,33154
Arkadaş Alt	400	19,0025	5,22837

Boyutu			
Özel Bir			
İnsan Alt	400	17,8225	5,80994
Boyutu			

Tabloda görüldüğü üzere Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ortalaması 56,3525(ss=13,88)dir. Ç1 ile ifade edilen “Ailem ve arkadaşlarım dışında olan ve ihtiyacım olduğunda yanımda olan bir insan (akraba, komşu, öğretmen, doktor) var.” ortalaması 4,4600(ss=1,52)dir. Ç2 ile ifade edilen “Ailem ve arkadaşlarım dışında olan ve sevinç ve kederlerimi paylaşabileceğim bir insan (akraba, komşu, öğretmen, doktor) var” ortalaması 4,4650(ss=1,54)dir. Ç3 ile ifade edilen “Ailem (örneğin, annem, babam, eşim, çocuklarım, kardeşlerim) bana gerçekten yardımcı olmaya çalışır” ortalaması 4,9850(ss=1,39)dir. Ç4 ile ifade edilen “İhtiyacım olan duygusal yardımı ve desteği ailemden (örneğin, annemden, babamdan, eşimden, çocuklarımdan, kardeşlerimden) alırım” ortalaması 4,8925(ss=1,40)dir. Ç5 ile ifade edilen “Ailem ve arkadaşlarım dışında olan ve beni gerçekten rahatlatan bir insan (akraba, komşu, öğretmen, doktor) var” ortalaması 4,4350(ss=1,54)dir. Ç6 ile ifade edilen “Arkadaşlarım bana gerçekten yardımcı olmaya çalışırlar” ortalaması 4,7550(ss=1,34)dir. Ç7 ile ifade edilen “İşler kötü gittiğinde arkadaşlarıma güvenebilirim” ortalaması 4,4600(ss=1,37)dir. Ç8 ile ifade edilen “Sorunlarımı ailemle (örneğin, annemle, babamla, eşimle, çocuklarımla, kardeşlerimle) konuşabilirim” ortalaması 4,8125(ss=1,40)dir. Ç9 ile ifade edilen “Sevinç ve kederlerimi paylaşabileceğim arkadaşlarım var” ortalaması 4,8000(ss=1,38)dir. Ç10 ile ifade edilen “Ailem ve arkadaşlarım dışında olan ve duygularıma önem veren bir insan (akraba, komşu, öğretmen, doktor) var” ortalaması 4,4625(ss=1,56)dir. Ç11 ile ifade edilen “Kararlarımı vermede ailem (örneğin, annem, babam, eşim, çocuklarım, kardeşlerim) bana yardımcı olmaya isteklidir” ortalaması 4,8375(1,38)dir. Ç12 ile ifade edilen “Sorunlarımı arkadaşlarımla konuşabilirim” ortalaması 4,7875(ss=1,37)dir. Örnekleme algılanan sosyal destek orta düzeydedir. Aile alt boyut ölçeği ortalaması 19,52(ss=5,33)dir. Arkadaş alt boyut ölçeği ortalaması 19,00(ss=5,22)dur. Özel bir insan alt boyut ölçeği ortalaması 17,82(ss=5,80)dir.

Tablo 6: Çalışma durumu değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği, brief-cope başa çıkma tutumlarını ölçeği, çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanları bağımsız grup t testi sonuçları

		N	\bar{X}	Ss.	T	Df	P
Toplumsal Cinsiyet algısı ölçeği	Evet	208	104,8846	12,93149	7,23300	398	0,000
	Hayır	192	95,2135	13,81066			
Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını D. Ölçeği	Evet	208	73,7452	11,19124	3,21400	398	0,001
	Hayır	192	70,1719	11,01815			
ÇBASDÖ	Evet	208	57,6827	14,25155	2,00100	398	0,046
	Hayır	192	54,9115	13,36940			

Tabloda görüldüğü üzere örnekleme oluşturan grubun çalışma durumu ve Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği karşılaştırması yapılan t testi sonrasında çalışan ve çalışmayan kadınların toplumsal cinsiyet algıları anlamlı şekilde farklılaşmıştır. $t(398)= 7,233$; $p<0,05$. Çalışan Kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları ($\bar{X}=104,884$) çalışmayan kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanlarından ($\bar{X}=95,213$) anlamlı şekilde daha yüksek bulunmuştur.

Tabloda görüldüğü üzere örnekleme oluşturan grubun çalışma durumu ve Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği karşılaştırması yapılan t testi sonrasında çalışan ve çalışmayan kadınların başa çıkma tutumları anlamlı şekilde farklılaşmıştır $t(398)= 3,214$; $p<0,05$. Çalışan kadınların Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği puanları ($\bar{X}=73,7452$) çalışmayan kadınların Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği puanlarından ($\bar{X}=70,1719$) anlamlı şekilde daha yüksek bulunmuştur.

Tabloda görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan grubun Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği karşılaştırması yapılan t testi sonrasında çalışan ve çalışmayan kadınların sosyal destek algıları anlamlı şekilde farklılaşmıştır ($t(398)= 2,001$; $p<0,05$). Çalışan kadınların Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanları

($\bar{X}=57,6827$) çalışmayan kadınlara göre ($\bar{X}=54,9115$) anlamlı şekilde daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 7: Toplumsal cinsiyet kavramı değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği, brief-cope başa çıkma tutumlarını ölçeği, çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği bağımsız grup t testi sonuçları

		N	\bar{X}	Ss.	t	Df	P
Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği	Evet	287	104,27	12,13	10,136	398	,000
	Hayır	113	90,00	13,94	9,541	182,318	
Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği	Evet	287	72,87	11,38	2,410	398	,016
	Hayır	113	69,8	10,61	2,484	218,754	
Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği	Evet	287	57,358	14,46	2,323	398	,021
	Hayır	113	53,79	11,98	2,519	245,565	

Tabloda görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan örneklemin Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği ve Toplumsal Cinsiyet Kavramı karşılaştırması yapılan t testi sonrasında toplumsal cinsiyet kavramı hakkında bilgisi olan ve olmayan kadınların toplumsal cinsiyet algıları birbirinden farklı bulunmuştur. $t(398)=10,136$; $p < 0,05$. Toplumsal Cinsiyet kavramı hakkında bilgisi olan kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları ($\bar{X}=104,271$) Toplumsal Cinsiyet kavramı hakkında bilgisi olmayan kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanlarından ($\bar{X}=90,008$) daha yüksektir.

Tabloda görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan örneklemin Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği ve Toplumsal Cinsiyet Kavramı karşılaştırması yapılan t testi sonrasında toplumsal cinsiyet kavramı hakkında bilgisi olan ve olmayan kadınların sorunlarla baş etme durumları birbirinden farklı bulunmuştur. $t(398)= 2,410$; $p < 0,05$. Toplumsal Cinsiyet kavramı hakkında bilgisi olan kadınların Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği puanları ($\bar{X}=72,874$) Toplumsal Cinsiyet kavramı hakkında bilgisi olmayan kadınların Brief-

COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği puanlarından($\bar{X}=69,885$) daha yüksektir.

Tabloda görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan örneklemin Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ve Toplumsal Cinsiyet Kavramı karşılaştırması yapılan t testi sonrası Toplumsal Cinsiyet Kavramı hakkında bilgisi olan ve olmayan kadınların Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanları farklı bulunmuştur. $t(398)= 2,323$ $p< 0,05$. Toplumsal Cinsiyet Kavramı hakkında bilgisi olan kadınların Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanları ($\bar{X}=57,358$) kavram hakkında bilgisi olmayan kadınlara göre ($\bar{X}=53,796$) daha yüksektir.

Tablo 8: Medeni durum değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği, brief-cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği ve çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanlarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi(anavo) sonuçları

Medeni Durum	N	\bar{X}	Ss.	F	P	Farklılık	
Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği	1	239	97,92	14,62		2>1, 3>1	
	2	107	107,51	10,35			
	3	39	100,23	12,44	19,293	,000	2>3
	4	15	85,40	11,90			1>4, 2>4, 3>4
	5	400	100,24	14,19			
Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği	1	239	72,26	11,55			
	2	107	72,55	10,09			
	3	39	71,10	12,25	1,232	,298	
	4	15	66,93	10,87			
	5	400	72,03	11,23			

	1	239	56,83	12,94		
Çok Boyutlu	2	107	56,09	16,87		
Algılanan	3	39	56,12	10,59	,836	,475
Sosyal Destek	4	15	51,06	12,34		
Ölçeği	5	400	56,353	13,88		

Tabloda 1 numara evli, 2 numara bekar, 3 numara boşanmış, 4 numara eşi vefat etmiş grubu ve 5 numara da toplamı temsil etmektedir.

Tabloda görülebileceği üzere medeni durum değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği, Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin puanlarının anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacı ile varyans(ANAVO) analizi sonuçlarına yer verilmektedir. Medeni durum değişkenine Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları ($p<0.05$) düzeyinde anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Farkın hangi guruplar arasında olduğunu tespit edebilmek üzere varyansların homojen olup olmadığına bakılmıştır. Varyansların ($p>0.05$) düzeyinde homojen olduğundan Tukey testi tercih edilmiştir. Medeni durum değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanlarının hangi alt guruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası Tukey testi sonucunda;

*Bekar kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları evli, boşanmış ve eşi vefat etmiş kadınlara göre,

*Evli kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları eşi vefat etmiş kadınlara göre,

*Boşanmış kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları evli ve eşi vefat etmiş kadınlara göre anlamlı bir şekilde yüksek olduğu bulunmuştur. ($F=19.293$; $p<0.05$)

Medeni durum değişkenine göre Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği puanları anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır. ($F=1,232$; $p>0.05$).

Medeni durum değişkenine göre Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanları anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır. ($F=0.836$; $p>0.05$).

Tablo 9: Eğitim durum değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği, brief-cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği ve çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi(anavo) sonuçları

Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Ss.	F	P	Farklılık	
Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği	1	3	101,33	22,14			
	2	11	82,81	17,05		6>2,7>2,8>2	
	3	37	90,94	11,31		6>3,7>3,8>3	
	4	52	89,67	11,54		6>4,7>4,8>4	
	5	101	95,36	11,32	29,13	,000	6>5,7>5
	6	153	107,93	11,42			
	7	30	110,00	9,87			
	8	13	108,30	13,14			
	9	400	100,24	14,19			
Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği	1	3	52,33	3,05		5>1,6>1,7>1	
	2	11	68,72	11,11			
	3	37	68,54	11,50			
	4	52	71,36	10,12			
	5	101	72,24	11,46	2,78	,008	
	6	153	73,61	11,77			
	7	30	73,46	7,11			
	8	13	68,30	9,33			
	9	400	72,03	11,23			
Çok Boyutlu	1	3	36,33	24,50	2,71	,009	

Algılanan Sosyal Destek Ölçeği	2	11	55,27	13,49
	3	37	52,78	11,41
	4	52	54,63	12,54
	5	101	54,42	12,70
	6	153	59,01	13,81
	7	30	59,30	14,52
	8	13	55,76	23,01
	9	400	56,35	13,88

Tablodaki 1 rakamı okuryazar değil, 2 rakamı okuryazar, 3 rakamı ilkokul, 4 rakamı ortaokul ve 5 rakamı lise, 6 rakamı üniversite, 7 rakamı üniversite üstü, 8 rakamı diğer(eğitim süreci devam eden) grubu ve 9 rakamı da toplamı ifade etmektedir.

Tabloda görülebileceği üzere eğitim durumu değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği, Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin puanlarının anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacı ile varyans(ANAVO) analizi sonuçlarına yer verilmektedir. Eğitim durumu değişkenine Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları ($p<0.05$) düzeyinde anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek üzere varyansların homojen olup olmadığına bakılmıştır. Varyanslar ($p<0.05$) düzeyinde heterojen olduğundan Games-Howell testi tercih edilmiştir. Eğitim durumu değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanlarının hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası Games-Howell testi sonucunda;

*Üniversite mezunu kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları Okuryazar, İlkokul mezunu, Ortaokul mezunu, Lise mezunu kadınlara göre;

*Üniversite üstü mezunu kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları Okuryazar, İlkokul mezunu, Ortaokul mezunu, Lise mezunu kadınlara göre;

*Diğer(Eğitim süreci devam eden) kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları Okuryazar, İlkokul mezunu, Ortaokul mezunu kadınlara göre anlamlı bir şekilde yüksek olduğu bulunmuştur. ($F=29.131$; $p<0.05$)

Eğitim durumu değişkenine Brief-Cope Başa ıkma Tutumlarını Değerlendirme leği puanları ($p < 0.05$) düzeyinde anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Farkın hangi guruplar arasında olduğunu tespit edebilmek üzere varyansların homojen olup olmadığına bakılmıştır. Varyanslar ($p > 0.05$) düzeyinde homojen olduğundan Tukey testi tercih edilmiştir. Eğitim durumu değişkenine göre Brief-Cope Başa ıkma Tutumlarını Değerlendirme leği puanlarının hangi alt guruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası Tukey testi sonucunda;

*Üniversite st mezunu kadınların Brief-Cope Başa ıkma Tutumlarını Değerlendirme leği puanları okuryazar olmayan kadınlara göre,

*Üniversite mezunu kadınların Brief-Cope Başa ıkma Tutumlarını Değerlendirme leği puanları okuryazar olmayan kadınlara göre,

*Lise mezunu kadınların Brief-Cope Başa ıkma Tutumlarını Değerlendirme leği puanları okuryazar olmayan kadınlara göre anlamlı bir şekilde yüksek olduğu bulunmuştur. ($F=2.78$; $p < 0.05$)

Eğitim durumu değişkenine çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek leği puanları ($p < 0.05$) düzeyinde anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Farkın hangi guruplar arasında olduğunu tespit edebilmek üzere varyansların homojen olup olmadığına bakılmıştır. Varyanslar ($p < 0.05$) düzeyinde heterojen olduğundan Games-Howell testi tercih edilmiştir. Eğitim durumu değişkenine göre çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek leği puanlarının hangi alt guruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası Games-Howell testi sonucunda guruplar arasında yüksek düzeyde farklılık bulunamamıştır.

Tablo 10: Gelir durumu değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı leği, brief-cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme leği ve çok boyutlu algılanan sosyal destek leği puanlarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi(anavo) sonuçları

Gelir Durumu	N	\bar{X}	Ss.	F	P	Farklılık
Toplumsal	1	64	103,75	1,79	8,59	,000

Cinsiyet Algısı Ölçeği	2	247	101,17	,847			2>3
	3	89	95,12	1,61			1>3
	4	400	100,24	,709			
Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği	1	64	13,43	1,67			
	2	247	10,55	,671			2>3
	3	89	11,00	1,16	3,82	,023	1>3
	4	400	11,23	,561			
Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği	1	64	16,52	2,06			
	2	247	13,30	,846			2>3
	3	89	11,92	1,26	9,86	,000	1>3
	4	400	13,88	,694			

Tabloda görülebileceği üzere Gelir durumu değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği, Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin puanlarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacı ile varyans(ANAVO) analizi sonuçlarına yer verilmektedir. Tablodaki 1 rakamı gelir durumu iyi, 2 rakamı gelir durumu orta, 3 rakamı gelir durumu kötü ve 4 rakamı da toplamı ifade etmektedir.

Gelir durumu değişkenine Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları ($p<0.05$) düzeyinde anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Farkın hangi guruplar arasında olduğunu tespit edebilmek üzere varyansların homojen olup olmadığına bakılmıştır. Varyanslar ($p>0.05$) düzeyinde homojen olduğundan Tukey testi tercih edilmiştir. Gelir durumu değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanlarının hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası Tukey testi sonucunda;

*Gelir durumu iyi olan kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları gelir durumu kötü olan kadınlara göre,

*Gelir durumu orta düzeyde olan kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları gelir durumu kötü olan kadınlara göre anlamlı bir şekilde yüksek olduğu bulunmuştur($F=8,594$; $p<0.05$).

Gelir durumu değişkenine Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği puanları ($p<0.05$) düzeyinde anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek üzere varyansların homojen olup olmadığına bakılmıştır. Varyanslar ($p>0.05$) düzeyinde homojen olduğundan Tukey testi tercih edilmiştir. Gelir durumu değişkenine göre Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği puanlarının hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası Tukey testi sonucunda;

* Gelir durumu iyi olan kadınların Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği puanları gelir durumu kötü olan kadınlara göre,

* Gelir durumu orta düzeyde olan kadınların Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği puanları gelir durumu kötü olan kadınlara göre anlamlı bir şekilde yüksek bulunmuştur($F=3,820$; $p<0.05$).

Gelir durumu değişkenine Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanları ($p<0.05$) düzeyinde anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek üzere varyansların homojen olup olmadığına bakılmıştır. Varyanslar ($p<0.05$) düzeyinde heterojen olduğundan Games-Howell testi tercih edilmiştir. Gelir durumu değişkenine göre Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanlarının hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası Games-Howell testi sonucunda;

*Gelir durumu iyi olan kadınların Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanları gelir durumu kötü olan kadınlara göre,

* Gelir durumu orta düzeyde olan kadınların Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanları gelir durumu kötü olan kadınlara göre anlamlı bir şekilde yüksek bulunmuştur($F=9,867$; $p<0.05$).

Tablo 11: Aile yapısı durum değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği, brief-cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği ve çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi(anavo) sonuçları

Aile Yapısı		N	\bar{X}	Ss.	F	P	Farklılık
Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği	1	262	102,33	12,75	9,16	,000	
	2	87	93,43	16,13			1>2
	3	16	100,56	9,35			
	4	35	101,37	16,27			
	5	400	100,24	14,19			
Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği	1	262	72,66	11,64	1,19	,313	
	2	87	71,24	9,59			
	3	16	68,00	10,95			
	4	35	71,08	11,88			
	5	400	72,03	11,23			
Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği	1	262	56,77	,873	,243	,866	
	2	87	55,45	1,45			
	3	16	56,25	2,87			
	4	35	55,48	2,38			
	5	400	56,35	,694			

Tabloda görülebileceği üzere Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği, Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin puanlarının aile yapısı durum değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacı ile varyans(ANAVO) analizi sonuçlarına yer verilmektedir. Tablodaki 1 rakamı çekirdek aile, 2 rakamı geniş aile, 3 rakamı tek ebeveynli aile, 4 rakamı yalnız yaşıyor ve 5 rakamı da toplamı ifade etmektedir.

Aile yapısı durum değişkenine Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları ($p<0.05$) düzeyinde anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek üzere varyansların homojen olup olmadığına bakılmıştır. Varyanslar ($p<0.05$) düzeyinde heterojen olduğundan Games-Howell testi tercih edilmiştir. Aile yapısı durum değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanlarının hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası Games-Howell testi sonucunda;

*Çekirdek aile yapısı olan kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları geniş aile yapısı bulunan kadınlara göre anlamlı bir şekilde yüksek bulunmuştur($F=9,167;p<0.05$).

Aile Yapısı durum değişkenine göre Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği puanları anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır($F=1,191;p>0.05$).

Aile yapısı durum değişkenine göre Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanları anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır($F=0.243;p>0.05$).

Tablo 12: Çocuk sayısı durum değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği, brief-cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği ve çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi(anavo) sonuçları

Çocuk Sayısı	N	\bar{X}	Ss.	F	P	Farklılık	
	1	148	106,69	10,99			
	2	99	102,20	11,71		1>2	
Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği	3	127	94,36	13,86	35,82	,000	1>3,2>3
	4	26	84,76	17,66			1>4,2>4
	5	400	100,24	14,19			
Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını	1	148	72,85	10,10			
	2	99	69,22	11,71	3,32	,020	3>2

Değerlendirme Ölçeği	3	127	73,55	11,73		
	4	26	70,53	11,52		
	5	400	72,03	11,23		
<hr/>						
Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği	1	148	56,31	15,49		
	2	99	55,89	11,57		
	3	127	57,35	13,22	,640	,590
	4	26	53,42	15,64		
	5	400	56,35	13,88		

Tabloda görülebileceği üzere Çocuk Sayısı Durum Değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği, Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin puanlarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacı ile varyans(ANAVO) analizi sonuçlarına yer verilmektedir. Tablodaki 1 rakamı çocuğu bulunmayan, 2 rakamı bir çocuğu bulunan, 3 rakamı iki çocuğu olan, 4 rakamı üç ve üzeri çocuğu olan grubu ve 5 rakamı da toplamı ifade etmektedir.

Çocuk sayısı durum değişkenine Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları ($p<0.05$) düzeyinde anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek üzere varyansların homojen olup olmadığına bakılmıştır. Varyanslar ($p<0.05$) düzeyinde heterojen olduğundan Games-Howell testi tercih edilmiştir. Çocuk sayısı durum değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanlarının hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası Games-Howell testi sonucunda;

* Hiç çocuğu olmayan kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları bir çocuğu bulunan, iki çocuğu olan, üç ve daha fazla çocuğu olan kadınlara göre,

*Bir çocuğu olan kadınların Toplumsal cinsiyet Algısı Ölçeği puanları iki çocuğu olan, üç ve daha fazla çocuğu olan kadınlara göre anlamlı bir şekilde yüksek bulunmuştur($F=35,828 ;p<0.05$).

Çocuk sayısı durum değişkenine Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği puanları ($p<0.05$) düzeyinde anlamlı bir şekilde

farklılaşmaktadır. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek üzere varyansların homojen olup olmadığına bakılmıştır. Varyanslar ($p>0.05$) düzeyinde homojen olduğundan Tukey testi tercih edilmiştir. Çocuk sayısı durum değişkenine göre Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği puanlarının hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası Tukey testi sonucunda;

*İki çocuğu bulunan kadınların Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği puanları bir çocuğu bulunan kadınlara göre anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur($F=3,321$; $p<0.05$).

Çocuk sayısı durum değişkenine göre Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanları anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır($F=0.640$; $p>0.05$).

Tablo 13: Maruz kalınan şiddet türü değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği, brief-cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği ve çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi(anavo) sonuçları

Şiddet Türü	N	\bar{X}	Ss.	F	P	Farklılık
1	78	92,55	16,04			3>1,2>1
2	145	101,86	12,74			
Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği	3	131	104,38	12,88	11,05	,000
4	39	97,15	12,94			3>4
5	7	92,00	13,54			
6	400	100,24	14,19			
Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme	1	78	69,80,	11,16		
2	145	71,95	10,24	2,02	,090	
3	131	73,98	11,80			

Ölçeği	4	39	70,71	12,04			
	5	7	69,14	13,25			
	6	400	72,03	11,23			
<hr/>							
	1	78	56,30	12,30			
	2	145	57,22	13,08			
Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği	3	131	56,60	14,97	1,57	,179	
	4	39	54,43	15,02			
	5	7	44,71	16,79			
	6	400	56,35	13,88			
	<hr/>						

Tabloda görülebileceği üzere maruz kalınan şiddet türü değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği, Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin puanlarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacı ile varyans(ANAVO) analizi sonuçlarına yer verilmektedir. Tablodaki 1 rakamı fiziksel, 2 rakamı sözel, 3 rakamı duygusal, 4 rakamı ekonomik, 5 rakamı cinsel şiddet maruz kalmış grubu ve 6 rakamı da toplamı ifade etmektedir.

Maruz kalınan şiddet türü değişkenine Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları ($p<0.05$) düzeyinde anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Farkın hangi guruplar arasında olduğunu tespit edebilmek üzere varyansların homojen olup olmadığına bakılmıştır. Varyanslar ($p>0.05$) düzeyinde homojen olduğundan Tukey testi tercih edilmiştir. Maruz kalınan şiddet türü değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanlarının hangi alt guruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası Tukey testi sonucunda;

*Sözel şiddete maruz kalan kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları fiziksel şiddete maruz kalan kadınlara göre,

*Duygusal şiddete maruz kalan kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları fiziksel şiddete maruz kalan ve ekonomik şiddete maruz kalan kadınlara göre anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur($F=11,058$; $p<0.05$).

Maruz kalınan şiddet türüne göre Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği puanları anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır($F=2,024$; $p>0.05$)

Maruz kalınan şiddet türüne göre Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanları anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır($F=1,579$; $p>0.05$).

Tablo 14: Şiddet sıklığı değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği, brief-cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği ve çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanlarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi(anavo) sonuçları

Şiddet Sıklığı	N	\bar{X}	Ss.	F	P	Farklılık	
Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği	1	12	97,66	13,28			
	2	52	95,53	14,91		4>2	
	3	148	98,89	14,09	4,57	,004	
	4	188	102,76	13,72			
	5	400	100,24	14,19			
Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği	1	12	70,83	12,11			
	2	52	70,40	10,97			
	3	148	71,54	10,21	,914	,434	
	4	188	72,94	12,00			
	5	400	72,03	11,23			
Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği	1	12	43,33	15,35		4>1,3>1	
	2	52	50,57	14,02		4>2	
	3	148	55,25	11,25	11,12	,000	4>3
	4	188	59,64	14,57			
	5	400	56,35	13,88			

Tabloda görülebileceği üzere şiddet sıklığı değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği, Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin puanlarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacı ile varyans(ANAVO) analizi sonuçlarına yer verilmektedir. Tablodaki 1 rakamı her gün, 2 rakamı haftada 1-2, 3 rakamı ayda 1-2, 4 rakamı yılda 1-2 kez şiddete maruz kalan grubu, 5 rakamı da toplamı ifade etmektedir.

Şiddet sıklığı değişkenine Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları ($p<0.05$) düzeyinde anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Farkın hangi guruplar arasında olduğunu tespit edebilmek üzere varyansların homojen olup olmadığına bakılmıştır. Varyanslar ($p>0.05$) düzeyinde homojen olduğundan Tukey testi tercih edilmiştir. Şiddet sıklığı değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanlarının hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası Tukey testi sonucunda;

*Yılda 1-2 kez şiddete maruz kalan kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları haftada 1-2 kez şiddete maruz kalan kadınlara göre anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur($F=4,579$; $p<0,05$).

Şiddet sıklığı değişkenine göre Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği puanları anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır($F=0,914$; $p>0.05$).

Şiddet sıklığı değişkenine Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanları ($p<0.05$) düzeyinde anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Farkın hangi guruplar arasında olduğunu tespit edebilmek üzere varyansların homojen olup olmadığına bakılmıştır. Varyanslar ($p>0.05$) düzeyinde homojen olduğundan Tukey testi tercih edilmiştir. Şiddet sıklığı değişkenine göre Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanlarının hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası Tukey testi sonucunda;

*Yılda 1-2 kez şiddete maruz kalan kadınların Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanları her gün şiddete maruz kalan kadınlara, haftada 1-2 kez şiddete maruz kalan, ayda 1-2 kez şiddete maruz kalan kadınlara göre,

*Ayda 1-2 kez şiddete maruz kalan kadınların Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanları her gün şiddete maruz kalan kadınlara göre anlamlı bir şekilde yüksek bulunmuştur($F=11,128$; $p<0,05$).

Tablo 15: Şiddete maruz kalındığı verilen tepki değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği, brief-cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği ve çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi(anavo) sonuçları

Şiddete Tepki	N	\bar{X}	Ss.	F	P	Farklılık	
Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği	1	140	103,56	12,62			
	2	79	96,75	15,23		1>2,6>2	
	3	56	100,80	13,54			
	4	93	96,05	15,03	6,113	,000	1>4,6>4
	5	20	101,75	11,50			
	6	12	111,75	9,136			
	7	400	100,24	14,19			
Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği	1	140	72,36	10,59			
	2	79	71,10	10,84			
	3	56	74,82	13,08			
	4	93	70,53	11,26	1,185	,316	
	5	20	71,75	11,13			
	6	12	73,25	11,45			
	7	400	72,03	11,23			
Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği	1	140	58,04	13,09			
	2	79	55,97	12,27			
	3	56	59,21	16,47	2,373	,039	
	4	93	52,76	14,71			1>4
	5	20	53,65	10,93			

6	12	58,08	13,45
7	400	56,35	13,88

Tabloda görülebileceği üzere Şiddete Maruz Kalındığı Verilen Tepki Değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği, Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin puanlarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacı ile varyans(ANAVO) analizi sonuçlarına yer verilmektedir. Tablodaki 1 rakamı karşılık verme, 2 rakamı karşılık vermemek, 3 rakamı yardım almak, 4 rakamı nasıl davranacağını bilmemek, 5 rakamı boşanmak, 6 rakamı diğer(küsmek, üzülme vb.) tepkileri olarak nitelendirilmiş olup, 7 rakamı da toplamı ifade etmektedir.

Şiddete Maruz Kalındığı Verilen Tepki Değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları ($p<0.05$) düzeyinde anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek üzere varyansların homojen olup olmadığına bakılmıştır. Varyanslar ($p>0.05$) düzeyinde homojen olduğundan Tukey testi tercih edilmiştir. Şiddete Maruz Kalındığı Verilen Tepki Değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanlarının hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası Tukey testi sonucunda;

*Şiddete maruz kaldığında şiddete karşılık veren kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları şiddete karşılık vermeyen kadınlara, şiddet karşısında nasıl davranacağını bilemeyen kadınlara göre,

* Şiddete maruz kaldığında diğer tepkileri(küsmek, üzülme vs.) gösteren kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları şiddete karşılık vermeyen kadınlara ve şiddet karşısında nasıl davranacağını bilemeyen kadınlara göre anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur($F=6,113$; $p<0,05$).

Şiddete Maruz Kalındığı Verilen Tepki Değişkenine göre Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği puanları anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır($F=1,185$; $p>0,05$).

Şiddete Maruz Kalındığı Verilen Tepki Değişkenine göre Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanları ($p<0.05$) düzeyinde anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek üzere

varyansların homojen olup olmadığına bakılmıştır. Varyanslar ($p>0.05$) düzeyinde homojen olduğundan Tukey testi tercih edilmiştir. Şiddete Maruz Kalındığı Verilen Tepki Değişkenine göre Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanlarının hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası Tukey testi sonucunda;

* Şiddete maruz kaldığında şiddete karşılık veren kadınların Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanları şiddet karşısında nasıl davranacağını bilemeyen kadınlara göre anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur($F=2,373$; $p<0,05$).

Tablo 16: Şiddet uygulayan değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği, brief-cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği ve çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi(anavo) sonuçları

Şiddet Uygulayan	N	\bar{X}	Ss.	F	p	Farklılık	
1	173	95,40	14,86			2>1,4>1,5>1	
2	67	102,29	11,65				
Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği	3	40	97,65	14,68	14,028	,000	4>3,5>3
	4	66	106,51	12,25			
	5	54	107,44	9,931			
	6	400	100,24	14,19			
1	173	71,83	11,72				
Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği	2	67	70,85	10,48			
	3	40	70,72	13,64	1,256	,287	
	4	66	72,12	9,73			
	5	54	74,96	10,13			
	6	400	72,03	11,23			

	1	173	54,21	11,70		5>1
	2	67	52,10	15,05		4>2,5>2
Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği	3	40	58,70	12,54	7,714	,000
	4	66	58,75	13,83		
	5	54	63,77	16,42		
	6	400	56,35	13,88		

Tabloda görülebileceği üzere şiddete maruz kalınan kişi değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği, Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin puanlarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacı ile varyans(ANAVO) analizi sonuçlarına yer verilmektedir. Tablodaki 1 rakamı eş, 2 rakamı aile(anne, baba kardeş), 3 rakamı eşimin ailesi, 4 rakamı arkadaş, 5 rakamı diğer(işveren, komşu vb.) olarak nitelendirilmiş olup, 6 rakamı da toplamı ifade etmektedir.

Şiddete maruz kalınan kişi değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları ($p<0.05$) düzeyinde anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Farkın hangi guruplar arasında olduğunu tespit edebilmek üzere varyansların homojen olup olmadığına bakılmıştır. Varyanslar ($p>0.05$) düzeyinde homojen olduğundan Tukey testi tercih edilmiştir. Şiddete maruz kalınan kişi değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanlarının hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası Tukey testi sonucunda;

*Ailesi tarafından şiddete maruz kalan kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları eşi tarafından şiddete maruz kalan kadınlara göre,

*Arkadaşı tarafından şiddete maruz kalan kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları eşi tarafından şiddete maruz kalan ve eşinin ailesi tarafından şiddete maruz kalan kadınlara göre,

*Diğer kişiler(işveren, komşu) tarafından şiddete maruz kalan kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları eşi tarafından şiddete maruz kalan ve eşinin ailesi tarafından şiddete maruz kalan kadınlara göre anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur($F=14,028$; $p<0,05$).

Şiddete Maruz Kalınan kişi Değişkenine göre Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği puanları anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır($F=1,256$; $p>0,05$).

Şiddete maruz kalınan kişi değişkenine göre Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanları ($p<0,05$) düzeyinde anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Farkın hangi guruplar arasında olduğunu tespit edebilmek üzere varyansların homojen olup olmadığına bakılmıştır. Varyanslar ($p>0,05$) düzeyinde homojen olduğundan Tukey testi tercih edilmiştir. Şiddete maruz kalınan kişi değişkenine göre Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanlarının hangi alt guruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası Tukey testi sonucunda;

* Diğer kişiler(işveren, komşu) tarafından şiddete maruz kalan kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları eşi tarafından şiddete maruz kalan ve ailesi tarafından şiddete maruz kalan kadınlara göre,

*Arkadaşı tarafından şiddete maruz kalan kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları ailesi tarafından şiddete maruz kalan kadınlara göre anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur($F=7,714$; $p<0,05$).

Tablo 17: Boş vakit değerlendirme değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği, brief-cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği ve çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi(anavo) sonuçları

Boş Vakit Değerlendirme	N	\bar{X}	Ss.	F	P	Farklılık
1	147	99,55	14,73	5,280	,001	
Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği	2	76	95,47	16,07		4>2
	3	43	101,65	13,94		
	4	134	103,24	11,65		

	5	400	100,24	14,19		
	1	147	73,48	11,32		
Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği	2	76	71,52	10,57	1,522	,208
	3	43	69,95	11,02		
	4	134	71,38	11,50		
	5	400	72,03	11,23		
	1	147	58,84	13,56		
Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği	2	76	57,93	13,15		
	3	43	54,41	13,88	4,390	,005
	4	134	53,34	14,12		1>4
	5	400	56,35	13,88		

Tabloda görülebileceği üzere boş vakit değerlendirme değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği, Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin puanlarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacı ile varyans(ANAVO) analizi sonuçlarına yer verilmektedir. Tablodaki 1 rakamı eş ve çocuk, 2 rakamı aile(anne, baba kardeş), 3 rakamı arkadaş, 4 rakamı sosyal medya araçları olarak nitelendirilmiş olup, 5 rakamı da toplamı ifade etmektedir.

Boş vakit değerlendirme değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları ($p<0.05$) düzeyinde anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek üzere varyansların homojen olup olmadığına bakılmıştır. Varyanslar ($p>0.05$) düzeyinde homojen olduğundan Tukey testi tercih edilmiştir Boş vakit değerlendirme değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanlarının hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası Tukey testi sonucunda;

*Boş vaktini sosyal medya araçları ile değerlendiren kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları boş vaktini ailesi ile değerlendiren kadınlara göre anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur($F=5,280$; $p<0,05$).

Boş vakit değerlendirme değişkenine göre Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği puanları anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır($F=1,522$; $p>0,05$).

Boş vakit değerlendirme değişkenine göre Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanları ($p<0,05$) düzeyinde anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek üzere varyansların homojen olup olmadığına bakılmıştır. Varyanslar ($p>0,05$) düzeyinde homojen olduğundan Tukey testi tercih edilmiştir Boş vakit değerlendirme değişkenine göre Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanlarının hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası Tukey testi sonucunda;

*Boş vaktini eşi ve çocuğu ile değerlendiren kadınların Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanları sosyal medya araçları ile değerlendiren kadınlara göre anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur($F=4,390$; $p<0,05$).

Tablo 18: Sorun paylaşma değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği, brief-cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği ve çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanlarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi(anavo) sonuçları

Sorun Paylaşma		N	\bar{X}	Ss.	F	P	Farklılık
Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği	1	133	101,09	13,86	5,625	,001	
	2	141	98,78	14,56			
	3	109	102,84	13,33			
	4	17	89,00	13,33			1>4,2>4,3>4
	5	400	100,24	14,19			
Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını	1	133	73,84	11,25		,042	
	2	141	71,49	10,78	2,767		

Değerlendirme Ölçeği	3	109	71,34	11,58		
	4	17	66,58	10,75		
	5	400	72,03	11,23		
<hr/>						
	1	133	58,23	13,30		
	2	141	56,73	13,27		
Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği	3	109	54,40	14,76	2,452	,063
	4	17	50,94	15,70		
	5	400	56,35	13,88		

Tabloda görülebileceği üzere Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği, Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin puanlarının sorun paylaşma değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacı ile varyans(ANAVO) analizi sonuçlarına yer verilmektedir. Tablodaki 1 rakamı eş ve çocuk, 2 rakamı aile(anne, baba kardeş), 3 rakamı arkadaş, 4 rakamı akraba olarak nitelendirilmiş olup, 5 rakamı da toplamı ifade etmektedir.

Sorun paylaşma değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları ($p<0.05$) düzeyinde anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek üzere varyansların homojen olup olmadığına bakılmıştır. Varyanslar ($p>0.05$) düzeyinde homojen olduğundan Tukey testi tercih edilmiştir Sorun paylaşma değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanlarının hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası Tukey testi sonucunda;

*Sorunlarını eşi ve çocuğu ile paylaşan kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları sorunlarını akrabaları ile paylaşan kadınlara göre,

* Sorunlarını ailesi ile paylaşan kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları sorunlarını akrabaları ile paylaşan kadınlara göre,

* Sorunlarını arkadaşları ile paylaşan kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları sorunlarını akrabaları ile paylaşan kadınlara göre anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur($F=5,625$; $p<0,05$).

Sorun paylaşma değişkenine göre Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği puanları ($p<0.05$) düzeyinde anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Farkın hangi guruplar arasında olduğunu tespit edebilmek üzere varyansların homojen olup olmadığına bakılmıştır. Varyanslar ($p>0.05$) düzeyinde homojen olduğundan LSD ve Gabriel testi tercih edilmiştir Sorun paylaşma değişkenine göre Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği puanlarının hangi alt guruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası LSD ve Gabriel testi sonucunda;

* Sorunlarını eşi ve çocuğu ile paylaşan kadınların Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği puanları sorunlarını akrabaları ile paylaşan kadınlara göre anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur($F=2,76; p<0,05$).

Sorun paylaşma değişkenine göre Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanları ($p>0.05$) düzeyinde anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır($F=2,767; p>0,05$).

Tablo 19: Brief cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ve çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği korelasyon analizi

Variable	N	M	Ss.	1	2
1)Brief-Cope					
Baş Çıkma Tutumlarını D. Ölçeği	400	72,0300	11,23765	1	253**
2)Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği					
Algılanan Sosyal Destek Ölçeği	400	56.3525	13,88724	253**	1

* $p <0.05$. ** $p<0.01$.

Pearson Korelasyon analizi sonucuna göre Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği arasında anlamlı, pozitif ve zayıf bir ilişki bulunmuştur. ($r=.253, p<0,05$)

Tablo 20: Toplumsal cinsiyet algısı ölçeği ve brief cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği korelasyon analizi

Variable	N	M	Ss.	1	2
1)Brief-Cope					
Başa Çıkma Tutumlarını D. Ölçeği	400	72,0300	11,23765	1	132**
2)Toplumsal					
Cinsiyet Algısı Ölçeği	400	100,2425	14,19374	132**	1

* $p < 0.05$. ** $p < 0.01$.

Pearson Korelasyon analizi sonucuna göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği ve Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği arasında anlamsız, çok zayıf, pozitif bir ilişki bulunmuştur. ($r = .132$, $p > 0,05$)

Tablo 21: Toplumsal cinsiyet algısı ölçeği ve çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği korelasyon analizi

Variable	N	M	Ss.	1	2
1)Toplumsal					
Cinsiyet Algısı Ölçeği	400	100,2425	14,19374	1	103**
2)Çok Boyutlu					
Algılanan Sosyal Destek Ölçeği	400	56,3525	13,88724	103**	1

* $p < 0.05$. ** $p < 0.01$.

Pearson Korelasyon analizi sonucuna göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği arasında anlamlı, çok zayıf, pozitif bir ilişki bulunmuştur. ($r = .103$, $p < 0,05$)

Tablo 22: Toplumsal cinsiyet algısı ölçeği brief cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği ve çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği tarafından yordanmasına ilişkin çoklu regresyon analizinin sonuçları

Değişken	B	Std. Hata	β	t	P
Sabit	85,669	4,901		17,479	0.000
Brief-CopeBaşa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği					
Brief-CopeBaşa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği	0,143	0,065	0,113	2,208	0,028
Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği					
Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği	0,076	0,052	0,074	1,446	0,149

$$r=0,150 ; r^2= 0,023 ; F(2, 397)= 4,583 ;p=0,011$$

Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği, Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğini 0,023 düzeyinde yordamaktadır. ($r=0,150$; $r^2= 0,023$; $p<0,05$). Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği, Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğindeki toplam varyansın %2,3'ünü açıklamaktadır.). Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeğinin yordama gücünün($\beta=0,113$) Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin yordama gücünden($\beta=0,074$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeğinin ($t=2,208$; $p<0,05$) Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğini anlamlı düzeyde ve olumlu yönde yordadığı görülmektedir. Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin ($t=1,446$; $p>0,05$) Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğini anlamlı düzeyde yordamadığı görülmektedir.

Tablo 23: Brief cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeğinin toplumsal cinsiyet algısı ölçeği ve çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği tarafından yordanmasına ilişkin çoklu regresyon analizinin sonuçları

Değişken	B	Std. Hata	β	T	P
Sabit	52,505	4,274		12,285	0,000
TCAÖ	0,085	0,038	0,107	2,208	0,028
MSPSS	0,196	0,039	0,242	4,982	0,000

$$r=0,274; r^2=0,075; F(2, 399)=16,149; p=0,000$$

Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği, Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeğini 0,274 düzeyinde yordamaktadır. ($r=0,274$; $r^2=0,075$; $p<0,05$). Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği, Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeğindeki toplam varyansın %27,4'ünü açıklamaktadır. Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin yordama gücünün ($\beta=0,242$) Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğinin yordama gücünden ($\beta=0,107$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğinin ($t=2,208$; $p<0,05$) Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeğini anlamlı düzeyde ve olumlu yönde yordadığı görülmektedir. Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin ($t=4,982$; $p<0,05$) Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeğini anlamlı düzeyde ve olumlu yönde yordadığı görülmektedir.

Tablo 24: Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeğinin toplumsal cinsiyet algısı ölçeği ve brief cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği tarafından yordanmasına ilişkin çoklu regresyon analizinin sonuçları

Değişken	B	Std. Hata	β	T	P
Sabit	27,755	6,069		4,574	0,000
TCAÖ	0,069	0,048	0,071	1,446	0,149
COPE	0,301	0,060	0,243	4,982	0,000

$$r=0,262; r^2=0,069; F(2, 397)=14,662; p=0,000$$

Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği ve Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği 0,262 düzeyinde yordamaktadır. ($r=0,262$; $r^2= 0,069$; $p<0,05$). Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği ve Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğindeki toplam varyansın %26,2'ünü açıklamaktadır. Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeğinin yordama gücünün($\beta=0,243$) Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğinin yordama gücünden($\beta=0,071$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğinin ($t=1,446$; $p>0,05$) Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğini anlamlı yönde yordamadığı görülmektedir. Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeğinin($t=4,982$; $p<0,05$) Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğini anlamlı düzeyde ve olumlu yönde yordadığı görülmektedir.

4.2. Tartışma

Araştırmamızda katılımcıların olumlu toplumsal cinsiyet algısına sahip oldukları ve eşitlikçi bir tutumlarının olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucu değişkenler açısından incelediğimizde;

Çalışma durumuna göre gelir durumu iyi olan kadınların toplumsal cinsiyet algılarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Literatürdeki çalışmalara bakıldığında; Yonca'nın (2021) ev eksenli çalışan kadınlar ile yapmış olduğu çalışmada araştırmamız ile benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Tunca'nın (2021) Siirt İlinde 2415 kadın ile yapmış olduğu araştırma bulgularına göre çalışma durumunun kadınların toplumsal cinsiyet algısına yönelik rollerinde pozitif yönde etkili olduğu belirlenmiştir. Demir'in (2019) evli 200 kadın ve 200 erkek ile gerçekleştirdiği çalışmasında üniversite mezunu kadınların toplumsal cinsiyet algısının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kadının çalışma yaşamındaki sorumluluklarını yerine getirirken çocuk bakımı ve ev ile ilgili işlerinde aksaklıkların olması kadınları çalışma yaşamından uzaklaşmalarına ya da partnerleri tarafından uzaklaştırılmalarına neden olabilmektedir. Yine toplumda var olan evin geçimini erkek sağlar anlayışı ekonomik şartları kötü olan kadınların bu deavantajı toplumsal cinsiyet rollerine karşı çıkmadan çalışma yaşamına katılma avantajına çevirebildikleri görülmektedir. Toplumsal kurallar ve roller nedeni ile çalışma yaşamından uzaklaşmak kadının toplumsal

cinsiyet algısının olumsuz etkilenmesine neden olabilmektedir. Çalışan kadınların özel alandan çıkarak toplumsal yaşama katılmaları onların ekonomik şartlarının iyileşmesini sağlamaktadır. Ekonomik şartları daha iyi olan kadınların eğitim, sağlık ve diğer kaynaklara ulaşması daha kolay olabilmektedir. Bu hususta araştırmamızın gelir durumu değişkenine göre kadınların toplumsal cinsiyet algılarının hangi yönde olduğuna bakılması gerekmektedir. Gelir durumu değişkenine göre gelir durumu iyi ve orta düzeyde olan kadınların toplumsal cinsiyet algılarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Literatürdeki çalışmalara bakıldığında; Şahin ve Çanakçı'nın (2020) eşinden şiddet gören ve görmeyen kadınlar ile yapmış olduğu araştırmada gelir durumunun iyi olmasının toplumsal cinsiyet algısını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Altuntaş ve Altınova'nın (2015) Ankara'nın İlçesi olan Sincan, Gölbaşı ve Çankaya'da 511 örnekleme yaptıkları araştırmada gelir düzeyi arttıkça toplumsal cinsiyet algısının da arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Kadınların profesyonel iş yaşamında aktif rol almaları onların gelir durumlarının iyi olması etkileyerek eril güce bağımlı olmalarını engelleyen bir husus olmaktadır. Ulaşılan bu sonuçlar beklentilerimizi pozitif yönde etkilemektedir.

Toplumsal Cinsiyet kavramı değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanlarının kavram hakkında bilgisi olan grup lehine farklılaştığı görülmüştür. Literatürdeki çalışmalara bakıldığında; Tunca'nın (2021) Siirt İlinde 2415 kadın ile yapmış olduğu araştırma bulgularında benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Toplumsal cinsiyet kavramı hakkında bilgi sahip olup olmama durumu eğitim ile bağdaştırılabilmektedir. Eğitim seviyesi yüksek olan kadınların kavram hakkında daha çok bilgi sahibi oldukları ve geleneksel rollere çağdaş bakış açısı getirebildikleri sonucu karşımıza çıkmaktadır. Araştırmamızın eğitim değişkenine göre eğitim seviyesi yüksek bireylerin toplumsal cinsiyet algısının daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatürdeki çalışmalar bulgularımızı desteklemektedir. Şahin ve Çanakçı'nın (2020) eşinden şiddet gören ve görmeyen kadınlar ile yapmış olduğu araştırmada benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Tunca'nın (2021) Siirt İlinde 2415 kadın ile yapmış olduğu araştırma bulgularına göre eğitim seviyesi yüksek olan bireylerin toplumsal cinsiyet algısının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Çiçek ve Çopur'un (2018) çalışmasındaki bulgulara göre lisansüstü mezunlarının lisans, önlisans, lise, ortaokul, mezunlarına göre daha eşitlikçi tutuma sahip oldukları bulunmuştur. Altuntaş ve Altınova'nın (2015) Ankara'nın İlçesi olan Sincan, Gölbaşı ve Çankaya'da 511

örnekleme yaptıkları araştırmada eğitim düzeyi arttıkça toplumsal cinsiyet algısının da arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Yıldırım, Ergüt ve Camkıran'ın (2017) Marmara Üniversitesinde 160 akademisyenle yaptıkları araştırmada araştırmaya katılan akademisyenlerin toplumsal cinsiyet farkındalık düzeylerinin düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim durumu yüksek olan bireylerin, eğitim durumu düşük olan bireylere göre bir kavram hakkında algı ve bilgi birikiminin daha yüksek olduğu düşünölmektedir.

Medeni durum değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısının bekar grup lehine farklılaştığı görölmüştür. Literatürdeki çalışmalara bakıldığında; Tunca'nın (2021) Siirt ilinde 2415 kadın ile yaptığı araştırmasında bekar kadınların evlilere göre toplumsal cinsiyet rolleri tutumu puanının daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Ayçiçek'in (2020) 324 kadın katılımcı ile yaptığı araştırmasında partneri ile yaşayan kadınların evlilere göre toplumsal cinsiyet algılarının daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bekar kadınların evli kadınlara göre geleneksel toplumsal düşünce tarzlarından "kadın bakım verendir, çalışmamalıdır, evin geçimini erkek sağlar" daha az etkilenmelerinin, eşe bağlı olma olmadan istedikleri şekilde yaşayabilmelerinin toplumsal cinsiyet algılarını olumlu yönde etkileyeceğini düşöndürmektedir. Medeni durum değişkeni şiddete maruz kalınan kişi değişkenine göre ulaştığımız sonuçları da desteklemektedir. şiddete maruz kalınan kişi değişkenine göre ailesi tarafından şiddete maruz kalan kadınların eşi tarafından şiddete maruz kalan kadınlara göre toplumsal cinsiyet algısının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Arkadaşı tarafından şiddete maruz kalan kadınların eşi tarafından şiddete maruz kalan ve eşinin ailesi tarafından şiddete maruz kalan kadınlara göre toplumsal cinsiyet algısının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Diğer kişiler (işveren, komşu) tarafından şiddete maruz kalan kadınların eşi tarafından şiddete maruz kalan ve eşinin ailesi tarafından şiddete maruz kalan kadınlara göre toplumsal cinsiyet algısının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Tunca'nın (2021) Siirt İlinde 2415 kadın ile yaptığı araştırmada şiddete yakını tarafından maruz kalan kadınların toplumsal cinsiyet rolleri tutumlarının daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Toplumsal cinsiyet rollerine uygun şekilde yetiştirilmiş bir partner ile birlikte olan kadınların şiddete maruz kalma durumlarının yüksek olabileceği, şiddeti sindirerek toplumsal cinsiyet rollerine uygun davranacağı düşünölmektedir.

Aile yapısı değişkenine göre çekirdek aile yapısı olan kadınların geniş aile yapısı bulunan kadınlara göre toplumsal cinsiyet algılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatürdeki çalışmalara bakıldığında; Uçar ve ark.'nın (2017) İnönü Üniversitesinde öğrenim gören öğrenciler ile yaptığı çalışmada en fazla eşitlikçi tutumun çekirdek ailede yaşayanlarda olduğu bulunmuştur. Demir'in (2019) evli 200 kadın ve 200 erkek ile yaptığı çalışmada aile tipi ile Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmadığı belirtilmiştir. Bulgularımızı değerlendirdiğimizde; kadınların çalışma yaşamına katılımı toplumsal değişimin hızlanması ile günümüz toplumlarında, geleneksel geniş aile yapılarının çekirdek aile yapılarına dönüşmesi ile gerçekleşmektedir. Bu nedenlerle, geleneksel olan kadın ve erkek rollerinde belirli ölçülerde değişim olması gündeme gelmektedir (Aksoy ve Baran, 2017: 103). Geniş ailede aile üyelerinin hiyerarşik konumları, evin resinin büyük birey (dede, büyükbaba vs.) olması, ailenin geleneksel rollere bağlı olması nedeni ile kadın hiyerarşi sisteminin alt tabakasında yer almakta, çekirdek ailede eşitlikçi tutumunun daha fazla olması kadınların alt tabakadan üst tabakaya dikey bir geçiş yapmasını sağlamakta aynı zamanda toplumsal cinsiyet algılarını olumlu etkilemektedir. Kadın geleneksel geniş aile yapısında şiddete maruz kaldığında ya durumu kabullenmekte ya da var olan sosyal destek sistemlerini kullanarak şiddet ortamından uzaklaşmayı seçmektedir. Kadının şiddet ortamından uzaklaşırken çocuğunun olup olmaması durumu etkilemektedir. Geleneksel geniş aile çocukların erkeğin yönetiminde (babanın yanında) kalmasını sağlamaktadır. Bu bağlamda kadınların çocuk sahibi olup olmaması da durumu başka bir sorun alanı olan çocuk sayısına göre toplumsal cinsiyet algısına taşımaktadır. Araştırmamızda çocuk sayısı değişkenine göre hiç çocuğu olmayan kadınların ve bir çocuğu bulunan kadınların iki çocuğu olan, üç ve daha fazla çocuğu olan kadınlara göre toplumsal cinsiyet algılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatüre bakıldığında; Kadınlar çocuk bakımı, ev işi gibi özel alanın içine doğru gönderilirken erkekler ev dışındaki rolleri ve sorumlulukları üzerine alarak özel alanın dışına yönelmektedirler (Uysal ve ark., 2019: 198). Bu durum kadınların kendisi için biçilen toplumsal cinsiyet rollerini benimsemelerine rol açar, fazla sayıda çocuğa sahip kadınlar özel alan içine iyice yönebileceğinden çocuk sayısı bu anlamda kadınların toplumsal cinsiyet rollerini benimseme noktasında etkileyebilmektedir. Diğer yandan Demir'in (2019) evli 200 kadın ve 200 erkek ile gerçekleştirdiği çalışmasında, evli kadınların çocuk sahibi olma

durumu Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Maruz kalınan şiddet türü değişkenine sözel şiddeti deneyimlemiş kadınların fiziksel şiddeti deneyimlemiş kadınlara göre toplumsal cinsiyet algılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Duygusal şiddeti deneyimlemiş kadınların fiziksel şiddeti deneyimlemiş ve ekonomik şiddeti deneyimlemiş kadınlara göre toplumsal cinsiyet algılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Seçgin ve ark.'nın (2022) yapmış olduğu derleme makalesinde fiziksel şiddetin en yüksek %74.1, sözel/duygusal şiddetin en yüksek %59.2 oranında olduğu bilgisi edinilmiştir. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı(UNDP) 2020 yılı verilerinde partneri tarafından fiziksel ve/veya cinsel şiddette maruz kalan 15 yaş ve üzeri kadın oranının Avrupa ve Merkez Asya'da yaklaşık %28, Güney Asya ve Sahra Altı Afrika'da %31, Bangladeş'te %52, Bolivya'da %59, Afganistan'da %51, Türkiye'de ise %38 olduğu bildirilmektedir (Seçgin ve ark., 2021: 29). Uluslararası 28 ülkede 2010-2014 yılları arasında yapılan sağlık çalışmasında kadınların %20'sinin son 12 ayda herhangi bir fiziksel veya cinsel IPV (veya her ikisi) bildirdiği ve ağırlıklı ortalamaların Komor Adaları'nda %4,8 ile Ruanda'da %44,4 arasında değiştiği belirtilmektedir (Petereman ve ark., 2017: 749). Demir'in (2019) evli 200 kadın ve 200 erkek ile gerçekleştirdiği çalışmasında, eşi tarafından fiziksel şiddete maruz kalmayan kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Literatür taramasında fiziksel şiddetin en çok uygulanan şiddet türü olması, kadınların fiziksel şiddete daha çok maruz kalmalarının toplumsal cinsiyet algılarını negatif yönde etkileyebileceğini düşündürmektedir. Maruz kalınan şiddet türlerinin sıklığı da araştırmamızın diğer boyutunu oluşturmaktadır. Şiddet sıklığı değişkenine göre yılda 1-2 kez şiddete maruz kalan kadınların haftada 1-2 kez şiddete maruz kalan kadınlara göre toplumsal cinsiyet algılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatüre bakıldığında; Tunca'nın (2021) Siirt İlinde 2415 kadın ile yaptığı araştırmada şiddeti daha az deneyimleyen kadınların toplumsal cinsiyet rolleri tutumunun daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kadınların şiddete maruz kalma durumları azaldıkça ya da hiç olmaması durumunda toplumsal cinsiyet algısını olumlu yönde etkileyeceğini düşündürmektedir.

Şiddete verilen tepki değişkenine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanlarının farklılaştığı görülmüştür. Şiddete maruz kaldığında şiddete karşılık veren (şiddet göstermek) kadınların şiddete karşılık vermeyen kadınlara, şiddet karşısında

nasıl davranacağını bilemeyen kadınlara göre toplam puanları anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Şiddete maruz kaldığında diğer tepkileri (küsmek, üzülme vs.) gösteren kadınların şiddete karşılık vermeyen kadınlara ve şiddet karşısında nasıl davranacağını bilemeyen kadınlara göre toplam puanları anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. İki cins arasındaki ayrım toplumsal süreç içinde meydana gelerek, kadın cinsine atfedilen roller hep pasiflik, sakınma, korunma, savunma üzerinedir (Bingöl, 2014: 109). Toplumsal cinsiyet algısı kadınların erkek hegemonyasını sorgusuz olarak kabul etmesini istemektedir. Bu anlamda kadının erkek tarafından şiddete maruz kalması halinde kadının bu durumu kabul ederek pasif kalmasını sağlayabilmektedir. Yaşanan bu sürecin kadınların toplumsal cinsiyet algısını negatif yönde etkileyebileceği düşünülmektedir.

Boş vakt değerlendirme değişkenine göre boş vaktini sosyal medya araçları ile değerlendiren kadınların boş vaktini ailesi ile değerlendiren kadınlara göre toplumsal cinsiyet algısının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Konu ile ilgili literatür bulunmamaktadır. Aileler geleneksel rolleri çocuklarına öğretmekte ve çocuklarını toplumsal cinsiyet rollerine uygun yetiştirmektedir. Bu anlamda sosyal medya toplumsal cinsiyet rollerinden bir kaçış aracı yada toplumsal cinsiyet kavramını öğrenmeye yönelik bir araç olabilmektedir. Diğer yandan boş vaktini aile ile geçirmek, sorunlarını paylaşmak şiddete maruz kalan kadınlara sosyal destek sağlayabilmektedir. Durumu sorun paylaşma değişkenine göre incelediğimizde, sorunlarını eşi ve çocuğu, ailesi (anne, baba), arkadaşı ile paylaşan kadınların sorunlarını akrabaları ile paylaşan kadınlara göre toplumsal cinsiyet algısının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Sosyal destek sistemi geniş hali ile kişinin yaşadığı çevrenin nasıl olduğunu, aile çevresi, aile dışında yer alan diğer çevre, arkadaş, akraba, komşu, öğretmen ve kişinin yaşamında önem taşıyan diğer kişiler ile ilişkilerinin niteliğini ve bu kişilerden görülen desteğin derecesini ifade etmektedir (Oktan, 2005: 185). İnsan doğası gereği bir sorun ile karşılaştığında sosyal destek arama çabasına girmektedir. Sosyal destek çevremizde yakın ilişkide olduğumuz kişiler tarafından sağlanmaktadır. Sorunların paylaşılıp sosyal desteğin sağlandığı bu kişinin sorunu toplumsal cinsiyet kavramı kapsamında ele alıp değerlendirmesi kadının toplumsal cinsiyet kavramına olan bakış açısını etkileyebilmektedir.

Araştırmamızda katılımcıların sorunlar ile başa çıkma tutumlarının olumlu yönde olduğu belirtilebilmektedir. Ulaştığımız sonuçlar literatürde yer alan çalışmalar

ile tartışılmıştır. Toplumsal Cinsiyet kavramı değişkenine göre toplumsal cinsiyet kavramı hakkında bilgisi olan kadınların bilgisi olmayan kadınlara göre toplam puanlarının anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatürü incelediğimizde araştırma sonucumuzu destekleyen yazın çalışmaları bulunmaktadır. Aile içinde kendisine şiddet gösterilen kadınlar, özellikle kendi toplumsal cinsiyet rolleri eşitlikçi bir yapıda ise, aile içinde yaşanan ilişkilerinde ikileme düşmektedirler ve bu ilişkilerdeki güçlü olmayan konumlarından kurtulabilmeyi istemektedirler (Akçınar, 2017: 45). Ataerkil toplumda kadınlara “cevap vermeme”, “boyun eğme” ve “hizmet etmek” gibi roller benimsetilmeye çalışılır. Toplumsal düşünce tarzlarına karşı çıkan kadınlar şiddet ile cezalandırılmaktadır. Şiddete daha çok maruz kalan, çocukluğunda şiddeti deneyimlemiş kadınların şiddetle baş etmede kaçınan davranışlar geliştirdikleri gözlenmiştir. Ulaşılan önemli diğer bir bulgu da geleneksel cinsiyet rollerini benimseyen kadınların, bu rolleri çok benimsemeyen kadınlara göre kaçınan baş etme yöntemlerini daha çok kullanmalarındadır (Yeniocak, 2011: 46). Şiddette uğrayan kadınların bahsedilen durumlar hakkında bilgisinin olması, şiddete daha az maruz kalması, çocukluğunda şiddeti deneyimlememesi halinde şiddetle daha çok başedebilmektedir.

Eğitim durumu değişkenine göre eğitim seviyesi yüksek kadınların şiddetle başa çıkma tutumlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatürde yer alan çalışmalara bakıldığında; Kabak'ın (2021) Diyarbakır ilinde yaşayan 18-60 yaş arası kadın ile yaptığı çalışmada araştırmada benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Eğitim ve gelir seviyesi yüksek olan kadınların sosyal destek, hukuki ve psikolojik yardım alma gibi kaynaklara daha kolay erişim sağladıkları, bu nedenle şiddet gördükleri ilişkide durumla daha etkili başa çıkabilmektedirler (Zara, 2004: 85). Ülkemizde kadına yönelik şiddet alanında yapılan araştırmalara bakıldığında kadınların eğitim alamamalarının bir sonucu olarak çalışma hayatına aktif katılımlarının daha az olabileceği, bu nedenle sosyal destek bulabilme konusunda çaresiz kaldıkları görülmektedir. Bu hususun çalışma durumu ile bağlantılı olması nedeni ile çalışma durumu ile başa çıkma tutumları arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Çalışma durumu değişkenine göre çalışan kadınların şiddetle başa çıkma tutumlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ekonomik düzey, şiddetin gösterilmesi yönünden risk gibi özellikle şiddet ile mücadele etmeyi engelleyen bir sorundur (Ataş, 2015: 70). Kız çocuklarının eğitimden mahrum bırakılarak çalışma hayatına katılmaları

engellenmekte, kadınların maddi özgürlüğü kısıtlanmakta, ev içinde emekleri sömürülmektedir. Bahsedilen bu durumlar kadınların şiddetle karşılaştığında nasıl davranacağını bilememesine yol açmaktadır. Eğitim ve çalışma durumunun etkileyebileceği diğer değişken gelir durumudur. Gelir durumu değişkenine gelir seviyesi yüksek olan kadınların şiddetle başa çıkma tutumlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatüre bakıldığında; Kabak'ın (2021) Diyarbakır ilinde ikamet 18-60 yaş arası kadın ile yapmış olduğu çalışmada benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Ekonomik düzey, şiddet görme açısından teşkil ettiği gibi özellikle şiddetle baş etmeyi engelleyen bir sorundur (Ataş, 2015: 70). Ekonomik özgürlüğün olmayışı kadınların maddi açıdan kısıtlanmasına ve ataerkil düzeninin sürdürülmesini sağlayan eril zihniyete bağımlı olmaya neden olmaktadır. Ekonomik durumu kötü olan, kendi gelirine sahip olmayan kadınların şiddet ile baş edebilmeleri erkeğe bağlı olmaları nedeni ile zor olabilmektedir. Literatürdeki çalışmalar araştırmamızın sonuçlarını desteklemekte, bu husus beklenen sonuçlar arasındadır.

Çocuk sayısı değişkenine göre iki çocuğu bulunan kadınların bir çocuğu bulunan kadınlara göre toplam puanlarının anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatüre bakıldığında; Ataş'ın (2015) araştırmasında benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Geçmişten günümüze kadını doğurganlık aracı ve bakım veren olarak gören düşünce devam etmektedir. Çocuğun bakım ve şefkat vereni kadındır anlayışı kadınların bu düşünceyi benimseyerek kendilerini çocuklarına adanmalarına neden olmaktadır. Kadın şiddette maruz kaldığında çocuğunun güvenliğini ve onun sağlıklı gelişimini sağlamak adına farklı baş etme yöntemleri geliştirmektedir.

Sorun paylaşma değişkenine göre sorunlarını eşi ve çocuğu ile paylaşan kadınların sorunlarını akrabaları ile paylaşan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Şiddetin yakın çevreye anlatılması dışında, yakın çevreden yardım istenmesi, şiddete fiziksel olarak karşılık verme, evi terk etme ve resmi bir kurum ya da kuruluşa başvurma kadınların maruz kaldıkları şiddetle baş etmede gösterdikleri diğer tepkilerdir (Kaptanoğlu ve ark., 2014: 149). Bir sorun ile karşılaşıldığında sosyal destek mekanizmalarından alınan destek sosyal desteğin potansiyelini belirleyerek sorun ile baş etmede nasıl bir yöntem izleneceğine karar verilmesini sağlar. Kadınlar şiddetle karşılaştıklarında en yakın sosyal destek mekanizmalarından destek alma yoluna gitmektedirler. Ancak sosyal desteğin sağlanmadığı durumlarda kadın şiddete maruz bırakılmaktadır. Şiddete maruz

bırakılan kadınlar yardım arama sürecinde, başvurularından sonuç çıkmayacağını düşünmekte, bu durum nedeni ile eşleri tarafından yeniden şiddet göreceklere kaygısı yaşayarak çekimser davranmaktadırlar (Ceco, 2018: 51).

Araştırmamıza katılan kadınların algıları sosyal desteklerinin olumlu yönde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma durumuna göre algıladıkları sosyal desteğin çalışan kadınlarda çalışmayan kadınlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatürü incelediğimizde bulgumuzu destekleyen çalışmanın yanı sıra desteklemeyen çalışmalar bulunmaktadır. Karaboğa'nın (2013) farklı il ve ilçelerde yaşayan gönüllü kadınlar ile yaptığı çalışmada bir işte çalışmanın sosyal desteği olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Utkan'ın (2019) ilişkisi olan (evli, sözlü, nişanlı, flört) kadınlar ile yaptığı çalışmada çalışma durumu ile algılanan sosyal destek arasında bir fark bulunamamıştır. Ulaştığımız sonuç ve literatürdeki çalışmalar gereği çalışma durumunun toplumsal cinsiyet kavramı ile ilişkisi olabileceği düşünülmüştür. Toplumsal cinsiyet algısının oluşmasında, kadınların çalışma yaşamına yeterli olmayan katılımları, eğitim fırsatından yoksun olma, toplumsal tutumlar ve kadınlara karşı inşa edilmiş olan kalıp yargılar önemli bir etkiye sahip olmaktadır (Demir, 2020:4). Toplumsal cinsiyet kalıp yargılarını ve rollerini etkileyen en temel unsur bireyin toplumsallaşma sürecidir. Toplumsallaşma sürecinde bireyler birbirlerini kültürel, ahlaki, bilgi birikimi gibi yönlerden etkilemektedir. Çalışma ortamı toplumsallaşmayı sağlayan ortamlardan olup, çalışan kadınların toplumsallaşarak diğer bireyler ile etkileşime girdiği yadsınamaz bir gerçektir. Diğer bir yönden çalışmayan kadının ekonomik seviyesinin düşük olması, ekonomik kaygısının bulunması ve eşe bağımlı olması şiddet ortamında kalmaya neden olabilmektedir. Durumu daha net anlatabilmek açısından gelir durumu değişkeni sonuçlarını incelemek gerekmektedir. Gelir durumu değişkenine göre gelir durumu iyi olan kadınların gelir durumu kötü olan kadınlara göre algıladıkları sosyal desteklerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Kadınların özel insan desteğini arttıran durumlar aile tarafında sahiplenilmek, gelir düzeyinin iyi olması ve şiddet gösteren kişinin aile dışından olması olarak saptanmaktadır (Aydöner, 2018: 46). Kadının sosyal hayat içerisinde yer alarak çalışması kadının bireyselleşmesini sağlamaktadır. Bireyselleşen kadın ekonomik, sosyal, psikolojik açıdan kendini daha güçlü hissetmektedir. Kadının tüm yönleri ile güçlü olması sosyal destek sistemlerini nasıl algıladığını ve bu desteğe ulaşmayı da etkilemektedir.

Toplumsal Cinsiyet kavramı değişkenine göre kavram hakkında bilgisi olan kadınların bilgisi olmayan kadınlara göre algıladıkları sosyal desteklerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde sonucumuzu destekleyen araştırma yazın çalışmaları bulunmaktadır. Kılıç'ın (2021) 21 ile 64 yaşları arasında, İstanbul, Ankara, Bursa illerinde ikamet eden 402 evli kadın ile yaptığı çalışmada toplumsal cinsiyetin eş desteği ve algılanan sosyal destekle pozitif yönlü ilişkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.. Toplum tarafından meydana getirilen kadın ve erkek algıları iki cinsiyet arasındaki ayrıştırılmış bir hiyerarşik yapıyı oluşturmakta, bu yapının en altında kadın yer almakta iken en üst katmanı doğası gereği erkek işgal etmektedir. Toplumsal yapının en alt katmanında yer alan kadınlar farklı şiddet türlerine maruz kalmaktadır. Kaynakların sınırlı olduğu ve kültürel nedenler ile sosyal desteğe kısıtlı ulaşılması nedeni ile kadınlar şiddet karşısında kabullenici yaklaşım sergilemektedir (Yılmaz, 2015: 14). Toplumsal cinsiyet kavramı ve bu kavramın neden olduğu durumlar hakkında bilgi sahibi olan kadınların, geleneksel roller daha az benimseyen kadınların şiddet karşısında yardım alabileceği kurumlar hakkında bilgisinin ve çevresinden edindikleri sosyal desteklerin daha fazla olabileceği düşünülmektedir.

Şiddet sıklığı değişkenine göre şiddete daha az sıklıkta maruz kalan kadınların şiddete daha fazla sıklıkta maruz kalan kadınlara göre algıladıkları sosyal desteklerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatüre bakıldığında; şiddeti deneyimlemiş kadınların psikolojik açıdan dayanıklı olmaları ve sosyal destek algıları, şiddeti deneyimlememiş kadınlara göre daha düşüktür (Aydöner, 2018: 44). Kadınların şiddete maruz kaldıklarında pek çok kadının ilişkiyi bitirmeye çalıştığı, diğerlerinin de remi ve gayri resmi sosyal destek sistemlerine yöneldiğini Goodkind ve arkadaşları (2004) tarafından belirtilmektedir. Diğer yandan şiddete maruz kalmak bireyde benlik saygısını düşürerek “sebepl oldum”, “engelleyemedim” gibi suçluluk, korku, düşük özgüven içeren olumsuz duygulara neden olmaktadır. Şiddete çok kez maruz kalmak bireyin psikolojik iyi oluş halinin olumsuz etkilenmesine neden olarak kişiyi algıladığı sosyal desteğin olmadığı, onu koruyacak kimsenin bulunmadığı düşüncelerine sevk etmektedir. Şiddete daha az maruz kalan kadınlar sosyal destek sistemlerinin daha fazla olabileceğini düşünebilmektedirler. Bu hususu şiddete verilen tepki değişkenine incelemek olayı daha net açıklamamızı sağlayabilmektedir. Şiddete verilen tepki değişkenine göre şiddete karşılık veren kadınların şiddet karşısında nasıl davranacağını

bilemeyen kadınlara göre algıladıkları sosyal desteklerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatüre bakıldığında; Çifçi ve Açık'ın (2022) Mardin ilinde 15-49 yaş arası kadınlar ile yaptıkları çalışmada kadınların %32.2' sinin şiddete sözle karşılık verdiği, sadece %3.0'ı ise polise telefon etme yolunu seçtiği sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal çevresi ile ilişkisi engellenen kadın sosyal desteği yeterince alamadığında başına gelen şiddetin yarattığı olumsuz psikolojiyi alt etmek için etkin stratejiyi belirleyemeyebilir ya da çaba göstermeyip var olan durumu kabullenebilmektedir (Sabit, 2019: 27). Karaboğa'nın (2013) farklı il ve ilçelerde yaşayan gönüllü kadınlar ile yaptığı çalışmada eş şiddetine maruz kalmanın psikolojik sağlığı olumsuz yönde yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum şiddet karşısında verilen tepkileri etkileyebilmektedir. Şiddet ile psikolojik açıdan olumsuz duygulara yönlendirilen kadının problem çözme, sorun ile baş etme becerileri ve öznel iyi oluşu hali olumsuz etkilenmektedir. Kadın bu durumda şiddet karşısında pasif-çekingen tepkiler gösterebilmekte ya da tam tersi şiddet uygulayıcısı gibi saldırgan davranışlar sergileyebilmektedir. Negatif duygular kadında çevreden algıladığı sosyal desteğin daha az olduğu düşüncesine neden olabilmektedir.

Şiddete maruz kalınan kişi değişkenine göre diğer kişiler(işveren, komşu) tarafından şiddete maruz kalan kadınların eşi tarafından şiddete maruz kalan ve ailesi tarafından şiddete maruz kalan kadınlara göre algılanan sosyal desteklerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Arkadaşı tarafından şiddete maruz kalan kadınların ailesi tarafından şiddete maruz kalan kadınlara göre algılanan sosyal desteklerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatüre bakıldığında çalışma bulgumuzu destekleyen ve desteklemeyen çalışmalar bulunmaktadır. Utkan'ın (2019) farklı il ve ilçelerde yaşayan gönüllü kadınlar ile yaptığı çalışmada eşi ya da partneri tarafından şiddet türlerine (ekonomik, cinsel, fiziksel) maruz kalanların şiddet türlerine maruz kalmayan kadınlara göre algıladıkları sosyal desteğin düşük olduğu belirtilmiştir. Bu bulgu çalışma sonucumuzu desteklememektedir. Çalışmamızı destekleyen yazın çalışmasına baktığımızda; Karaboğa'nın (2013) farklı il ve ilçelerde yaşayan gönüllü kadınlar ile yaptığı çalışmada özel biri tarafından şiddete maruz kalan kadınların algıladıkları sosyal desteğin düşük olduğu bulunmuştur. Kadınların özel insan desteğini arttıran durumlar aile tarafında sahiplenilmek, gelir düzeyinin iyi olması ve şiddet gösteren kişinin aile dışından olması olarak saptanmaktadır (Aydöner, 2018: 46). Birey yaşamında meydana kriz durumlarında öncelikli olarak informal sosyal

destek sistemlerinden krizin çözümüne yönelik beklenti içine girmektedir. İnfomal sosyal destek sistemleri öncelikli olarak eş, aile, akraba ve arkadaş olarak sayılabilmektedir. Kadınların şiddete en yakını olan eşi, aile, akraba ve arkadaşı gibi kişiler tarafından uğrayıp uğramaması kadının sosyal destek sistemlerini ne derecede ve nasıl kullandığını belirlemektedir.

Boş vakit değerlendirme değişkenine göre boş vaktini eşi ve çocuğu ile değerlendiren kadınların sosyal medya araçları ile değerlendiren kadınlara göre sosyal destek puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatüre baktığımızda; bireyler aşılması güç bir durum ile karşı karşıya geldiklerinde ilk olarak aileleri, eşleri ve arkadaşları olmak üzere hayatlarında önemli bir role sahip olan kişilerden destek beklerler (Tarhan, 2012:170). Evli ya da eşli olmak, insana birincil ve sürekli olarak bir sosyal destek sistemi oluşturmakta, bireyi ekonomik açıdan güçlendirmekte (çifte gelir) ve yalnızlık düşüncesini ortadan kaldırmaktadır (Boylu ve Paçacıoğlu, 2016: 140). Kadının eşi ile geçirdiği kalite zaman, eşler arasındaki sevgi bağını güçlendirerek eşlerin birbirlerine aktif duygusal destek sağlamalarına ve yaşam doyumlarının daha yüksek olmasına neden olmaktadır. Kadınların yaşam doyumlarının yüksek olması onların umut edebilme, başa çıkabilme, ümit gibi olumlu duygularını destekleyerek şiddet konusunda çözüm üretmelerini sağlamaktadır.

SONUÇ

Araştırma odağında yaşamının bir döneminde partneri, ailesi ya da diğer kişiler tarafından şiddete maruz kalan kadınların toplumsal cinsiyet algısı hakkında bilgilerinin olup olmadığı, sosyal destek sistemlerinin bulunup bulunmadığı ve şiddetle başa çıkmada ne gibi faktörleri benimsedikleri keşfetmek bulunmaktadır. Bu doğrultuda araştırma kapsamına alınan şiddet uğramış kadınlar ile anket çalışması yapılarak bazı sonuçlara ulaşılmıştır.

Şiddet mağduru kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puan ortalamaları $4,00 \pm 0,56$ 'dır.

Şiddet mağduru kadınların Brief- Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği puan ortalamaları $72,03 \pm 11,23$ 'tür

Şiddet mağduru kadınların Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puan ortalamaları $56,35 \pm 13,88$ 'dir.

Şiddet mağduru kadınların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanları;

1. Çalışma durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta, çalışan kadınların çalışmayan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

2. Toplumsal cinsiyet kavramı değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta, kavram hakkında bilgisi olan kadınların bilgisi olmayan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

3. Medeni durum değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta, bekar kadınların evli kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

4. Eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta, üniversite mezunu kadınların ve üniversite üstü mezunu kadınların Okuryazar, İlkokul, Ortaokul, Lise mezunu kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

5. Gelir durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta, gelir durumu iyi ve orta düzeyde olan kadınların gelir durumu kötü durumda olan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

6. Aile yapısı değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta, çekirdek aile yapısına sahip kadınların geniş aile yapısına sahip olan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

7. Çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta, hiç çocuğu olmayan kadınların ve bir çocuğu bulunan kadınların; iki çocuğu olan, üç ve daha fazla çocuğu olan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

8. Maruz kalınan şiddet türü değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta, sözel şiddeti deneyimlemiş kadınların fiziksel şiddeti deneyimlemiş kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Duygusal şiddeti deneyimlemiş kadınların fiziksel şiddeti deneyimlemiş ve ekonomik şiddeti deneyimlemiş kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

9. Şiddet sıklığı değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta, Yılda 1-2 kez şiddete maruz kalan kadınların haftada 1-2 kez şiddete maruz kalan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

10. Şiddete verilen tepki değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta, şiddete maruz kaldığında şiddete karşılık veren kadınların şiddete karşılık vermeyen, şiddet karşısında nasıl davranacağını bilemeyen kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Şiddete maruz kaldığında diğer tepkileri (küsmek, üzölmek vs.) gösteren kadınların şiddete karşılık vermeyen kadınlara ve şiddet karşısında nasıl davranacağını bilemeyen kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

11. Şiddet maruz kalınan kişi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta, Ailesi tarafından şiddeti deneyimlemiş kadınların eşi tarafından şiddeti deneyimlemiş kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Arkadaşı tarafından şiddeti deneyimlemiş kadınların eşi tarafından şiddeti deneyimlemiş ve eşinin ailesi tarafından şiddeti deneyimlemiş kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Diğer kişiler (işveren, komşu) tarafından şiddeti deneyimlemiş kadınların eşi tarafından şiddeti deneyimlemiş ve eşinin ailesi tarafından şiddeti deneyimlemiş kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

12. Boş vakit değerlendirme değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta, boş vaktini sosyal medya araçları ile değerlendiren kadınların boş vaktini ailesi ile değerlendiren kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

13. Sorun paylaşma değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta, Sorunlarını eşi ve çocuğu ile paylaşan kadınların sorunlarını akrabaları ile paylaşan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Sorunlarını ailesi ile paylaşan kadınların sorunlarını akrabaları ile paylaşan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Sorunlarını arkadaşları ile paylaşan kadınların sorunlarını akrabaları ile paylaşan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Şiddet mağduru kadınların Brief-Cope Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği puanları;

1. Çalışma durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta, çalışan kadınların çalışmayan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

2. Toplumsal cinsiyet kavramı değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta, kavram hakkında bilgisi olan kadınların bilgisi olmayan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

3. Medeni durum değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır.

4. Eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta, üniversite üstü mezunu kadınların okuryazar olmayan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Üniversite mezunu kadınların okuryazar olmayan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Lise mezunu kadınların okuryazar olmayan kadınlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

5. Gelir durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta, gelir durumu iyi olanların gelir durumu kötü olan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Gelir durumu orta düzeyde olan kadınların gelir durumu kötü olan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

6. Aile yapısı durum değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır.

7. Çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta, iki çocuğu bulunan kadınların bir çocuğu bulunan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

8. Maruz kalınan şiddet türü değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır.

9. Şiddet sıklığı değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır.

10. Şiddete maruz kalındığında verilen tepki değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır.

11. Şiddete maruz kalınan kişi tepki değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır.

12. Boş vakit değerlendirme değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır.

13. Sorun paylaşma değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta, sorunlarını eşi ve çocuğu ile paylaşan kadınların sorunlarını akrabaları ile paylaşan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Şiddet mağduru kadınların Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanları;

1. Çalışma durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta, çalışan kadınların çalışmayan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

2. Toplumsal cinsiyet kavramı değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta, kavram hakkında bilgisi olan kadınların bilgisi olmayan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

3. Medeni durum değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır.

4. Eğitim durumu değişkenine göre gruplar arasında yüksek düzeyde farklılık bulunamamıştır.

5. Gelir durumu değişkenine göre farklılaşmakta, gelir durumu iyi olan kadınların gelir durumu kötü olan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Gelir durumu orta düzeyde olan kadınların gelir durumu kötü olan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

6. Aile yapısı durum değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır.

7. Çocuk sayısı durum değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır.

8. Maruz kalınan şiddet türü değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır.

9. Şiddet sıklığı değişkenine göre farklılaşmakta, yılda 1-2 kez şiddete maruz kalan kadınların her gün şiddete maruz kalan kadınlara, haftada 1-2 kez şiddete maruz kalan, ayda 1-2 kez şiddete maruz kalan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Ayda 1-2 kez şiddete maruz kalanların her gün şiddete maruz kalan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

10. Şiddete maruz kalındığında verilen tepki değişkenine göre farklılaşmakta, şiddete maruz kaldığında şiddete karşılık veren kadınların şiddet karşısında nasıl davranacağını bilemeyen kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

11. Şiddete maruz kalınan kişi değişkenine göre farklılaşmakta, Diğer kişiler(işveren, komşu) tarafından şiddete maruz kalan kadınların eşi tarafından şiddete maruz kalan ve ailesi tarafından şiddete maruz kalan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Arkadaşı tarafından şiddete maruz kalan kadınların ailesi tarafından şiddete maruz kalan kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

12. Boş vakit değerlendirme değişkenine göre farklılaşmakta, boş vaktini eşi ve çocuğu ile değerlendiren kadınların sosyal medya araçları ile değerlendiren kadınlara göre toplam puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

13. Sorun paylaşma değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır.

ÖNERİLER

Bulgularımıza ve ulaştığımız sonucuna bağlı olarak şiddet ile mücadele etme noktasında şu öneriler sosyal hizmet mesleği açısından işe yarayacaktır.

Şiddet vakalarında koruyucu ve önleyici hizmetlerinin sağlanmasının ve devam ettirilmesinin önemli olacağı düşünülmektedir. Bu hizmetler birincil, ikincil ve üçüncül koruma olarak karşımıza çıkmaktadır. Şiddet vakalarında birincil koruma olarak şiddet konusundaki toplumsal farkındalığın arttırılmasının sağlanması, ikincil koruma olarak şiddet olgusu ortaya çıktıktan sonra erken tanı ve müdahalelerin gerçekleştirilmesi, üçüncül koruma olarak uzun süreli şiddet vakalarının bildirimlerinde mağdurlara rehabilitasyon ve izlemenin sağlanması gerektiği düşünülmektedir.

Sosyal çalışmacıların ikincil koruma alanında planlı müdahale süreci ile şiddet mağduru ve çevresini odak almalı, müracaatçının içinde bulunduğu durumu ve çevresindeki sistemleri göz önünde bulundurmalıdır. Planlı müdahale sürecinin yedi aşaması olan tanışma, ön değerlendirme, planlama, uygulama, son değerlendirme, sonlandırma ve izleme aşamaları ile şiddet mağdurunun da katılımı sağlanarak şiddet probleminin üstesinden gelebilmesi için toplumdaki kaynakların ve hizmetlerin harekete geçirilmesi gerekmektedir. Tanışma sürecinde şiddet mağduru ile ilk temasın sağlanması, mağdurun rahat ve güvende hissetmesinin sağlanması, ön değerlendirme sürecinde şiddet öyküsünün alınması, mağdurun güçlü yanlarının ortaya çıkarılması, planlama sürecinde şiddet öyküsünün çözüme ilişkin hangi kaynakların harekete geçirileceğinin tespiti, planlama sürecinde soruna yönelik gereksinimlerin belirlenerek müdahale düzeyinin ortaya koyulması, amaç ve hedeflerin belirlenmesi, uygulama aşamasında şiddetin çözüme yönelik oluşturulan amaç ve hedeflerin gerçekleşmesi için harekete geçilmesi, son değerlendirme sürecinde şiddetin çözümüne yönelik ortaya koyulan amaç ve hedeflerin ne derece gerçekleştiğinin belirlenmesi, sonlandırma sürecinde şiddet mağduru ile var olan çalışmanın sonlandırılması, izleme sürecinde şiddet mağduru ile yapılan çalışma sonunda şiddet durumunun tekrar ortaya çıkıp çıkmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

Sosyal hizmet müdahalesi tek yönlü bir hizmet olmayıp şiddet durumunda diğer kurumlar ile paydaş çalışmaların yapılması gerekmektedir. Sağlık, adli, eğitim kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının ortak şekilde çalışması, alanında uzman

kişiler tarafından kurum ve kuruluşlardaki çalışanlara toplumsal cinsiyet farkındalığı, şiddet konularında eğitim verilmesi gerekmektedir. Bu eğitimler sonucunda şiddet nedeni ile sosyal hizmet kurumlarına, sağlık kuruluşlarına, sivil toplum kuruluşlarına, adli makamlara başvuruda bulunan kadınlara toplumsal cinsiyet algısı kavramı hakkında rehberlik ve bilgilendirmenin yapılabileceği, kadınların sosyal destek sistemlerinin işlevselliğinin artırılabilceği, sorunun çözümünde personelin etkili çalışmalar yürütebileceği düşünülmektedir.

Feminist sosyal hizmet uygulaması kadınların güçlenmesinde etkili bir güçlendirme yaklaşımı ile birlikte etkili bir çalışma olabileceği vurgulanmalıdır. Diğer bir yandan ekolojik sistem kuramı çerçevesinde kadınların mikro, makro, mezzo sistemleri içindeki bireylerin kadınlara şiddet konusunda ne ölçüde destek verebildiği belirlenerek, durumun çevresi içinde birey görüşü ile ele alınması gerekmektedir.

Sosyal hizmet kuruluşlarında(Kadın konukevi) kalmakta olan bireylere yönelik toplumsal cinsiyet, şiddetle baş etme konularında eğitimlerin sağlanmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Sosyal hizmet alanında şiddet mağduru kadın konusu önemlilik arz etmektedir. Sorunun net bir çözümü halen sağlanamamıştır. Bu nedenle şiddet ve sosyal hizmet konusunda bilgi birikiminin artması açısından alandaki çalışmaların titizlikle irdelenmesi ve çalışmaların devam etmesinin konu açısından iyi olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Abay, E., Akın, A. (2021). Covid-19 Salgınında Dünyada ve Türkiye'de Kadınlara Yönelik Şiddet ve Toplumsal Cinsiyet. *Sağlık ve Toplum Dergisi*, 31(3), s.11-16.
- Açıkgöz, H. O. (2014). Zonguldak İl Merkezinde Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Yaygınlığı, Şiddet Türleri, Şiddet Algısı ve Kadınların Şiddete Yönelik Tutumları. (Tıpta Uzmanlık Tezi). Bülent Ecevit Üniversitesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Zonguldak.
- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. Tarihçe. Erişim adresi: <https://www.aile.gov.tr/bakanlik/hakkinda/tarihce>.
- Akçıl, B. U., Gedik, E. (2020). Çalışan Bekar Kadınların Şiddet Algısı: Yozgat Örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (63), 228-245.
- Akçınar, B. (2017). Aile Sistemlerinde Şiddetin Döngüsü. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 40-64.
- Akın, M. (2013). Aile İçi Şiddet. *İstanbul Üniversitesi Fakültesi Hukuk Mecmuası*, 71(1), 27-41.
- Akkaş, İ., Uyanık, Z. (2016). Kadına Yönelik Şiddet. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 33-42.
- Akkuş, S., Yıldırım, Ş. (2018). Erkeklerin Kadına Yönelik Fiziksel Şiddet Uygulamasına Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 17(4), 1368-1388.
- Aksan, Y. (2013). 1450 - 1750 Yılları Arasında Avrupa'da Cadılık. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 28(2), 355-368.
- Aksoy, P., Baran, G. (2017). Annelerin Cinsiyet Rollerine İlişkin Özellikleri ile Çocukların Oyuncak Tercihleri ve Oynadıkları Oyun Türleri Arasındaki İlişki Üzerine Bir Çalışma. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 5(1), 102-135.
- Alkan, E. (2019). Antik Yunan Eserlerinde Şiddetin İzdüşümleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14), 243-265.
- Almış, B. H., Kütük, E. K., Gümüştaş, F., Çelik M. (2018). Kadınlarda Ev İçi Şiddet İçin Risk Faktörleri ve Ev İçi Şiddete Uğrayan Kadınlarda Ruhsal Bozulmanın Belirleyicileri. *Arch Neuropsychiatry*, (55), 67-72
- Altınbaş, D. (2006). Feminist Tartışmalarda Liberal Feminizm. *Women's Studies Review*, 0(9), 21-52.
- Altıparmak, İ. B. (2017). Sosyal Öğrenmenin Aile İçi Şiddete Etkisi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(34), 233-262.

- Altuntaş, O., Altınova, H. H. (2015). Toplumsal Cinsiyet Algısı İle Sosyal Ekonomik Değişkenler Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(6), 83-100.
- 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun. (2012). T.C. Resmi Gazete, 28239, (20 Mart 2012).
- Alyüz, S. B. (2020). Sosyal Desteğin Birey Yaşamında Önemi ve Sosyal Hizmet. *JOURNAL OF EDUCATION IN MUSLIM SOCIETIES AND COMMUNITIES*, 4(1), 115-134.
- Anıl, E., İlkaracan, P., Kılıç, Z., Ronge, Karin., Seral, G., Ülgen, T. (2001). *Pekin+5: Birleşmiş Milletlerde Kadının İnsan Hakları Türkiye'nin Taahhütleri*. New Ways Liaison Office. ISBN 975-7014-10-9. <http://www.ceidizleme.org>.
- Anlı, İ. (2016). Ego İdeali ve Kimlik Devamlılığı. *FNG&Bilim Tıp Dergisi*, 2(4), 287-290.
- Aslan, Ş. (2018). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Nicel, Nitel ve Karma Tasarımlar İçin Bir Rehber*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Arslan, G. (2004). Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılmasına Dair Sözleşme (Öngörülen haklar ve öngörülen usuller). *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, LXII(1-2), 3-43.
- Ardahan, M. (2006). Sosyal Destek ve Hemşirelik. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 9(2), 68-75.
- Atan, M. (2015). Radikal Feminizm: "Kişisel Olan Politiktir" Söyleminde Aile. *The Journal of Europe-Middle East Social Science*, 1(2), 1-21.
- Ataman, Ü. C. (2003). Kadına Yönelik Şiddet; Cinsel Taciz/İrza Geçme. *Sted*, 12(9), 333-335.
- Ataş, G. T. (2015). Şiddete Maruz Kalan Kadınlarda Psikolojik Dayanıklılık ve Başa Çıkma Yollarına Yönelik Nitel ve Nicel Değerlendirme. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.
- Ayçiçek, V. (2020). Kadınlarda Toplumsal Cinsiyet Algısı, Psikolojik İyi Oluş ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkiler. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul
- Aydemir, S. R. (2005). Şiddet. *Mevzuat Dergisi*, (91), 1-6.
- Aydöner, N. H. (2018). Kadınlarda Şiddete Maruz Kalma Durumu İle Sosyal Destek Algısı, Depresyon Ve Psikolojik Dayanıklılık Arasındaki İlişkiler: Karşılaştırmalı Bir Çalışma. Yüksek Lisans Tezi. Işık Üniversitesi Klinik Psikoloji Lisansüstü Eğitim Programı, İstanbul.

- Aytaç, S., Eteman, F. S., Aydın, G. Ç., Reçber, B., Sezen, H. K. (2016). Kadına Yönelik Şiddetin Dünü, Bugünü, Yarını: Kestirim Tabanlı Bir Araştırma. *Sosyoloji Konferansları*, (s. 275-297).
- Bal, M. D. (2014). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğine Genel Bakış. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 1(1), 15-28.
- Bayraktar, M., (2007). Sosyal Öğrenme Kuramının Eğitimde Uygulanması. *SAÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(14), 198- 210.
- Bayraktar, Ö. (2011). Üniversite öğrencilerinin algılanan sosyal destek düzeyleri ile duygusal zekaları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bilim Dalı, Konya.
- Bingöl, O. (2014). Toplumsal Cinsiyet Olgusu ve Türkiye'de Kadınlık. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2014(1), 108-114.
- Birgün. (2023, 3 Ocak). Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu: Son 15 yılda 4 bin 86 kadın öldürüldü[Haber]. Elde Edilme Tarihi: 23 Ocak, 2023, www.birgün.com.
- Birleşmiş Milletler Türkiye. (2021, 29 Kasım). Birleşmiş Milletler Kadın Birimi kadınlara yönelik şiddete #kayıtsızkalmayın çağrısında bulunuyor[Duyuru]. Elde Edilme Tarihi: 1 Mart, 2022, www.turkey.un.org
- Birleşmiş Milletler Genel Kurulu. (1993). *Kadınlara Karşı Şiddetin Tasfiye Edilmesine Dair Bildiri*: 20 Aralık 1993.
- Bora, A. (2011-2012). Toplumsal Cinsiyete Dayalı Ayrımcılık. İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyoloji ve Eğitim Çalışmaları Birimi. www.seçbir.org.tr
- Boylu, A. A., Paçacıoğlu, B. (2016). Yaşam Kalitesi ve Göstergeleri. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 8(15), 137-150.
- Bükecik, E., Özkan, B. (2018). Kadına Yönelik Şiddet:Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğinin Kadın Sağlığına Etkisi. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(2), 33-37.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ceco, E. (2018). Yakın Partner Şiddetine Maruz Bırakılan Kadınlarda Travma Sonrası Büyüme ve Psikolojik İyi Oluşun İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Kadına Yönelik Şiddet ve Toplumsal Cinsiyet: Evli Kadın ve Erkeklerde Algı, Tutum ve Yaşantıların İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Crapps, R. W. (2004). Psikanaliz ve Din (A. Ayten, Çev.) . *Marife Dini Araştırmalar Dergisi* , 4 (1) , 171-190

- Çelik, G. (2015). Eşine Şiddet Uygulayan Hükümlü Erkeklerin Özellikleri ve Toplumsal Cinsiyet Algıları. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çelik, Ö. (2012). Kadınların İnsan Hakları Hareketi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(1), 149-170.
- Çepelioğullar, N. (2018). Öfke Atakları İle Depresyon Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 2(4), 381-388.
- Çetinkaya, F. F., Korkmaz, F. (2019). Algılanan Sosyal Destek İle Stres Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 20(1),91-103.
- Çiçek, B., Çopur, Z. (2018). Bireylerin Kadınların Çalışmasına ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları, *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 3(4), 1-21.
- Çifçi, S., Açık, Y. (2022). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Nedenleri. *Artuklu International Journal of Health Sciences*, 2(2), 1-7.
- Dayıoğlu, İ. E. (2017). Ebeveynlerde Kişilik Tipolojisi İle Şiddet Davranışı ve Şiddet Eğilimi Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Delice, M., Teymur, S. (2013). Kadına Yönelik Şiddet Olaylarında Failinin ve Mağdurun Özelliklerinin İncelenmesi ve Karşılaştırılması. *Ekev Akademi Dergisi*, (54), 225-250.
- Demez, G., Seval, H. N. (2018). Şiddet Mağduru Kadınların Erkeklik Tanımlamaları: Burdur İli Özelinde Bir Çalışma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(23), 90-113.
- Demir, D. (2019). Kadına Yönelik Şiddet ve Toplumsal Cinsiyet: Evli Kadın ve Erkeklerde Algı, Tutum ve Yaşantıların İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale
- Demir, A. (2020). Toplumsal Cinsiyet Algısı ve Kariyer Kararsızlığı: Sinop Örneği. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(22), 1-17.
- Deutsch, M., Krauss, R. M. (1972). Psikoseksüel Gelişim Evreleri. (Çev. B. A. Onur), *Les Theories en psychologie sociale*, 225-237.
- Duyan, V. (2012). *Sosyal Hizmet*. Ankara: Öz Baran Ofset Matbaacılık.
- Efiliti, E. (2016). *Eğitim ve Psikolojiden Yansımalar*. Konya: Çizgi Kitapevi Yayınları.
- Erdem, M. N. (2020). Medya İçeriğinde Şiddetin Sunumu Üzerine Argümantatif Bir Çalışma. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(2), 1198-1217.
- Erşen, U. B. (2015). Farklı Sosyal Kategorilerden Kadınların Toplumsal Cinsiyet Algıları. *Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 2(2), 184-213.

- Ganley, A. L. (1995). Understanding domestic violence. *Improving the health care response to domestic violence: A resource manual for health care providers*. 15-42.
- Ghanbarlou, R. M. (2020). Kadına Yönelik Şiddeti Etkileyen Toplumsal Faktörler Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme. *Tarsus Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(1), 58-68.
- Goodkind, J. R., Sullivan, C. M., Bybee D. I., A Contextual Analysis of Battered Women's Safety Planning. *Violence Against Women*, 10(5), 514-533.
- Gök, M. (2016). Kadına Yönelik Şiddetin Kuramsal Temelleri ve Çözüm Önerileri. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11(2), 451-472.
- Gökçe, Y. (2002). İlkel Toplumlara Kapsamayan Bir Teori: Psikanaliz. *Milli Folklor*, 14(5), 119-122.
- Gökkaya, V. B. (2011). Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet: Sivas İli(Cumhuriyet Üniversitesi) Örneği. *Zeitschrift für die Welt der Türken*, 3(3), 129-145.
- Gökler, I. (2007). Çocuk ve Ergenler İçin Sosyal Destek Değerlendirme Ölçeği Türkçe Formunun Uyarlama Çalışması:Faktör Yapısı, Geçerlik ve Güvenirliği. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 14(2), 90-99.
- Gülbahar, S. (2011). Toplumsal Cinsiyet ve Şiddet. Toplumsal Cinsiyet ve Şiddet. II. Hukukun Gençleri Sempozyumu "Şiddet Döngüsünü Kırmada Hukukun Rolü" Bildiri Metni, İstanbul.
- Güler, N., Tel, H., Tuncay, F. Ö. (2005). Kadının Aile İçinde Yaşanan Şiddete Bakışı. *Ü. Tıp Fakültesi Dergisi*, 27(2), 6-51.
- Gümüş, S. Y. (2011). Saldırganlık İle Aile İçi Şiddet Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Güneş, F. (2017). Feminist Kuramda Ataerki Tartışmaları Üzerine Eleştirel Bir İnceleme. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27(2), 245-256.
- Güneş, F., Arslan, C., Eliüşük, A. (2014). Atılgnlık Eğitiminin Üniversite Öğrencilerinin Kişilerarası Problem Çözme Algılanan Sosyal Destek ve Atılgnlık Düzeylerine Etkisi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 456-474.
- Güngörmüş, Z., Karadağ, G., Tanrıverdi, D. (2014). Kadınların Evrensel Sorunu: Şiddet. *Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2(2), 53-61.
- Evrensel. (2021, 29 Nisan 29). TÜİK Verileri 10 yılda en çok 35-39 yaş aralığındaki kadınlar öldürüldü[Haber]. Elde Edilme Tarihi: 28 Şubat, 2022, www.evrensel.net
- Habertürk. (2019, 27 Kasım). Kadına Şiddette Türkiye İlk Sırada. Elde Edilme Tarihi: 1 Mart, 2022, www.habertürk.com

- Hamamcı, Z., Hamamcı, E. (2015). Çocuk Gelişim Kuramları ve Dil Öğretmenleri İçin Yansımaları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 125-134.
- İncecik, Y., Kurdak, H., Özcan, S., Akpınar, E., Saatçı, E., Bozdemir, N. (2009). Eş Şiddeti ve Aile Hekimliği. *Turkish Journal Of Family Medicine And Primary Care*, 3(1), 1-8.
- Jung, C. G., (2015). *Feminen Dişillığın Farklı Yüzleri*. (Çev. T. V. Soylu). İstanbul. Pinhan Yayınları.
- Kabak, B. Z. (2021). Şiddet Mağduru Olan Kadınlarda Kendilik Algısı, Depresyon ve Başa Çıkma Stratejileri. Yüksek Lisans Tezi. Yakın Doğu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Klinik Psikoloji Ana Bilim Dalı, Lefkoşa.
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2009). "Türkiyede Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması". Ankara.
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2011). "Türkiye'de Kadının Durumu". Ankara.
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2012). "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2012-2015". (2012). Ankara.
- Kaptanoğlu, İ. Y., Çavlin, A., Ergöçmen, B. A. (2014). "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması". Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. Ankara.
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2016). "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı". Ankara.
- Kandemirci, D., Kağnıcı, D. Y. (2014). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Baş Etme:Çok Boyutlu Bir İnceleme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 17(33), 1-12.
- Karaboğa, I. (2013). Şiddete Maruz Kalan Kadınlarda Psikolojik Belirtiler: Kişilik Özellikleri ve Sosyal Destek Algısı Açısından Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Ankara
- Karal, D., Aydemir, E. (2012). Türkiyede Kadına Yönelik Şiddet. Ankara: Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu Sosyal Araştırmalar Merkezi. Uşak *Sosyal Araştırmalar Merkezi. Ankara*
- Karşlı, N. (2016). Psiko-Sosyal Açından Şiddet ve Çözüm Yolları. *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 16(3), 63-89.
- Kılıç, F. M. (2021). Evli Kadınların Psikolojik İyi Oluş Düzeylerinde Toplumsal Cinsiyet Rollerini, Algılanan Sosyal Destek Ve Eş Desteği Etkisinin Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul.
- Kılıç, S. (2013). Örnekleme Yöntemleri. *Journal of Mood Disorders*, 3(1), 44-6.
- Kına, F. B. (2020). Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddetin Temelleri Üzerine. *Anasay*, 4(12), 149-164.

- Lapsley, D. K., Stey, P. C. (2011).Id, Ego ve Superego, Encyclopedia of Human Behavior, 1-9.
- Leblebici, A. N. (2020). Şiddetin Görünmeyen Yüzü: Kadının Kadına Şiddeti. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı, Sakarya.
- Lorber, J. (2010). Gender Inequality Feminist Theories and Politics. Graduate Center and Brooklyn College City University of New York.
- Luther, J., (2010). Gender Inequality. New York: Graduate Center and Brooklyn College City University of New York
- Malecki, C., Demaray, M. K. (2002). Measuring perceived social support: Development of the child and adolescent social support scale (CASSS). *Psychology in the Schools*, 39(1), 1-18.
- Milliyet. (2022, 5 Ocak 5). 2021 yılında kaç kadın öldürüldü[Haber]. Elde Edilme Tarihi: 25 Şubat, 2022, www.milliyet.com.
- Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı. Öykümüz. Erişim adresi: <https://morcati.org.tr/tr/oykumuz>
- Oktan, V. (2005). Yalnızlık ve Algılanan Sosyal Destek Düzeyinin Ergenlerdeki Öfke Gelişimine Etkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*(21), 183-192.
- Okutan, N. (2007). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet - Van'da Kadınların Şiddet Deneyimleri, Şiddeti Doğuran Koşullar ve Başetme Biçimleri, Şiddetin Kadın Sağlığına Etkileri. Yüksek Lisans Tezi. Van.
- Özden, S. (2011). Aile Birliğinin Korunmasında Aile İçi Şiddetin Önlenmesine Yönelik Kamusal Politikalar. Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Isparta.
- Özerkmen, N. (2012). Toplumsal Bir Olgusu Olarak Şiddet. [Online Dergi]. *Akademik Bakış Dergisi*. Elde Edilme Tarihi: 28 Şubat 2022, <http://www.akademikbakis.org>
- Özgün, M. S. (2007). Okul Psikolojik Danışmanlarının Kişilik Özellikleri ile Mesleki Özyeterlik Beklentileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Öztürk, Ö., Öztürk, Ö., Tapan, B. (2016). Kadına Yönelik Şiddetin Kadın ve Toplum Sağlığı Üzerine Etkileri. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 3(4), 139-144.
- Özsöz, C. (2008). Kültürel Feminist Teori ve Feminist Teorilere Giriş. *Sosyoloji Notları Dergisi*, (6), 2-73.
- Özüdoğru, B., (2018). Beyaz Feminizm ve Öteki Kadınlar. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,(12), 304-319.
- Polat, O. (2016). Şiddet. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(1), 15-34.

- Peterman, A., Pereira, A., Bleck, Jennifer., Palermo, T. M., Yount, K. M., (2017). Women's Individual Asset Ownership and Experience Of Intimate Partner Violence: Evidence From 28 International Surveys, *American Journal Of Public Health*, 107(5), 747-755
- Sabit, S. (2019). Partneri Tarafından Şiddet Görmüş Kadınların Şiddet Algısı, Şiddete İlişkin Tutumları ve Kullandıkları Baş Etme Yöntemleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Ana Bilim Dalı Klinik Psikoloji Bilim Dalı, İstanbul.
- Sağlık, G. N. (2021). Psikanalitik Kuram ve Sosyal Hizmet, *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, (31), 435-455.
- Şahin, E. M., Altınel, T. (2010). Edirne’de Yaşayan Kadınların Algıladıkları Sosyal Destek ve Etkileyen Faktörler. *Türkiye Klinikleri*, 30(3), 864-870.
- Şahin, Y. F., Çanakçı, E. (2020). Eşinden şiddet Gören ve Görmeyen Çalışan Kadınların Çok Yönlü Eylemler, Kişilik Özelliklerinin, Ruh Sağlığı Sürekliliklerinin ve Toplumsal Cinsiyet Rollerinin İncelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (12), 374-396.
- Şahin, Z. (2018). Aile İçi Şiddet Mağduru Olan Kadınlarda Kendilik Algısı, Psikopatoloji ve Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri. Yüksek Lisans Tezi. Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Bilim Dalı, İstanbul.
- Salaçın, S., Akgönen, A. T., Uyaniker, Z. D. (2009). *Birinci Basamakta Adli Tıp. Kadına Yönelik Şiddet*. İstanbul Tabip Odası.
- Sargın, A. (2010-2012). *Kamu Kurumları ve Kadın Sivil Toplum Örgütleri İçin Kadına Yönelik Şiddet İle Mücadele ve Şiddete Uğrayan Kadınlara Destek Mekanizmaları*. Kadın ve Kadın STK'ların güçlendirilmesi projesi. <https://www.gapcatom.org>
- Seçgin, L., Arslan, T., Selçuk, T. K. (2022). Türkiye’de Son Beş Yılda Kadına Yönelik Şiddet: COVID-19 Pandemisinin Etkisi. *Uluslararası Psikolojik Danışma ve Rehberlik Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 28-43.
- Sellés, E. M., -Díaz, G. P., Casanovas, A. F., Catalina, Q. M., (2022). Detection of gender-based violence in primary care in Central Catalonia: a descriptive cross-sectional study. *Research Square*, 1-13.
- Tahaoğlu, Ç. (2017, 1 Mayıs). Dayağa karşı yürüyüşün 30. yıl dönümünde kadınlar anlattı[Haber]. Elde Edilme Tarihi:19 Mart, 2022, <https://m.bianet.org>
- Tarhan, S. (2012). Umudun Özyeterlilik, Algılanan Sosyal Destek ve Kişilik Özelliklerinden Yordanması. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Taş, G. (2016). Feminizm üzerine genel bir değerlendirme: kavramsal analizi, tarihsel süreçleri ve dönüşümleri. *Akademik Hassasiyetler*. 163-175.

- Tatlıoğlu, S. S. (2021). Öğrenmeye Sosyal-Bilişsel Bir Bakış: Albert Bandura. *Sosyoloji Notları*, 5(1), 15-30.
- Tong, R. P. (2006). *Feminist Düşünce*. (Çev. Z. Cirhinlioğlu).İstanbul: Gündoğan Yayınları
- Törer, E. G. (2020). Kadına Yöneli Şiddet: Diyarbakır İl Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı, Sivas.
- Tunca, B. (2021). Kadınların Şiddete Maruziyetinde Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutum İle Toplumsal Cinsiyet Algısı İlişkisi: Siirt Populasyonu.Yüksek Lisans Tezi. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ebelik Yüksek Lisans Programı, Aydın.
- Tunç, A. (2021).Çocuk Edebiyatı Eserlerine Psikanalitik Bir Yaklaşım(Roald Dahl'ın Çocuk Kitapları Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt.
- Tuzcuoğlu, N. (1995). Psikanaliz Kuramı ve Özellikleri. *Marmara Üniversitesi.Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (7), 275-285.
- Uçar, A. (2016). İstatistiki verilerle ulusal basında kadına karşı şiddet. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(2), 315-364.
- Uçar, A. Derya, Y. A., Karaaslan, T., Tunç, Ö. A. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Ciniyet Rollerine İlişknli Tutumları ve Şiddet Davranışları. *Sted*, 26(3),
- Utkan, R. (2019). Romantik İlişkide Psikolojik Şiddet, Algılanan Sosyal Destek ve Özyeterlilik İlişkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Uysal, M. T., Eren, G. T., Şimşek, E. (2019). Toplumsalın Doğallaştırılması: Erken Evliliklerde Toplumsal Cinsiyet. *SDÜ Fen- Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (47), 196-220.
- Ünlü, S., Bayram, N., Uluyağcı, C., Bayçu, S. U. (2009). Kadına Yönelik Şiddet: TV Dizilerinde Kadına Yönelik Şiddet Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Selcuk Communication*, 5(4), 95-104.
- Walker, L. E. (2009). *The Battered Woman*. New york: Springer Publishing Company.
- West, C., Zimmerman D. H., (1987). Doing Gender, *Gender and Society*, 1(2), 125-151.
- WHO, (2012). Understanding and addressing violence against womenest. *Erişim Tarihi: 2.12.2022*, 1-12.
- Yanık, A., Hanbaba, Z., Soygür, S., Ayaltı, B., & Doğan, M. (2014). Kadına Yönelik Şiddet Davranışlarının Değerlendirilmesi: Türkiye'den Kanıt. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4(4), 104-111.

- Yaw, A. S. C., Mohammed, A., (2013). Dometic Violence and It Effect on Women. SSRN Electronic Journal, 2-46.
- Yeniocak, N. (2011). Şiddet Bağlamında İncelenen Üç Kadın Grubunun Başa Çıkma Biçimleri ve Bu Bağlamda Çocuklarında Algıladıkları Sorunlar. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uygulamalı Psikoloji Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Yıldırım, İ. E., Ergut, Ö., Camkıran, C. (2017). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Konusundaki Farkındalığın Belirlenmesine Yönelik Akademisyenler Üzerine Bir Araştırma. *Marmara Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 27-46.
- Yılmaz, S. (2020). Çağdaş Sivil Toplum Anlayışı Yaklaşımıyla Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı. 22(2), 137-165.
- Yılmaz, E. B. (2015). Şiddete Maruz Kalan Kadınlara Uygulanan Güçlendirme Programının Kendilik Değerini Artırmaya ve Stresle Baş Etme Biçimlerine Etkisi. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yonca, D. (2021). Ev Eksenli Çalışan Kadının Toplumsal Cinsiyet Algısı: Balıkesir Hanımeli Pazarı Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Ana Bilim Dalı. Balıkesir.
- Yüksel, A. B. (2016). Kadına Yönelik Şiddet ve Töre Cinayetleri. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstrisi İlişkileri Ana Bilim Dalı . Çanakkale.
- Zastrow, C. (2013). *Sosyal Hizmete Giriş*. Ankara: Nika Yayınevi.
- Zara, A., İnce, M. (2008). Aile İçi Şiddet Konusunda Bir Derleme. *Türk Psikoloji Yayınları*, 11(22), 81-94.

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1: Örneklem grubun demografik değişkenlere göre dağılımı

Tablo 2: Örneklem grubun tanımlayıcı sorulara göre betimsel analizi

Tablo 3: Toplumsal cinsiyet algısı ölçeği betimsel istatistikleri

Tablo 4: Brief cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği betimsel İstatistikleri

Tablo 5: Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği betimsel istatistikleri

Tablo 6: Çalışma durumu değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği, brief cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği, çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanları bağımsız grup t testi sonuçları

Tablo 7: Toplumsal cinsiyet kavramı değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği, brief cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği, çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanları bağımsız grup t testi sonuçları

Tablo 8: Medeni durum değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği, brief cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği, çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi(anavo) sonuçları

Tablo 9: Eğitim durumu değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği, brief cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği, çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi(anavo) sonuçları

Tablo 10: Gelir durumu değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği, brief cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği, çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi(anavo) sonuçları

Tablo 11: Aile yapısı durum değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği, brief cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği, çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi(anavo) sonuçları

Tablo 12: Çocuk sayısı durum değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği, brief cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği, çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi(anavo) sonuçları

Tablo 13: Maruz kalınan şiddet türü değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği, brief cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği, çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi(anavo) sonuçları

Tablo 14: Şiddet Sıklığı değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği, brief cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği, çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi(anavo) sonuçları

Tablo 15: Şiddete maruz kalındığında verilen tepki değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği, brief cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği, çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi(anavo) sonuçları

Tablo 16: Şiddete maruz kalınan kişi değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği, brief cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği, çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi(anavo) sonuçları

Tablo 17: Boş vakit değerlendirme değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği, brief cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği, çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi(anavo) sonuçları

Tablo 18: Sorun paylaşma değişkenine göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeği, brief cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği, çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği puanlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi(anavo) sonuçları

Tablo 19: Brief cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği ve çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği korelasyon analizi

Tablo 20: Toplumsal cinsiyet algısı ölçeği ve brief cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği korelasyon analizi

Tablo 21: Toplumsal cinsiyet algısı ölçeği ve çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği korelasyon analizi

Tablo 22: Toplumsal cinsiyet algısı ölçeğinin brief cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği ve çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği tarafından yordanmasına ilişkin çoklu regresyon analizinin sonuçları

Tablo 23: Brief cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeğinin toplumsal cinsiyet algısı ölçeği ve çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği tarafından yordanmasına ilişkin çoklu regresyon analizinin sonuçları

Tablo 24: Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeğinin toplumsal cinsiyet algısı ölçeği ve brief cope başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeği tarafından yordanmasına ilişkin çoklu regresyon analizinin sonuçları

EKLER

Ek 1: Demografik Bilgiler Formu

Bu soru formu sizinle ilgili demografik bilgileri içerir. Lütfen soruları cevapların yanındaki rakamlarını çember içine alarak cevaplayınız.

1- Doğum Tarihiniz?

...../...../.....

2- Medeni Durumunuz

1.	Evli
2.	Bekar

3- Eğitim Durumunuz

1.	Okur-yazar değil
2.	Okur-yazar
3.	İlkokul mezunu
4.	Ortaokul mezunu
5.	Lise mezunu
6.	Yüksekokul Mezunu
7.	Üniversite mezunu
8.	Üniversite üstü

4- Çalışma Durumunuz

1.	Evet
2.	Hayır

5- Gelir durumunuz

1	İyi
2	Orta
3	Kötü

6- Aile yapınız

1.	Çekirdek Aile
2.	Geniş Aile(Ane, baba ve çocuklar)

7- Kaç çocuğunuz var

1	0
2	1
3	2
4	3 ve üstü

8- Handi şiddet türüne maruz kaldınız

1	Fiziksel
2	Sözel
3	Duygusal
4	Ekonomik
5	Cinsel

9- Hangi sıklıkta şiddete maruz kalırsınız

1	Her gün
2	Haftada 1-2
3	Ayda 1-2
4	Yılda 1-2

10-Şiddete maruz kaldığınızda nasıl tepki verirsiniz

1	Boşanmak
2	Karşılık vermek

3	Karşılık vermemek
4	Yardım almak
5	Nasıl davranacağını bilmemek

11-Şiddete kim tarafından maruz kaldınız

1	Eşim
2	Ailem (anne, baba, kardeş)
3	Arkadaş
4	Eşimin ailesi
5	Diğer

12- Toplumsal cinsiyet kavramı hakkında bilgiye sahip misiniz?

1.	Evet
2.	Hayır

13-Boş vaktinizi en çok kiminle geçirirsiniz?

1.	Eşim ve çocuğumla
2.	Ailemle
3.	Arkadaşlarımla
4.	Sosyal medya araçları

14-Bir sorunuz olduğunda kiminle paylaşırsınız?

1.	Eşim ve çocuğumla
2.	Ailemle
3.	Arkadaşlarımla
4.	Akrabalarımla

Ek 2: Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği

Aşağıda yer alan ifadelere ne derece katıldığınızı “Kesinlikle katılmıyorum”, “Kısmen katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Kısmen katılıyorum”, “Kesinlikle katılıyorum”

seçeneklerinden birini (x) işareti ile belirtiniz. Lütfen hiçbir soruyu cevapsız bırakmayınız.

	Tamamen Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1.Evlilik, kadının çalışmasına engel olmaz.	()	()	()	()	()
2. Kadın sadece ailesinin ekonomik sıkıntısı varsa çalışmalıdır	()	()	()	()	()
3. alışan kadın da çocuklarına yeterince zaman ayırabilir.	()	()	()	()	()
4. Kadınlar anne olduktan sonra çalışmamalıdır.	()	()	()	()	()
5. Kadın siyasetçiler de başarılı olabilir.	()	()	()	()	()
6. Kadınlar evlendikten sonra çalışmamalıdır.	()	()	()	()	()
7. Çalışma hayatı kadının ev işlerini aksatmasına neden olmaz.	()	()	()	()	()
8. alışan bir kadın hayattan daha çok zevk alır.	()	()	()	()	()
9. Kadınlar erkekler tarafından her zaman korunmalıdır.	()	()	()	()	()
10. Kocasını izin vermiyorsa kadın çalışmamalıdır.	()	()	()	()	()
11. Kadınlar yönetici olabilir.	()	()	()	()	()
12. alışan bir kadın kazandığı geliri eşine vermelidir.	()	()	()	()	()
13. alışan bir kadın çocuklarına daha iyi anne olur.	()	()	()	()	()
14. Erkekler de çamaşır bulaşık gibi ev işlerini yapmalıdır.	()	()	()	()	()
15. Kocasız kadın sahipsiz eve benzer.	()	()	()	()	()
16. Bir ailenin gelirini erkekler sağlamalıdır.	()	()	()	()	()
17. Kadınlar kendi başına ticarethane gibi yerler (kafe, market, emlaki gibi) amamalıdır.	()	()	()	()	()
18. Kadınların birinci görevi ev işlerini üstlenmektir.	()	()	()	()	()
19. Bir kadın kocasından fazla para kazanmamalıdır.	()	()	()	()	()
20. Erkek her zaman evin reisi olmalıdır.	()	()	()	()	()

21. Toplumun liderliği genellikle erkeklerin elinde olmalıdır.	()	()	()	()	()
22. Kız çocuklarına da erkek çocuklar kadar özgürlük verilmelidir.	()	()	()	()	()
23. Bir kadın kendi haklarına sahip olabilmesi için gerekirse kocasına karşı çıkabilmelidir.	()	()	()	()	()
24. Kadın kocasından yaş olarak daha küçük olmalıdır.	()	()	()	()	()
25. Ailedeki önemli kararları erkekler vermelidir.	()	()	()	()	()

Ek 3: Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği Kullanım İzni

Sebnem Oz <ozsebnemm@gmail.com>

Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği Hk.

3 ileti

Sebnem Oz <ozsebnemm@gmail.com>
Alıcı: vduyan@health.ankara.edu.tr

5 Mart 2022 10:04

Sayın Veli DUYAN,
Ben şebnem Çökelez. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü mezunuyum ve Karabük Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümünde tezi yüksek lisans yapmaktayım. İziniz olursa eğer Tez araştırmamda Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğini kullanmak isterim. Geri dönüş yapabiliriz misiniz.
Teşekkür ederim.

Veli.Duyan@health.ankara.edu.tr <Veli.Duyan@health.ankara.edu.tr>
Alıcı: Sebnem Oz <ozsebnemm@gmail.com>

5 Mart 2022 14:08

[Alıntılanan metin gizlendi]
Sayın çökelez

Ölçeği çalışmanızda kullanmanızdan memnuniyet duyuyorum iyi günler iyi çalışmalar dilerim

Ek 4: Brief-COPE Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği

Lütfen aşağıdaki seçeneklerden sizin için en uygun olanları seçiniz.

	Asla	Çok az	Orta derecede	Çoğunlukla böyle
1. Sorunlarım hakkında bir şeyler yapmak için çabalarımı yoğunlaştırıyorum.				
2. Dinimde ya da manevi inanışlarımda				

huzur bulmaya çalışıyorum.				
3. Sorunlarımla ilgili ne yapacağım konusunda bir strateji geliştirmeye çalışıyorum.				
4. Sorunlarımla ilgili başka insanlardan tavsiye ya da yardım almaya çalışıyorum.				
5. Zihnimi dağıtmak için çalışmaya ya da başka uğraşlara yöneliyorum.				
6. Daha olumlu görünmesi için sorunlarımı başka bir açıdan görmeye çalışıyorum.				
7. Sorunlarımın gerçekliğini kabul ediyorum.				
8. Sorunlarımla dalga geçiyorum.				
9. Olumsuz duygularımı açığa çıkartan şeyler söylüyorum.				
10. Sorunlarımla ilgilenmeye çalışmaktan vazgeçiyorum.				
11. Yaşadığım şeyler hakkında kendimi suçluyorum.				
12. Dua ediyorum, ibadet vb. şeyler yapıyorum.				
13. Başka birisinden anlayış ve teselli görüyorum.				
14. Yaşadıklarımı aşmaya yardımcı olsun diye alkol ya da ilaç alıyorum.				
15. Sorunlarım olduğuna inanmayı reddediyorum.				
16. Yaşananlar içinde olumlu olanlarına bakıyorum.				
17. Mevcut durumumu daha iyi hale getirebilmek için harekete geçiyorum.				
18. Sorunlarımla birlikte yaşamayı				

öğreniyorum.				
19. Sorunlarım hakkında daha az düşünebilmek için bir şeyler yapıyorum. <i>Sinemaya gitmek, televizyon izlemek, okumak, hayal kurmak, uyumak ya da alışveriş yapmak gibi.</i>				
20. Sorunlarımla ilgili hangi adımları atmam gerektiği konusunda ciddi bir şekilde düşünüyorum.				
21. Sorunlarımla ilgili şakalar yapıyorum.				
22. Başkalarından duygusal destek alıyorum.				
23. Olumsuz hislerimi ifade ediyorum.				
24. Sorunlarımla başetme çabasından vazgeçiyorum.				
25. Kendi kendime “bu gerçek değil” diyorum.				
26. Kendimi daha iyi hissetmek için alkol, ilaç vb. alıyorum.				
27. Kendimi eleştiriyorum.				
28. Başkalarından yardım ve tavsiye alıyorum.				

Ek 5: Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği

Aşağıdaki ankette, 12 cümle ve her bir cümlenin altında cevaplarınızı işaretlemeniz için 1’den 7’ye kadar rakamlar verilmiştir. Her cümle için size en uygun rakamı daire içine alarak işaretleyiniz. Lütfen hiçbir cümleyi cevapsız bırakmayınız.

1. Ailem ve arkadaşlarım dışında olan ve ihtiyacım olduğunda yanımda olan bir insan (akraba, komşu, öğretmen, doktor) var.

Kesinlikle hayır 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 Kesinlikle evet

2. Ailem ve arkadaşlarım dışında olan ve sevinç ve kederlerimi paylaşabileceğim bir insan (akraba, komşu, öğretmen, doktor) var.

Kesinlikle hayır 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 Kesinlikle evet

3. Ailem (örneğin, annem, babam, eşim, çocuklarım, kardeşlerim) bana gerçekten yardımcı olmaya çalışır.

Kesinlikle hayır 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 Kesinlikle evet

4. İhtiyacım olan duygusal yardımı ve desteği ailemden (örneğin, annemden, babamdan, eşimden, çocuklarımdan, kardeşlerimden) alırım.

Kesinlikle hayır 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 Kesinlikle evet

5. Ailem ve arkadaşlarım dışında olan ve beni gerçekten rahatlatan bir insan (akraba, komşu, öğretmen, doktor) var.

Kesinlikle hayır 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 Kesinlikle evet

6. Arkadaşlarım bana gerçekten yardımcı olmaya çalışırlar.

Kesinlikle hayır 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 Kesinlikle evet

7. İşler kötü gittiğinde arkadaşlarıma güvenebilirim.

Kesinlikle hayır 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 Kesinlikle evet

8. Sorunlarımı ailemle (örneğin, annemle, babamla, eşimle, çocuklarımla, kardeşlerimle) konuşabilirim.

Kesinlikle hayır 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 Kesinlikle evet

9. Sevinç ve kederlerimi paylaşabileceğim arkadaşlarım var.

Kesinlikle hayır 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 Kesinlikle evet

10. Ailem ve arkadaşlarım dışında olan ve duygularıma önem veren bir insan (akraba, komşu, öğretmen, doktor) var.

Kesinlikle hayır 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 Kesinlikle evet

11. Kararlarımı vermede ailem (örneğin, annem, babam, eşim, çocuklarım, kardeşlerim) bana yardımcı olmaya isteklidir.

Kesinlikle hayır 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 Kesinlikle evet

12. Sorunlarımı arkadaşlarımla konuşabilirim.

Kesinlikle hayır 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 Kesinlikle evet

Ek 6: Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Kullanım İzni

Sebnem Oz <ozsebnemm@gmail.com>

Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Hakkında

3 ileti

Sebnem Oz <ozsebnemm@gmail.com>
Alıcı: haluk.arkar@ege.edu.tr

14 Şubat 2022 13:36

İyi günler Haluk ARKAR,
Ben Şebnem Çökelez. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü mezunuyum ve Karabük Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümünde yüksek lisans yapmaktayım. İzininiz olursa eğer Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğini tez araştırmamda kullanmak isterim. Geri dönüş yapabiliriz misiniz. Teşekkür ederim.

haluk arkar <haluk.arkar@ege.edu.tr>
Alıcı: Sebnem Oz <ozsebnemm@gmail.com>

20 Şubat 2022 09:27

Sayın Şebnem Çökelez,
Çokboyutlu Algılanan Sosyal Destek ölçeğini çalışmanızda kullanabilirsiniz. Ölçeği ve puanlamasını aşağıdaki kaynakta bulabilirsiniz. Başarılar dilerim.
Prof. Dr. Haluk Arkar
Eker, D., H. Arkar ve H. Yıldız, "Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeğinin gözden geçirilmiş formunun faktör yapısı, geçerlik ve güvenilirliği", Türk Psikiyatri Dergisi, 12, 17-25 (2001).

ÖZGEÇMİŞ

Araştırmacı Şebnem ÇÖKELEZ Çaycuma Oktay ve Olcay Yurtbay Anadolu Lisesi'ndeki öğrenimi tamamladıktan sonra 2012 yılında Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü'nü kazanmış ve 2016 yılında başarı ile bitirmiştir.

2016 yılında Zonguldak Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne bağlı aycuma Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğü'nde Ek Ders Karşılığı Sosyal alışmacı olarak çalışmaya başlamış, 2017 yılında Zonguldak Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne bağlı Kdz. Ereğli Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğü'nde ASDEP(İ) Sosyal alışmacı olarak görev yapmıştır. 2018 yılından itibaren aycuma Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğü'nde ASDEP(İ) Sosyal alışmacı olarak çalışmaya devam etmektedir.